

DESTANÊN KURDÎ

PROF.Dr. CELÎLÊ CELÎL
PROF.DR. ORDÎXANÊ CELÎL

Institut kurde de Paris

PROF.Dr. CELÎLÊ CELÎL
PROF.DR. ORDÎXANÊ CELÎL

DESTANÊN
KURDÎ

Institut kurde de Paris

Weşanen
ZÊL

Z Ê L Yayınları

Çakırağa Mah. Çakırağa Camii Sok.
No:18/7 Aksaray-Istanbul
Tel-fax: 0(212) 530 65 58

Birinci Baskı- Nisan 1994

Dizgi: Zêl
Baskı: Aydınlar Matbaacılık Ltd. Şti.

PROF.Dr. CELÎÊ CELÎL
PROF.DR. ORDÎXANÊ CELÎL

DESTANÊN KURDÎ

Weşanen
ZÊL

Naverok

<i>Pêşgotin</i>	3
<i>Mem û Zîn</i>	6
<i>Sîyabendê Silivî û Xecê</i>	53
<i>Sêva H'aciya</i>	99
<i>Binefşa Narîn</i>	125
<i>Zembîlfroş (şaxa 1)</i>	144
<i>Zembîlfroş (şaxa 2)</i>	152
<i>Ûsibê Nebîya</i>	158
<i>Stî û Ferxî</i>	168
<i>Elo Şêxanî</i>	186
<i>Xelîl-bego (şaxa 1)</i>	201
<i>Xelîl-bego (şaxa 2)</i>	224
<i>Xelîl-bego (şaxa 3)</i>	226
<i>Bozanê lawê pîrê</i>	239

PROF.Dr. CELÎLÊ CELÎL

(Celîlê Casîmê Celîl-Celîlov-)

Prof, doktorê ulmê dîrokê, nivîsk'ar.

Sala 1936 a 26 ê Teşrînê li bajarê Yêrêvanê ji dayka xwe bûye. Xwandina dibistanê ya dehsala (1944-1954) li Yêrêvanê bi zimanê Ermenî qedandye. Sala 1954-1959 a li Ûnîversîteta Yêrêvanêda fakûlteta dîrokê xwendye. Sala 1959 a bona nivîsandina t'êza doktoryê çûye bajarê Lenîngradê li Înstîtuta Rohlatzanîyê û t'êza xwe li ser "Şer'karya K'urda ya azadaryê li salên 1850-1880" nivîsiye û li sala 1963 a li Moskvaê navê doktorê dîrokî standîye. Ji sala 1964 a heta îro li Înstîtuta Rohlatnasyê ya Akadêmîya Zanîyêya Ermenîstanê çawa Zanyarî sereke dixevite. Li Ûnîversîteta ser navê Davîd Anxatê, fakûlteta Kurdzanyêda dersên "Etnografya K'urdi" û "Dîroka Rojnamagîrya Kurdî" dixûne. Sala 1991 a bajarê Moskvaê bi t'êza "Destpêk û K'amilbûna Tekoşîna K'urde azadaryê sedsalya XIX u destpêka XX da" navê doktor profesoryî stand.

Celîlê Celîl zêdeyî 25 p'irtûka çapkirine, ("Serhîldana K'urda ya sala 1880 a", "K'urdên Împêratorya Osmanîyê nîveka pêşîn ya sedsalya XIX", "Jîyana rewşenbîryê u sîasî ya K'urda li sedsalya XIX û destpêka XX da", "Zargotina K'urda" u yê mayîn).

Celîlê Celîl andamê Akademîa Ireqêyê Zanyaryêye, andamê PEN-Klube, andamê Yeketya Nivîsarvanên Ermenîaye.

PROF.DR. ORDÎXANÊ CELÎL

(Ordîxanê Casîmê Celîl-Celîlov-)

Doktorê zanistîye filologîye, rojnamevan, nivîsk'ar.

Sala 1932'a 24 ê Tebaxê li bajarê Yêrêvanê ji dayka xwe bûye. Xwendina dibistanê ya dehsala li Yêrêvanê bi zimanê Ermenî qedandye. Sala 1952-1957 di Ûnîvêrsîtê Yêrêvanêda, fakûltêa edebyezatzaniyê (filologiyê) xwendye. Sala 1957'a bona nivîsandina t'êza doktoryê çûye bawarê Lênîngradê li Înstîtuta Rohlatzanîyê û t'êza xwe li ser destana "Kela Dimdime" nivîsiye. Navê doktorê filologîyê sala 1961 ê standîye u vegeryaye hatye Yêrêvanê û li Înstîtuta Rohlatzanîyê ya Akademîya Zanîarîyê k'arê zanistîyê kirye. Paşê malê xwera werguhastî buye li Lenîngradê (naka S.Pêtêrsburg) û dora 20 salana wîz di Înstîtuta Rohlatzanyêda dixebite çawa zanîyarekî sereke.

Ordîxanê Celîl zêdeyî 30 p'irtûka çap kirine, ("Kela Dimdim", "Poêzîya Cegerxûnê ya bajarvaniye", "Dilorê Ci-meta Kurda", "Zargotina K'urda" u p'irtukên dinê).

Ordîxanê Celîl andamê Akadêmîya Îraqêye Zan-yaryêye, andamê PEN-Klûbe, andamê Rojnamegîrên Rusyayêye, andamê Yeketya Nivîsarvanên Rûsyayêye.

Pêşgotin

Xwandevanên hêja!

Em bawarin, navê destanên vê berevokê "Mem û Zîn", "Sîabend û Xecê", "Zembîlfiroş", "Binefşa Narîn", "Xelîl-bego" û yê mayîn, we berêda jî bihîstine. Kalê we, bavê we hê duh, duh ne pêr li odada rûdiniştin û şîrîn-şîrîn van destanana distran û gilî dikirin.

Ode îdî nemane, kalê zane jî t'ek-t'uka wane. Hûn hemû naka êvar-êvar dicivin dora têtêvîzyonên xwe û guhdarî li pirogramê wî dikin. Têatro, stran, dîlan, futbol, her tişt bi t'êr û t'îjî ji têtêvîzyona têtê dayîne. Lê ev destanana, stran û dîlanê me yên rengîn û şîrîn li K'u man? Me ji bîra kirye. Em ji k'êra dihêlin?

Çapkirina vê p'irtûkê, armanca wê ewe, wekî hûn Xwandewanên K'urd, yên ku nikarin herin oda, qet na bi p'irtûkê ser wêranya Kalê xwe, ser jîyana wane bi rûmet bixûnin, Kûrayî û nazi Kaya evîndarya herdu dîla; xweşi u telya jiyana buhurî binin ber ç'eva; zar û zimanê K'urdî, rewşa jiyana walêt zanibin, pê bişewitin.

Miletê ku jiyana kal û bavê xwe nizane li xweyî dîroka xwe demayê, ew millet bê hîvî dijî, nikare duaroja xwe bi bawîrî bivîne.

Jîya ia kal-bavê me bi bûyarava dewlemend bûye. Ew jîyana Mêrxasyê, Wet'an p'erweryê, Mêvandaryê û nandaryê bûye. Wana heqî p'arastyê, pêşperî neheqyê rabûne û şer kirine, serê xwe ber zulm û zixtyê dane xistine.

K'urdistanêda her ç'îyakîva, her zinarekîva, gelî û newalekîva, ç'em û kanîkîva **serhpêhatîke** dilşewat têtê girêdanê, li wandera xweş mêrek, ya mêrdarek bona nav

û namûsa xwe serê xwe danîye, du dilê bengî ghiştine wiradê xwe, ya jî ji hev qetyane. Jîyana wana bûne stran, bûne lêgênda, ç'îrok û serhatî, K'êtine ber devê bê û belayî erd-xalya K'urdistanê bûne.

Ç'iroka "Mem û Zîn" ji bakurê K'urdistanê, hetanî başûrê ji rohilatê, hetanî rojava K'urd divêjin û distirên. Divêjîn, çimkî **ev** destan bûye sîmbola evîndaryê ya mezin û paqîş, bûyê tragêdyeke k'ûr, dilê her kesî sotye, xemgîn kirye, axîn û ofîna dilê wana k'işandyê. Geleka bext û yazya xwe divan destenada dîtine.

Îro jî ew bextreşi tragêdya evînêye bêhîvî li hine cîyên K'urdistanê da diqewimin. Wekî usane, îro jî ew destanana qîmeta xweye bedewetye, aktûalya menawî, sîmbolbûna heqnasyê, Meriuhizyê unda nekirine.

Lê tu were binhêre, wekî ne hemu derada îdî distirên, k'ela dilê xwe pê van destana hêsa dikin.

Tû tişt dewsa oda k'urda nagire, t'u p'irtuk û nivîsar dewsa dengbêj û ç'îrokvanê K'urd nagre, t'eqla zar û zimanê wana, hunerwendya axaftinê bedewya zimanê K'urdî, lîlandina awazên van destana nikare bide xuyakinê.

Daxwaza meye wekî ewana nava gelda neêne bîrkinê, unda nebin. Sibê, dusibe silsileta nû wê rabe, ew wê bibe silsila xwande war, wê rahejine p'irtûka, wê dîrok û edebyata xwe di p'irtukada bigerin. Wê bipirsin k'a kal û bavê me xênjî mêranîyê çiji mera hiştine? Gotinên Wane aqilbend û k'ûr k'a k'îjanin? Îjar wê vekin p'irtûkên zargotinê, bixûnin gotinên pêşîyan, pê şa bin serbilind bin, wê bikin, weki bivin hêjayî navhe kal u bavê xwe. Bi xwandina zargotina k'urda ewana wî bivînin, Wekî gelê k'urd jî bi aqil, sirafet, merîfet û hunermendya xweva ne k'êmi gelên dora xwe bûye, wekî zimânê k'urdî ji usa dewle-

mende çawa erd-xalya wî, Welatê kal û bavê wî - K'urdistanî şîrin. Îjar dilê wana wê himberî mal û milk'ê xwe bi dildaryê û dilovanyê t'iye be, wê xayî li mal û milkê welate xwe derên, hemû çiko kal û bavê wana ji wanara hiştine wê wek ronaya ç'ewe xwe bip'arêzin.

Belê, bingeha wê dilovanyê em îro datînin bi civandin, k'omkirin û çapkirinê nimûnên zargotîna K'urdava.

Xwendevanên delal!

Sala 1979 a ez û Ordîxanê Celîl, Me t'evayî Sala p'irtûka "Zargotîna K'urda" ji du p'ara li bajarê Moskvaê bitîpên latînî çap kiryê. Parek ji wê berevokê; destanên k'urdî we jê derxistye û çap dikin. Bi daxaza me weşanxana ZÊL-ê herfên, ku gorî sewtên zimanê k'urdîne, lê ji aliyê k'urdên Tirkiyaê naêne Xebitandinê, li vê p'irtûkêda p'arastye, wê xizmeta we xwendewana bikin.

Gava me ev daxwaza xwe ji weşanxanêra got, du pîrs, du tist li ber ç'ewe me hebûn.

Yek ew bû, wekî Zargotîna k'urda (û nek t'enê ya k'urda), ew neynika ziman, xû-xeyset u jîyana gele. Çawa meriv ziman, ya devok û zarov biguhêze, gotinê ment'îqi biguhêre, qîmeta gotîna çawa bona zangaryê, ûsa jî bona zanîna reng-nîgara bine cî wê kêmbê.

Ya dudya: Ziman, zarav bi sewta, rengê xwe distînin. Eger sevt, t'eqla ziman bi giştî nivîsara da neê k'ivşê, qîmet u rewşa ziman ji kêmbê.

Heger rastnivîsandin û elîf ba vê berevokê alîk'arbin bona hêsa xwandina vê p'irtûkê, emê dilşa bin û bawarya me ser rastya riya, ku me k'urdnasê sovêtê daye ber xwe, we diha xurt be.

Prof. Dr. Celîlê Celîl

Mem û Zîn

Gelî xelqê dinîyan û elamê,
Hûnê dîna xo bidinê, çî h'ikyate hatî serê
Zînê û Memê,

Gelî alîyê li civata,
Hûnê bala xo bidinê, çî h'ikyate bi serê
Zînê û Memêda hate.

Dibê, rojekê şahê erfîta, ko dîwan girtîne,
Wulu bû gotin, gale-gal û mijûlîne,

Go: —Gelê erfîta, lao, k'î ji we du serîyaweke hev û
dinê li ser balgîvekî dîtine?

Erfîtek li nivê dîwanê çok vedayîne,

Go: —Belê, mîrê min, du serîya weke hev û

dinê min dîtine.

Şahê erfîta dibêje:

—Ya erfît, tê dibêjî, p'ir dibêjî,
Xeberê xo li dîwanê mîr û hakîma tu dibêjî,
Ezê bi hersê qesemê navê xudê kim,
Erke ev xebera te ne bi serê xo be,
Tê rojekê serê xo ji nava herdu pîlê xo hilqetînî.

Erfît dibêje:

—Belê, mîrê min,
Erke ev xebera min ne bi serê xo be,
Serê min û malê min t'emamê wînekê miçilge be,
Gazî sat'orçiyê xo ke,
Bila sat'orekê li serê min xe,
Serê min ji nava pîlê min ko vebe,
Serî yeke, ezê bikim bi qurbana Memê Ala
û stiya Zîne.

Dibê, ew stiya Zîne,
Kewoka nû ferxîne,
Xuyê t'ac, embarê zêrine,
Xuka mîr Zêydîne,
Domama Qeret'ajdîne,
Welat û memlek'etê wênekê li Cizîra Bota dimîne.
Ew Memê Alane,
Kurê Alayî-begêne,
Bavê wîna qumandarê heystê bajarane,
Welat û memlek'etê wîna li bajarê Yemenê dimîne.

Êvarê îneye, qewraş û cêriyê Zînê t'emam bela bûne, bes maye li balê Guleyîşan. Zînê dibê:

—Guleîş lao, ji zûva em ne çûne mala met'ka min, me k'êf nekiriye ji xora. Îro qewraş, cêrî t'emamê wînekê bela bûne, çûne malê, ez te bi t'enê mane, em herin mala

met'ka min, qasekê ji xora k'êf bikin.

Guleş dibêje:

—Ya xatûna min, te k'engê gotîye, ko min xebera te şikandîye. Rabe k'arê xo bike, em herin mala met'ka te.

Zînê radibe ser xo, destek cilê adamaxlî xo dike, ç'evê xo bi kilê sibh'anî kil dide, Guleyîş jî finer û fanosa hazir dike, têne derç'ika devê dêrî, ko herin mala met'ka Zînê. Bi t'iffîqa xudê, du heb erfîtê cina morîka xewê davêjine guhê Zînê, bi milê wênekê digrin tînine bajarê Yemenê, li devê derê oda Memo datînin. Gavê ko Zînê ji xewa şîrin şîyar dibe, h'ekmetekî ji navê xudê, gava bala xo dide odê, dirêne du heb lambê zîv li vî alî odê daliqandîne, dudo ê zêr li wî alî odê daliqandîne, t'extekî lal û dur di nivê odêda cî danîye, şahzadek li ser razaye, şewq û şemala wîna, herçar lamba betal kirîye. Dibê, Zînê ne bi dilekî, bi hezar dilî dik'evê, dike ko bik'eve, xo derîva digre. Gavê ko Memo ji xewa şîrin şîyar dibe, berê wî dik'eve devê dêrî, dirêne, ya h'ekmetek ji navê xudê, ximşeke xizala, horîyeke cinetê, li devê derî sekinîye ji p'êye. Dilê Memo ne bi dilekî, bi hezar dilî dik'eve wêna wê gavêye. Memo di dilê xoda ji xora mitale dike, dibê:

—Ya rebbî, tiştê wa jî heye li dinîyayê? Ez ne zarokekim, ko xelq qîzê xo bixemlîne, merivra bişêyne. Dibê, feyda nake, ezê dengekî lê bikime gazî, çika çi k'ese ev.

Memo dibê:

—Zerîyê, dilê minê p'ir bi k'îne,
Ezê ne zarokekim, dîya te û bavê te te ji
mira dixemlîne û dişêyne,
Ezê bi hersê qesemê navê xudê kim,
Erke tu hilnaynî, tê ecêbê giran bi ç'evê
serê xo bivînî.

Zînê ji xora mitala dike, dibê:

—Ez Zînê bim, xuka mîrê Bota bim, xelk ji mira wa bêje, ez çima êdî li dinîyayê bimînim?

Zînê dibê:

—Ya şahzade, tê dibêjî, xu dibêjî,

Tê van xeberê hanê ji serê xo û hevte
bavê xo dibêjî,

Ezê bi hersê qesemê navê xudê kim, erke ji
ser wî t'extî hiltînî, hilîne, erke hilnayînî,
tê serê xo bi cindî û mifirdiyê Bota ji nava
herdu pîlê xo bavêjî.

Memê dibê:

—Ya h'ermet, tu dibêjî, ode oda mine, ez jî dibêjim,
ode ya mine, tu hatî ba min. Were, ser t'ext li ba min rûnî,
tu gazî qewraş û cêriyê xo bike, ezê lî xulamê xo bikim.
K'î ji me, ko cihaba wînekê da, ode oda wîye, raste, evê
dinê hatîye balê.

Zînê qayîl dibe, dibê:

—Tu baş dibêjî.

Radibe diçe li ser t'extê lal û dur, li k'êleka Memo
rûdinê, dibê:

—K'î ji me ewil gazî ke?

Memo dibê:

—Jin ko hene, darê şkestîne, bila ewil dora te be,
tu gazî qewraş û cêriyê xo bike.

Zînê dibê: —Mhuba dilê min, jêra dibêjin Guleyîşê,
Tê ji xatûna xora finer û fanosa daxe hewşê,
Tê ji xora birêne li k'êf û li sohbet û rewşê.
Dibê, ew kor bibe, Guleyîş, çawa ko dûre,

neda cahaba stîya Zîne,
Dor hêja nû hate ser Memê Alane.
Memo go: —Ya h'ermet, qewraşa te cahaba te da?"
Zînê go: —Na!
Memo go: —Înca dora mine?
Zînê dibê: —Erê, dora teye!

Memo dibê: —Xulamê bavê mino, jêra dibêjin
kû Bengîne,
Serekê pênsed xulamî di dilê mîrê xoda ezîz û p'ir
şêrîne,

Tê qawekê ji mîrê xora bik'elîne.
Dibê, Bengîn kû heye, xulamekî p'ir serbeste,
Qawê dik'elîne, datîne ser deste,
Li devê derê dîwanê dest danîbû li ser deste,
Îzna dîwanê ji mîrê xo dixwaste,
Memo dibê: —Bengîn lao, dilê min p'ir bi k'îne,
Mêvanê mîrê teyî ezîz di odêda rûniştîne.

Memo dibê: —Ya h'ermet, încâ ode oda mine, yan
ya teye?

Zînê dibê: —Na! Xulamê te caba te da, ode oda
teye. Ez hatime ba te.

Memo dibê: —Ya h'ermet, qê xudê tia'la jî me layîqî
hev û dinê dîtye, ko me îro gihîştandîye hev û dinê. Emê
îşev ji xora li ba hev û dinê bin, weka xua û bira, bi dilekî
safî heyânî serê sibê. Serê sibê, ko em rabin, gazî melle
û feqîya bikin, mereke henîfî bavêjin ser min û te, ez ji
tera û tu ji mira.

Ji xora usa mijûl dibin heyânî derengê şevê. Gustîlê
xo bi hev û dinê diguhêrin. Xewa wan tê, ko wê rabin
razên, şûrê Memê qet'lê raserî t'extê wîyî lal û dur dali-

qandîye. Memo dibê:

—Ye h'ermet, vî şûrê hanêî qet'lê emê daynin navbera xo û te, herke tişteke îşev bi h'eramî dilê mida bisêwire, ev şûrê hanê min qet'il bike, herke tişteke di dilê teda bisêwire, ev şûrê hanê te qet'il bike. Herke dilê min û teda t'ev ne sêwire, sibê emê rabin mereke henîfî bavêjin ser xo û te, ez ji tera, tu ji mira.

Dibê, Memê û Zînê serê xo datînin û radizên. Erfîtê cina li ser wan dibine di bengî. Nîvî dibêjin: Zînê delale, nîvî dibêjin: Memo delale.

Hinekî ixtiyar di nava wanakada hene, divêjin:

—Ya gelî erfita, Zînê delal be, ji mera çîye? Memo delal be, ji mera çîye? Herdu layîqî hev û dinêne. Xo xudê tia'la jî wana layîqî hev û dinê dîtiye. Rabin, em bi milê Zînê bigrin, bivin Cizîra Bota, careke dinê li ber t'extê wênakê daynin.

Erfîtê cina t'emamî wana dibêjin:

—Raste, xebera teye.

Du erfîtê cina radibin, milê Zînê digrin, careke dinê dibine Cizîra Bota, li ser t'extê wêna datînin.

Tarîbara serê sibê, ko Memo ji xew şîyar dibe, destê xo li ser t'ext dipalîne, k'esek li dora wîna t'une. Dibêje:

—Ya rebbî, te çî anî serê min? Ev xewn bû? Ne xewne! Ev cin bû? Ne cine! Gustîla wê vaye, di pêçîya mi-daye, ne şuxulê derewaye.

Memo radibe ser xo, serqot û p'êxas, tena derpê û kiras, nava odêda serîyek diçe vî alî odê, yek diçe wî alî odê, qîrîneke wî, yek li erde, yek li e'zman. El-eman, sed eman, ji derdê muhbeta dilan ç'evê wî sor bûn, xwîn rijîyane, ç'engek xwelî bi zêrekî bi destê wînakê nak'eve, ko li serê xo ke. Gazî dike, dibe:

—Xulamê bavê mino, jêra dibêjin ku Bengîne,

Serekê pênsid xulamî dilê mîrê xoda ezîz û
p'ir şêrine.

Dibê, gava ko Memê usa dibêje, Bengîn li balê hazir
dibe, dibê:

—Ya mîrê min, çi bûye? Tu ji mira bêje.

Memo dibê:

—Ya Bengîn lao, ewa şevê dinê ko li ba min bû, k'a,
çû kêderê, ji mira bêje?

Bengîn dibêje:

—Ya mîrê minî ezîz, şevê dinê ez derbazî oda te
nebûme, min t'u k'esekî li ba te nedîtye, ez çî zanim ji ci-
naye, ji p'erîyaye, çî xo li ber ç'evê te xistîye, ezê herim ji
k'urê bînim?

Memo dibê:

—Ez nizanîm, tu xulamê minî, tîyî t'im devê derî, cin
be, p'erî be, çî ko hebe di derîda, di ber teda çûye. Diçî,
tînî, here bîne, erke tu neçî, neynî, tê ecêbê giran bi ç'evê
xo bivînî!

Bengîn di dilê xoda dibêye, erke ez derewekê
nekim, xo ji lepê wînekê xilas nakim, bîna wîna zef teng
bûye, wê serê min jêke. Bengîn dibêje:

—Ya mîrê min, tu îzna min bide, ez herim nava
bajar, cin be, p'erî be, îşev ji bajar dernek'etîye, ezê ji tera
bînim û bêm.

Memo dibêje:

—Here, nîv sehet ji tera molet dan, wênekê bivîne û
bîne.

Bengîn dertê devê derî, ji xora mitale dike, dibê:

—Ya rebbî, ev bû deh-panzdeh sala nava mala va-
nada di şuxulim, rojekê k'esekî neheqîyekê li min nekîr,
miaşê min kêmkîr. Ez ji vêderê bidime rê, herime malê,
bavê Memo wê bixeyîde, wê bêje, çî xulamekî şîrheram

bû, erke diçû, bila biçûa, bas, bila bihata, xatir ji min bi-xasta, hêja biçûa. Gerek ez herime ba bavê Memo, hal û mesele jêra bêjim li ser Memo, û ji wêderê ezê xatir jê bi-xazim û bi rîya xoda herime mal.

Bengîn qesta oda Alan-begê dike û diçe. Diçe devê derî, Alan-begê jî tarîbara serê sibêye hêja k'urkê xo avîtiye ser milê xo, emrê wînekê heystê sal, rahiştiye misînê xoyî destlimêjê, ku here deslimêjê xoyî serê sibê bike. Gavê Bengîn wîna dibîne, silav lê dike, Alan-begê silava wînekê digre, dibê:

—Ha Bengîn lao, xudê xêr ke, çi hewalê teye, vê serê siba hanê te qesta min kirîye û hatî ba min? Hineka neheqîyê te kirîye, yan miaşê te kêmbûye, kû tê vê tarîbara serê sibê hatî ba min?

Bengîn dibêje:

—Na, hetanî tu ji mira sax bî li dinîyayê, bi saya xude û serê te k'esek nikare ne miaşê min kêmbûnê, ne k'esek neheqî li min bike, hatime hal û hewalê Memo ji tera bêjim. Bengîn dibê, Ez nizamim, ji cinaye, ji p'erîyaye, xo li ber ç'evê Memo xistine, Memo ji mira dibêje, tu diçî, tînî, here bîne, erke tu neçî, neynî, ezê şûrekî li stuyê te xim, serê te bifirînim. Ez rebenê xudê, ezê herim, ji kuêderê jêra binim. Ez hîvî dikim, ko ti îzna mi bidî, ez herme mala xo.

Alan-begê dibêje:

—Na! Bengîn lao, ewê ko panzdeh sala nav mala merivda bi şîrhelalî bişuxule, ewînekê ji kurê mêriv jî çêtire. Ez t'erka Memo bidim, t'erka te nadim, em herin ba Memo, ezê Memo aşî bikim.

Alan-begê misînê xo datîne malê, k'urk û ebayê xo davêje ser milê xo, dide pêşîya Bengîn, Bengîn dide pey. Digîjine devê derê oda Memo, gava li derî didin, Memo

derî ji wanra vedike.

Gava Alan-begê ç'ev bi Memo dik'eve, serqot û p'êxas, tena derpê û k'iras ser, yek vî alî odê diçe û tê, yek li wî alî odê diçe û tê, qîrînekî wî yek li erde yek li ezman. Ç'evê wînekê sor bûne, xûyn rijîyanê. El-eman, ji derdê muhbeta dilan derd û kulê Memo çiqaş zefin, yê Alayî-begê, bavê wînekê, hezar carî di ê Memo zeffir dibin, h'iş û aqil li serê wîna namîne. Ji Memora dibêje, dibê:

—Mhuba dilê mino, Memê di Alane,
Bavê te qumandarê sed û heystê bajarane,
Ezê ji kurê xora bînim qîzê mîran û hakimane,
Memo lao, yekê hatîye serê te, hatîye serê
me hemîyane.

Memo dibê: Bavo, t'i gustilê p'ezya hene, ku meriv
buguhêrin?

Alan-begê dibê: —Na, lao.

Memo dibê:

—Bavo, erke bawar nakî, were gustîla wênakê bi şanê e'rfîta bi ç'evê serê xo bivîne.

Alayî-begê dike-nake, nikare Memo qayîl bike, dibêje ji xulam û xizmetk'araran, dibê:

—Lao, yek ji we here, gazî met'ka Memo bike, bê, hal û hewalê Memo bi vî awiye. Bila bê, erke ku ew Memo aş neke, k'esek ji me nikare wî qayîl bike. Xulamak diçe, gazî met'ka Memo dike.

Gava met'ka Memo se dike hal û hewalê Memo, ra-dibe, lez dike, qesta oda Memo dike û tê. Gava ku li derî dixê, derî jêra vedike Memo. Gava met'ka Memo ç'ev Memo dik'eve, hiş û aqil li serê wêna namîne. Met'ka Memo dibêje:

—Memo lao, dilê minê p'ir bi k'îne,
Ezê nizamim, ew çi qalt'axe ji wan qalt'axa,
li ber ç'evê Memê min xistîne.

Memo dibêje:

—Met'ikê, er we nabî, qet nabî,
Ezê ewqa li çar qurmê dinîyayê, li welat û
şahirstana gerîyame, qalt'ax ji te qalt'axtir
jî p'eyda nabî.

Met'ka Memo jî bi dilekî kulfî, k'esirî radibe, berê xo dide diçe malê. Elam didine bavê Memo, jêra dibêjin, ku met'ka wînakê jî wînakê qayîl nekir. Alayî-begê dişêyîne ba Memo. Dibê:

—Memo lao, panzde roja îzin bide min, çiqa walat û bajarê bin emrê mida heye, ezê k'axaz reş û hêşîn bikim, bişînim. Remildar remlê xo bavêjin, melle quranê xo binêrin, erke ko kesek salixdana Cizîra Bota bide min, bi malê dinîyayê be, bi şer be, bi çi ko li halê hebe, ezê ji kurê xora bînim.—

Memo dibêje:

—Ya bavê minî ezîz, panzde ro ez nikarim moledan bidime te, erke heya panzde roja ez bimînim, ji k'erba be jî, ezê bibecim. Hevt ro ez karim moledan bidime te.

Alayî-begê k'axaz reş û hêşîn dike, remilder remlê xo davêje.

Hevt rojê Alayî-begê diqede, t'u cihab nastîne. Memo dişêyîne ba bavê xo, dibê:

—Ya bavo, hevt ro moledan dabû te, ko ji cihabeke xêrê ji mira bînî. Eva hevt rojê te qedîya, te t'i cihab ji mira neda. Ez hîvî dikim, k'a ji mira bêjî, k'a ti salixdanê Cizîra Bota hilanîye yanî na?

Alayî-begê dibê:

—Ya Memo lao, ev bû hevt rojê min, çiças walat û şiharistanê bin emrê mida hêbun, mi kaxaz reş û hêşîn kirîye şandye, remildara remlê xo avîtine, melle li k'it'êbê xo nihêrtine, k'esekî ko salixdanê Cizîra Bota bida, t'ine.

Memo dibêje:

—Ya bavo, ez hîvî dikim, ko ti încar dilê xo negrî, îzna mi bidî, ko ez herim bi rîya xoda.

Bavê Memo dibêje:

—Ya kurê min, here, ko ti ya bavê xo bikî, ti naçî. Erke ko tu bi ya xo dikî, tu bi k'êfa xoî.

Memo dibêje:

—Ç'are nabe, erke ko e neçim jî, ezê bibecim ji k'erba. Wekî usane, çêtire ko ez herim.

Memo gazî dike, dibê:

—Xulamê bavê mino, ko jêra dibêjin Bengîne,

Serekê pênsid xulamî, dilê mîrê xoda ezîz

û p'ir şêrîne,

Tu rabe hespê mîrê xo ji tewlê bik'şîne.

Dibê, gava Memo usa dibêje, Bengîn ko heye,

Xulamekî p'ir serbeste, lez dike, dilezîne,

Hespê Memo ji tewlê dik'şîne,

Zînê bimbarek li ser pişta wîna datîne,

Ber, bertenga wîna bi hevt tenga dişidîne,

Gemekê ji devê wîna dixîne.

Dibê, gava ko hespê Memo derxistin di h'ewşêda,

Dûrî ji van dera, qîrîn, şîn û girîn hêja k'ete

çerd û p'erdê Alayî di begêda.

Memo dibê: Bengîn lao, dilê min p'ir bi k'îne,

Tuyê sûwarê bi mira, emê t'êr li dora çerd û

p'erdê Alayî-begê bigerin,

Bi ç'evê serê xo bivînin,

Çûn bi destê meye, hatin bi destê reb-il-elemîne,

Bila kula çerd û p'erdê Alayî-begê di dilê
minda kul nemîne.

Memo ji xora dibêje:

—Gulê ezim, rihan tuyî, Leylê tuyî, Mecnûn ezim,
Zînê tuyî, hêsîr, p'orkur Memo ezim.

Dibê, Memo û Bengîn çawa ko difitilin ji dora çerd û
p'erdê Alayî-begê, tên, ko herin bi rîya xoda, dîya Memo jî
çûye ber avê, elam didinê, ko hal û hewalê Memo eve.
Gava ew tê mal, ç'ev bi Memo dik'eve, dilê wênekê dêşe.
Bavê Memo dibêje:

—Memo iao, dilê minê p'ir bi k'îne,
P'or û rûyê dê-babê te spîne,
Erke tu me herdu extiyara li vêderê bihêlî,
herî, ji îro pêştir emê bimrin, t'ext û tacê
Yemenê wê bimîne bêxudîne.
Erke ku tu me herdu extiyara li vêderê bihêlî
herî, xudê bike, nebe miradê te û qîza
hakimê di Botîne.

Dîya Memo dibêje:

—Memo iao, h'eyfa min nayê li te h'eyfê, ko tê me
hordu kala li vêderê dihêlî û diçî, ji îro pêştir emê bimirin.
Ev qesr û qûnaxê hanêkê, wê t'emam bi xelkê bimînin.
Erke ko tu me bihêlî û herî, ela bikim, ko hasil nebe
miradê te û stîya Zîne.

Bavê Memo dibêje:

—Ya rebbî, li min negrî, derdê kezêbê derdekî zore,
qewî dîsa ku ser deste. Memo iao, erge ko tu bi xebera
me nakî û diçî, xudê bike, nebe miradê te û stîyokê di Bo-
tane—

Bavê Memo gazî dike giregira, t'emam li ser banê
qesrê dicevîne. Dibêje:

—Gelfî, giregira, em çawa bikin, ko em bikarbin
Memo bifitlînin?

T'emam qîrar didin, ko hezar sûwarî pêra k'ar bike, her sehetekê bila sed sûwar bizvire, heyanî hingê, hişê wê belkî bê serê wî, bifitile. Erke ko nefitile, t'ucara vegeza wîna t'une.

Stêrk ji ç'evê bavê Memo û dîya Memo tên, weka ava aşan û di kanîyan. Herdu jî li ser banê qesrê dibin rep û dik'evin. Hişê wanaka diçe, û dûrî ji van dera, ji herdû ç'eva kor dibin.

Memo ko ji bajar der tê, bi wî û Bengînra hezar sûwar k'ar dibin. Her sehetekê sed sûwar dizvire. Deh sehetê wînekê diqede, her hezar sûwarê pêra dizvirin. Hişê wî piç'ek tê serê wî, dibê:

—Ya Bengîn lao, bi elamê min, ko gelek sûwar bi mera hebûn, ka t'emamê wana çûne k'uêderê?

Bengîn dibêje:

—Ya mîrê min, raste, ko bi mera gelek sûwar hebûn. Her sehetekê sed sûwar zivirîye çûye malê, deh sehetê me qedîya, ko em bi rêda tên. Her hezar sûwarê bi mera ko hatibûn, her sehetê sed sûwar zivirîne çûne malê xo.

Memo dibêje:

—Ya Bengîn lao, mala te jî heye, zarukê te jî hene, tu jî bifitile, here malê. Gunê xo û zarukê xo nexe stûyê min.

Bengîn dibêje:

—Na, mîrê min, heyanî sax bî li dinîayê, tu mîrê minî, ez xulamê teme, ez ji te naqetim.

Je xora mijûl dibin, Memo û Bengîn bi rêda diçin, Sehet dibe nêzikî didûa, leqayî yekî ixtiyar dibin, dibên:

—Roja te bi xêr, apê kal.

Apê kal dibêje:

—Bi xêr û silamet, ser ç'eva ûn hatine. Ha xortê qenc, ûn ji k'urva tên, bi k'urva diçin.

Memo dibêje:

—Ya apê kal, em merivnî t'êcirin, ji xora çend hev paz digerin.

Apê kal dibêje:

—Na, lao, ûn ne t'êcirin, mexsedek dilê weda heye, ko ûn diçin, bes ew mexseda we, ko dîya te û bavê te nifirê kirine, nifirê wana qebilîne, mexseda we naçe serî. Erke ko ûn ji ya xudê û apê xoyî kal bikin, ûnê ji vêderê bifitilin, herne malê.

Memo dibêje:

—Ya apê kal, çê nabe. Erke ez bigîjme mexseda xo, negîjimê, ç'are nabe, gerekê ko ez herim. Erke ko e neçim, ji k'erba be jî, ezê bibecim.

Apê kal dibêje:

—Erke ko ûn bi xebera min nekin, ûn bi k'êfa xone. Xatir ji apê kal dixazin Memo û Bengîn û bi rîya xo dik'evin, diçin.

Çawa ko ew pişt didin apê kal û diçin, apê kal rîya wana nêzik dike. Memo û Bengîn dibe êvar, li mêrgekê dibine mêvan. Hespê xo berdidine mêrgê, xurcînê xo tînine xarê, çay û qawe ji xora çê dikin, duxun, Memo dibêje:

—Be gîn lao, ev walatê xerîbîyêye, t'u axatî û xulamî li vi t'ûne, gerekê em bi nobet razên, ko ji bona xelk derpekê li me nexe, yanî tişteki me ji xora nebe, ko nav û deng bi walatê meva neçe, nebêjin, ko çûn bi mexsedekê, çûn, bi rêva razan, xelkê vî tiştê hanê anî serê wan.

Bengîn dibêje:

—Ya Memo, çawa tu zanî, bila weke te be.

Memo dibê:

—Bengîn lao, az gelekî eciz bûme, bedêla êvarê ezê razêm, heyanî seheta donzdeh. Gavê nobeta te qedîya, deyn li mi ke, ezê rabim bisekinim, încâ tu ji xora razê.

Memo serê xo dixê nava k'urk û ebayê xo, ji xora radizê. Bengîn lê nobetê digre heya sehet dibe donzdê şevê. Bengîn ji xora mitala dike, dibê:

—Ya rebbî, çawa ezê deyn ji Memo bikim, wê Memo rabe nobetê li min bigre û ezê serê xo daynim, razêm. Evêna carekê çê nabe, welle, ez birim ji ji xewa, ez deyn lê nakim.

Bengîn disekine h'eyanî serê sibê, Memo ji xew şîyar nake.

Tîrêjê tavê didine ser dev û rûyê Memo. Memo ji xew vediciniqe, radibe rûdinê, dirêne, ko tavê daye, ç'evê Bengîn ji xewa venabin. Memo dibêje:

—Ya Bengîn, lao, te çima deyn li min nekirîye, ko ez jî rabim nobetê bigrim, tu hinekî ji xora razêy, va ç'evê te ji xewa venabe. Vêga emê bi rêk'evin, tê çawa bikî?

Bengîn dibêje:

—Ya mîrê min, ez hîvî dikim, ko tu min efû bikî.

Memo dibêje:

—Ev neqil te wa kir, neqileke dinê ti tiştêkî wa nekî.

Bengîn dibê:

—Baş, ko ti ev neqil min efû bikî, neqileke dinê, bi soz, ez şuxulekî wa nakim.

Memo dibê:

—Ko ev neqil be, min te efûkir. Rabe, çayekê ji mera çê ke, em buxun, û k'arê me bike, ko ji bona em bi rê k'evin.

Bengîn radibe, çayê çê dike. Ew Memo teştê dixwin.

Bengîn radibe, hespa tîne, zîna wana datîne ser pişta wan, ber û bertenga wana dişidîne, gemê wana li devê wana dixê, xurcînê xo davêjne pişt xo, lingê xo dixine zenguya, diqelibine ser pişta hespa, berê xo didine felekê û pişta xo didine oxirê, bi rê dik'evin û diçin.

Heya seh'et dibe donzdê rojê, leqayî cotarekî dibin, roj bi xêrî tê didin, dibên:

—Qewat be ji tera, ya cotarî!

Cotarî dibêje:

—Bi xêr û silamet, ser ç'eva ûn hatin, ya merivne xerîb.

Memo dibêje:

—Emê pîrsekê ji te bikin, ya cotarî.

Cotarî dibê: —Bejê.

Memo dibê: —Xudê dih'ebîni, tu ji mera bêjî, k'a ev cotê ji k'êderêye?

Cotarî dibêje: —Ev cotê Cizîra Botaye.

Gavê ko cotarî usa dibêje, Memo gelekî li ber xo dik'eve û k'eser dik'şîne, dibê:

—Mala bavê min hawqasî ava be, çawa ko bavê min qumandarê sed û heştê bajarî bû, min hevt roja molad dayê, t'û salixdanê Cizîra Botanê hilneanî. Ev bû, du rojê me qedîya, va em gihîştine Cizîra Bota. Destê xo li cêva xo dixê, destê wî t'ije zêr dibin, baxşîşa cotarî didê û dibê:

—Em gelekî ji te memnûnin, ko te vî mizgîna xweş da me.

Xatir ji cotarî dixazin û diçin. Careke dinê disekin. Ew û Bengîn ji hevra dibêjin, dibê:

—Malava, erê, cotarî ji mera go, ev der Cizîra Botaye, bes, t'i rê û dirba remî me neda. Çika em herin jêra bêjin, k'a em bi k'urva herin, belki rê û dirbekê nîşanî me

bide?

Çawa ko ew difitilin, cotarî dibêje, hebe-t'unebe evana li zêrê xo p'oşman bûne, ko bên, bigîjine min, wê serê min jêkin û wê zêrê min ji min bistînin û herin. Cotarî dev ji cotê xo berdide û direve, Memo gazî dikê, dibê:

—Ya cotarî delal, were, em çend pirsra ji te bikin.

Cotar dibêje:

—Na, we çend zêra daye min, ûn li zêrê xo p'oşman bûne, ûn dixazin, ko bên, bigîjine min, ûn li min xin û zêrê xo ji min bistînin.

Memo dibêje:

—Were, ya cotarî delal, em ji te xeber nadin û em zêrê te jî ji te nastînin.

Gava Memo usa dibêje, cotar difitilê tê ba wan, dibê:

—K'a bêjin, ûn çi dixazin!

Memo dibê:

—Em hîvî dikin, ko em ne ji vî waletîne, em merivne rêwingîne, tu çend rê û dirba ji mera bêjî, k'a em k'urva herin?

Cotar dibêje:

—Ev dera hanê Birca Belege, ev dera hanê Banê Kilyasêye, ev dera han jî Baxçê Mîraye.

Gava usa dibêje cotarî, Memo gelekî k'êfa wî tê, xatir ji cotar dixazin û bi rîya xo diçin. Têne ser Birca Belek, dirênin, ko yeke li ser bircê sekinîye, ne bixwî, ne vexwî, li bejn û bala wênekê binhêrî. Cawê xo qisar kirîye, raxistîye li ser hewûzê. Gavê ko ç'ev li Memo û Bengînî dik'eve, dilê wênekê ne bi dilekî, bi hezar dilî dik'eve Memo. Gava ko Memo silav lê dixê, silava Memo vedigre û cawê xo dikşîne ser rê. Memo ji xora mitale dike, divê:

—Şuxulê me xirav bû. Hewqa bi rêva em hatin,

k'esekeî rîya me negirt, evê bêbavê va rê li me girt. Bîna ye, ko ji virwa şuxulê me naçe pêş.

Avê jê dixazin, av nade wana, dibêje:

—Gerekê ko ûn sozekî bi mira bidin, ko ûn ji vêderê bifitiline herne malê ûn min ji xora bivin.

Memo ji xora mitale dike, dibê:

—Erke ko ez bêjime, em te nabin, t'avil şuxulê me xirav dike.

Memo dibê, ezê jêra bêjim bi soz, gava ko em fitilîn, ezê te ji xora bivim. Gava em herine malê, ezê wênakê ji li Bengîn mar bikim.

Memo dibêje:

—Bi soz gavê ko em bifitilin, herne malê, ezê te ji xora bivim.

Memo av jê dixaze. Av dide wan. Ava xo dixwin, peya dibin li ser hewûzê, Memo dev û rûyê xo dişû, dest limêja xo digre, bîna wînakê piçek dertê.

Çawa ko Zîne ji ba Memo fitilîye hatiye, ewênêkê ji ji qewraş û carîyê xora gotîye, ko xewneke bi vî awayî mi dîtîye, me gustîlê xo bi hev û dinê guhartîye. Çawa ko ew xeber dik'eve bîra Guleyîş, dibê:

"Hebe-t'unebe, ew zilamê, ko xatûna me di xewna xoda dîtye, eve".

Memo jêra dibêje:

—K'a em k'urva herin, bi k'urva neçin?

Guleyîş dibêje:

—Herne nava Baxçê Mîra heyanî êvarê. Gava sûwar ji raw û nêçîrê bifitilin, bêne malê, we bivînin nava baxça, wê bêne ba we, çi tiştê dilê weda heye, ûnê ji hevra bêjin.

Memo û Bengîn radibin diçine nava baxçe. Çayîra wînakê li çokêye, hespê xo berdîdene li nava çayîrê û li

bin sîya dara ji xora rûdinên.

Sehet dibe nêzîkî çara, bala xo didine, binê berîyê ko t'oz û dûmane, telpek sûwar derk'etin. Yek di pêşîya wandaye, tîrkeke devê wîdaye, dûyê qelûna wînakê li ber p'erê ezmana bûye mij û ewr û usa ji destê hev û dinê direvînin, kes nizane, tîrik li ba k'îjanî diçe. Memo dibêje:

—Mala vîna xirab nebe bi ser dûyê qelûna vanakada, dûyê qelûna wana çiças zefe?

Sûwar hin bi hin nêzîkayî li malê dikin. Gava digîjine tîra baxçe, gava ç'ev bi Memo û Bengîn dik'evin, ko du hebê li nava baxçene, heryekê bîna têjkê hakimekî, ne bixwî, ne vexwî, li bejn û bala wana binhêrî. Êd di pêşîya wan sûwarada, ko tîrek di devê wîda bû, ewînekê Bek'oê bêdîn bû, ji xulamê xora dibêje:

—Gelî xulama, ûn herne malê, ezê bêm. Xulam diçine malê.

Bek'o li ser rê peya dibe, bi dezgîna hespê xo digre û berbi wana diçe. Digîjine hev û dinê, bi destê hev û dinê digrin, silav li wan dike Bek'o, silava wîna vedigrin. Bek'o dibêje:

—Ya merivnê qenc, ûn çi kesekin, ûn ji k'urva tên, bi k'urva diçin?

Memo dibêje:

—Ya apê delal, em merivnî t'êcirin, ji xora çend hev paz digerin.

Bek'o di dilê xoda dibêje, welle, şêla we ne ya t'êcirîeye, pa bila ûn t'êcir bin. Bek'o dibê:

—K'eremkin, em herne malê.

Memo dibê: —Na, apo, emê çend pirsra ji te bikin.

Hêja Bek'o dibê: —Ser ç'eva, bêjin!

Memo dibê: —Xudê dihebînî, li vî bajarî meriv xo li mala k'î bigre, here, başe?

Bek'o dibêje:

—Lao, ê min rast û rastin, erke ko ûn li çayê û qawê digerin, ûnê herne mala mîr Zêydîn, erke ko ûn fisq û fasadiyê digerin, werne mala mamê xoyî Bek'ir, erke ûn li bext û mêraniyê digerin, herne mala Qeret'ajdîn.

Memo dibêje:

—Dûrî ji te fisq û fasadî, ew ne k'arê mêraye, çay û qawa jî ji mêrara ne tişteke. Jî mêrara başe bext û mêranî.

Bek'o dibêje:

—Lao, erke ku tu usa dixazî, bisekne heta seheta pêncê, wê sûwarê mîr jî bên, derbaz bin. T'ucar mîr li der û dorê xo nanhêre, t'im li pêşîya xo dinhêre, wê bê derbaz be, here, we nabîne. Sehat bibe şeş, sûwarê Qeret'ajdîn, Ç'eko û Erif, birayê wînakê, gava bên, tîra we wê bivînin, hetana nêyne ba we, t'ucar di ser wera derbaz nabin.

Bek'o radibe, xatir ji wanaka dixaze, li hespê xo sûwar dibe, berê xo dide tê malê. Memo û Bengîn ji xora rûdinên. Sehat dibe pêncê êvarê, sûwarê mîr ji raw û nêç'îrê tîn derbaz dibin, bi t'îfîqa xudê Memo û Bengîn nabînin. Sehat dibe şeş, sûwarê Qeret'ajdîn, Çeko û Erif birayê wînakê, pêra dizivirin ji xêbê binê beriyê, ji raw û nêç'îrê. Gava digîjine tîra baxçe, berê wana dik'eve nava baxçe, dirênin, ku du zîlamê nava baxçêne, ne bixwî, ne vexwî, li bejn û bala wana binhêrî. Peya dibin, dizgîna hespê xo digrin, berbi hevdu diçin. Digîjine hev û silavê li Memo û wan dikin. Memo silava wanakê vedigre. Qeret'ajdîn dibêje:

—Ya xortê delal, k'erem bikin, em herne malê.

Memo dibêje: —Na, sozekî gerekê tu mera bidî.

Qeret'ajdîn dibêje: —Bêje!

Memo dibêje:

—Erke tu ko destê biratiyê bidî me, emê bêne mala

te, yanî na, em nayên.

Qeret'ajdîn ji xora mitale dike, dibê, ferez van merivê hanêkê gotin, em t'êcirin, baş, şêla wana ne bîna şêla t'êcirîyêye. Helbet ev jî hakimê walatê xone. Erke ko ez destê biratîyê nedime wan, bifitline walatê xo, wê bêjin, hakimê Bota, ji bona geze nanê xo, destê biratîyê nedane me. Wellew, serê mi jî têda here, ezê destê biratîyê bidime wan.

Destê biratîyê didine hev û dinê. Her pênc sûwar dibin, berê xo didine malê. Gava digîjine devê dêrî, Qeret'ajdîn dike gazî, dibê:

—Stîyê, bêjê xulama, bira rabin serê hespa bigrin.

Gava ko Qeret'ajdîn navê stîyê hildide, tirpînî ji nava Memo diçe, dibê, mi çi mala xo xirab kir, hebe-t'unebe, Zînê eve, mi destê biratîyê jî daye, ez ne karim bikujim, ne karim birevînim. Dibe lûba-lûba wîna, dibê:

—Ez k'etime t'ayê.

Cîya jêra datînin, wînakê dibin datînin ser cîyê wî.

Sê şeva û sê roja Qeret'ajdîn ji ber serê wînakê ranabe, naçe oda mîr. Mîr dibêje:

—Bînaye, ko Qeret'ajdîn hevalbenda ji xora çê dike, xo li me danayne îdî, ko bê ba me.

Bek'o dibêje:

—Na, mîrê min, tu şaşî, ew mêvanê, ko mala Qeret'ajdîne, erke ko mala te ba jî, ne sê şeva, sê roja, şeş şeva, şeş roja tuyê li ber serê wînakê rûnêy, ne ji muhuba wî, ne ji dîndara wînakê t'êr nabî.

Mîr dibêje:

—Bek'o çi firqa mêvanê me û ê Qeret'ajdîn heye. K'a em bişêynin, bila Qeret'ajdîn û bi mêvanê xova t'ev bêne odê.

Xulamekî dişêynin mala Qeret'ajdîn, ko bêje

Qeret'ajdîn, bila ew bi mêvanê xova t'ev bêne odê. Xulam diçe mala Qeret'ajdîn, dibê:

—Apê Qeret'ajdîn, mîr gotîye, bila ew bi mêvanê xova t'ev bêne odê.

Qeret'ajdîn dibêje: —Tu here, ezê bêm.

Xulam diçe. Qeret'ajdîn radibe dibê:

—Memo, tu nexweşî, tu ji nava cîyê xo derneyê, ezê herime odê, k'a mîr çî dibêje û ezê bifitilim.

Qeret'ajdîn radibe, k'urk û ebuyê xo davêje ser milê xo, qesta oda mîr dike û diçe. Qeret'ajdîn gava digîje odê, derî vedike, diçe nava odê, silav li wanaka dike, Bek'o û mîr silava wî vedigrin, ji xora dik'evine mijûliya. Li ser Memo xeber didin, dibên, zilamê, weke Memo, dinîayê ne heye û ne çê dibe. Qeret'ajdîn û Bek'o dibên:

—Gava ko bik'eve dîwana, ez mêr dibînim, ko qûna wîna k'ursî bigre û ji berva ranebe. Mîr dibêje:

—Ya Bek'o, Qeret'ajdîn, ji hinga tê bîra min û heyani vêga, ez t'u car ber kesîva ranebûme û ne jî radi-bim.

Qeret'ajdîn û Bek'o dibêjin:

—Na, mîrê min, herge vêga Memo bêye dîwanê, mecbûr tê ji berva rabî.

Dik'evine miqatê, mîr dibê:

—Herin, bêjine Memo, bila bê, wê vêga k'ivş bive.

Xulamekî dişeynin pey Memo. Xulam gava diçe, ji Memora dibêje, Qeret'ajdîn gotîye, bila bê odê, Memo radibe ser xo, şûrê xo davêje stûyê xo, k'urk û eba davêje ser milê xo, xulam dide pêşiyê, Memo dide pey. Digîjine odê, Memo diçe nava odê. Gava ko silavê li mîrekê Bota dide, t'emam wanaka şaş dibin, û nizanin, çawa ji ser k'ursiyê xo rabûn ji berva. Mîr jî hizir nake, ew jî ji berva radibe. Qeret'ajdîn dibêje di dilê xoda, dibê, erke ko ez

kevnika xo daneynim ser k'ursîyê mîr, wê bêje, ez ji ber Memova ranebûme. Radibe kevnika xo datîne ser k'ursîyê mîr. T'emamê wana rûdinên, mîr jî xora rûdinê, dik'evine besa Memo. Qeret'ajdîn u Beko, dibêjin:

—Ya mîrê me, tu ji ber Memova rabûyî?

Mîr dibê: —Na!

Qeret'ajdîn dibêje: —Ya mîrê min, erke ko vêga kevnika min li ser k'ursî ne bin teda be, tu zanibî, ko tu ranebûyî û erke di bin teda be, eseyî tu zanibî, ko tu rabûyî.

Mîr radibe ser xo, li ser k'ursîyê xo dirêne, ko kevnika Qeret'ajdîn li bindaye. Mîr dibêje:

—Bek'o, Qeret'ajdîn, ji wirwada bi soz, çî tiştê ko ûn ji alê Memêva bêjin, t'emamî wîna rastin.

Mîr, Qeret'ajdîn, Bek'o û bi Memêva, t'emamê wanaka ji xora mijûl dibin, hetanî ko civata wana dipeşkile. Qeret'ajdîn û Memê têne malê, ji xora mijûl dibin heyanî şivê ji wanra tînin. Şîva xo dixun, Memê radibe diçe oda xo, Qeret'ajdîn diçe oda xo. Qeret'ajdîn ji pîreka xora dibêje:

—Ya hermet, h'etanî ko em ji nava baxçe hatine malê, Memo sax-selîm bû, hema ko ç'ev bi te ket, xo li nexaşanî danî, rabe, destek cilê adamaxlî li xo bike, ç'evê xo bi kilê sibhanî kil bide, lingê xo li şimik û masa xe, here oda Memo, ko ji bona em t'eselîya biratîya wî bikin, çika birayê bi rastîyêye yan ê derewa.

Çawa ko Qeret'ajdîn dibêje, stîyê radibe destek cilê delal li xo dike, lingê xo di şimika xo dixê, qesta oda Memo dike û diçe. Gava ko stîyê diçe oda Memo, Memo jêra dibêje:

—Ya xuwa min, ev der oda mêvanaye, erke ko te rê şaş kirîye, rîya te vaye, were di virda here.

Gava ko usa stîyêra dibêje Memo, stîyê bi paşva difitile. Careke dinê tê ba Qeret'ajdîn, dibê:

—Hal û hewalê Memo bi vî avayîye, ji mira gotîye: Ya xuwa min, erke te rê şaş kirîye, ev der oda mêvanaye, rîya te eva hane, bi rîya xoda here.

Gava ko stîyê usa got ji Qeret'ajdînra, Qeret'ajdîn dibêje:

—Helal be Memo, ji tera û ji şîrê tera. Ez zanim, ko tu birayê rastîyêfî.

Ji hingê û pêda îpara Qeret'ajdîn încar baş bi Memo tê.

Çend ro dik'êve wê navê, hergav civatê wana digerin. Rojekê mîr u Qeret'ajdîn û bi Bek'ova li odê qîrar dikin, ko ev zilamê hanaka me dixapînin, dibêjin, em t'êcirin, bas şêla wana ne şêla t'êcirîyêye. Egît, fêriz û pelewane wake wana t'unene. Erke ko em karibin, Memo qayîl bikin, li ba me bimîne, êdî zewala me li dinîyayê t'ine. Bek'o, Qeret'ajdîn, dibên:

—Em çawa bikin, ko emê karibin Memo qayîl bikin.

Mîr dibêje: —Ko em yekê ji xo bidinê, ji me bizewice, hew ji ba me diçe, wê bimîne li ba me.

Hersêk qîrar didin, ko em Zîna qîza mamê Bek'o bidnê. T'emamê wanaka qîrar didin, dibên:

—Başe, h'eyanî êvarê, bila Qeret'ajdîn ji Memora bêje, erke ko qayîl be, emê jêra nîşan bikin.

Êvarê Qeret'ajdîn tê malê, ji Memora dibêje, dibê:

—Ya birayê me, me îro yekê ji tera dîtîye.

Memo dibêje: —Kîye?

Qeret'ajdîn dibêje: —Zîna qîza mamê Bek'ire.

Memo jî ne dîtîye wênakê, ji xora dibêje, belkî ew Zînê a ko min dîtîye, ewe? Ji Qeret'ajdînra dibêje:

—Ya birayê min, ko we t'ewva qîrar daye, ez jî weke

we. .

Roja dinê ko diçine odê, Qeret'ajdîn dibêje:

—Memo dixaze.

Radibin giregirê Bota, t'emam diçin mala Bek'o, jêra dibêjin, ko em hatine qîza te ji Memora nîşan bikin. Bek'o qayîl dikin, nîşanî Memê li ser qîza Bek'o datînin.

Çend ro dik'ewe wê navê, Zîna dergîstiya Memo se dike, ko Memo hatîye. K'axazekî dinivîsîne ji Memora dişêyîne, dibê:

—Ya Memo, ewê, ko li şekir hat li şebê hesilî, ew tîyî, ewê, ko li xatûna jî hat li qewraşa hesilî, dîsa tîyî. Erke ko tu bawar nakî, roja îniyê were Birca Belek ji xora nava Baxçê Mîra birêne, hingê xatûn û qewraş wê k'ivş bibin.

Memo dik'ewe mitala, dibê, ya rebbî, wê k'engê roja îniyê bê. Ezê herim Birca Belek, li nava Baxçê Mîra, vê neqlê jî bi ç'evê xo Zînê bivînim, hingê mirina xudê li ser ç'eva, li ser sera.

Roja îniyê Memo ji Qeret'ajdînra dibêje:

—Ya birayê min, ez hîvî dikim, erke ko tu dilê xo negrî, ev deh panzdeh roja, ko ez hatime vêderê, ez derneketime derva, îro mira bêy, em herne Birca Belek, ji xora birênin nava Baxçê Mîra, belkî piçek bîna min derê.

Qeret'ajdîn dibêje:

—Na, birayê minî ezîz, tu nexwaşî, hêja baş saxlem nebûyî. Erke ko em hernê tuyê bicemidî nexweş bik'evî, wê mala min xirab bive.

Memo dibêje:

—Ya birayê min, ez hîvî dikim, ko tu rabî em herin, ezê xo germ dadim.

Qeret'ajdîn naxwaze dilê wînakê bihêle, radibe, k'arê xo dikin ew û Memo. Qeret'ajdîn dide pêşê, Memo

dide pey. Diçin li Birca Belek rûdinên. Sehet dibe dehê rojê, dirênin, ko çar heb stîyokê Bota hatine nava baxçe. Qeret'ajdîn ji Memora dibêje:

—Ya birayê min, tu van stîyokê hanekê nas dikî?

Memo dibêje: —Ya birayê min, ez ji k'u nas dikim?

Qeret'ajdîn dibêje:

—Çawa tu nas nakî? Tu bala xo bide waneka, herçar jî bîname çar heb kewok, ko rojek ji rojê nîsan û gulanê, xûsîya serê sibê, li ser p'er û baskê waneka deyne, p'er û baskê xo li hev xin, t'oz û dûman ji ser p'er û baskê waneka here. Ewa pêşî ko tu dibîni, jêra dibêjin stîya Zîne, kewoka nû fexîne, xayê t'ac û embarê zêrine, xuka mîr Zêydîne, domama Qeret'ajdîne, ya li pey wênakê, ew jî qîza birayê te Qeret'ajdîne, ya dû wêra, ew jî pîreka birakê tey Qeret'ajdîne, ya paşîya t'eva dergîstîya birayê mine, xudê hiz bike, bi qewl û resûlê xudê, ezê ji birayê xora bînim.

Memo dibêje: —Na, birayê min, ewa paşî ji mira ne lazime, ya min ya pêşîye.

Qeret'ajdîn dibêje:

—Ya birayê min, tu çawa çê dikî? Erke ko vêga mîr pê bihese, em kitkê ji hev û dinê nahêlin.

Memo radîbe ser xo, şûrê xo ji kalan xilas dike, ji Qeret'ajdînra dibêje:

—Ya birayê delal, kulek û derdekî min ko heye, ji bona stîya Zîne. Erke ko tu qebûl nakî, were ez û te hev û din, li vir safî bikin, hêja ezê herim.

Qeret'ajdîn dibêje:

—Na, birayê min, erke ko tu dixazî, here.

Memo di bircêda derberjêr dibe, ko here nava Baxçê Mîra, ba Zînê. Zînê k'ilam dibêje ser xo û Memo.

Zînê dibêje: —Bejna Memê minê ziravi şitla bîyê,
P'ê bi p'ê, qedem bi qedem, ji bajarê Yemenê heya
bajarê, Cizîra Bota, di ser ç'evê min û hezar bavê mida
hatîye ji walatê xerîbîyê.

Qîza Qeret'ajdîn dibêje:

—Memo, apo, dilê minê p'ir bi k'îne,
Gava ko gula malxirav dibîşkufe, bilbilê malxirav
nukulê xo lêdixe, ji xora dike tewîn, têda hêdî dibe û
tine.

Heyfa min nayê li te heyfê, wê îro simbêlê
malik xirabê Mem bik'evin li rûkê stîya Zîne.

Memo, tê apê minî, ronaya herdu ç'evê bavê minî,
Îro li nava Baxçê Mîra tê mêvanê xatîka minî.

Memo apo, dilê minî p'ir bi k'îne,

Tu nebêje, ezê xerîbim, k'esek xay î û xudanê
minê li vir t'inîne,

Bavê min û herdu apê min, hersêk jî xulamê tene,

Li devê derê k'unikê sekinîne,

Heyanî ewana yek û dudua ji me bukujin,

emê heyanî çilî ji wanaka buxuşînin.

Li nava Baxçê Mîra, gava Memo û Zînê digîjine hev
û dinê, wêke dû heb stêrk, ko buxuricin, herdu jî ji xora
dik'evin xewa şîrîn. Qîza Qeret'ajdîn têye ser waneka,
hîzara xo ji ser serê xo tîne xarê, li ser herdûka dike sî.
Gava ko qîza Bek'o dibîne hal û hewalê Memo û Zînê, ra-
dibe kirasê xo di serîda di'çirîne, çiqqa gustîlê ko di destê
wêda hene, zêrê stuyê, tamam davêje, nivê p'orê serê xo
hil dike, ji xora digrî, berê xo dide diçe malê. Bavê wênayî,
Bek'o di ber p'acê ji xora rûniştîye. Gava ko dibîne qîza
wînakê tê ji wirda û digrî, radibe diçe pêşîyê. Bek'o dibê:

—Lao, k'a bêje, çi hal û hewalê teye?

Qîza winakê dibê:

—Wê çi hal û hewalê min be, bavo. Ew mêvanê mala Qeret'ajdîn, ko we min dabûyê, îro li nava Baxçê Mîra Zîna xuwa mîr Zêydîn bi k'otek û cebrane ji min stand.

Gava ko qîza Beko usa dibêje, Bek'o dibê:

—Lao, zîrar nake, ji berê û pašêda xurta neheqî li feqîra kirîye, tişt nabe, ew li xwedê û li bavê teyî Bek'o, ez nahêlim, ko miradê wana bi hev û dinê bive.

Qeret'ajdîn ji bircê qîza xo dike gazî, dibê:

—Lao, deyn li Memo bike, herge mîr vêga pê bihesse, gerekê em şerekê nû li vêderê derxin.

Qîza Qeret'ajdîn dibêje:

—Ya bavo, welle, ko ûn hebekê jî ji hev û dinê nehêlin, heyani ne ko bi hemdê xo şîyar bibin, rabine ser xo, ez deyn li wanaka nakim.

Du sehetê wana diqede, heya hişê Memo tê serê wî. Je xew şîyar dibin ew û Zînê, k'urk û ebayê xo davêje ser milê xo, şûrê xo davêje stuyê xo, tê ba Qeret'ajdîn. Kesek bi wana nahese, zêdey Bek'o pêştir.

Qeret'ajdîn û Memo têne malê. Çend ro dik'eve wê navê. Memo û mîr û Bek'o, hersêk li odê ji xora rûniştine. Bek'o û mîr dibêjin:

—Ji îro çêtir t'ineye, em hersêk bi t'enêne, gerekê em navê yar û dostê xo bêjin.

Memo dibêje:

—Welle, heyran, yar û dostê min ne hene û ne jî navê qîzê xelkê derewa e dibêjim.

Bek'o dibêje:

—Ya Memo, tu çima hawqa ditirsî, ezê ewol navê ya xo bêjim.

Û Bek'o dest pê dike dibêje:

—Mhuba dilê min ko heye, jêra dibêjin Fatmane,
Gava ko mi ji bircê meş dikir ku sarane,
Hingê dihat pêşîya min bi kêf û sefa û wawayîlane.

Bek'o û mîr ji hevra dibêjin: Încar dora kîye? Dibên
dora Memoye. Memo dibêje:
—Ez hîvî dikim, ko ûn dev ji min berdin. T'i dosta
min t'inene li vêderê, ko ez navê wanaka ji wera bêjim.
Mîr dibê: Dora mine.

Dibê: —Mhuba dilê min ko heye, Begîme,
Begîmxane,
Gava ko min ji birca meş dikir ku sarane,
Hingê dihate pêşîya min bi kêf û sefane.

Careke dinê mîr û Beko dibêjin:
—Încar dora Memoye, me herdûka jî navê ê xo got.
Dikin–nakin, Memo dibêje:
—T'i yar û dostê min t'unin li vir û ne jî navê qîza
xelkê bi derewa dibêjim.

Mîr dibêje: —Herçî ko muhuba dilê Memo bihebîne,
Ezê tê bidim lal û dur û cewahir û mal û xizîne.

Beko dibê: —Mîrê min, welle, ez navê ya Memo jî
zanim.

Mîr dibê: —Ya Bek'o, ko tu navê ya Memo zanî
gerekê bêjî.

Beko dibêje:

—Ya mîrê min, ya Memo ko heye, yeke qûle, reşe,

şirabîne,

Elbikê maşt li destê wêne,
Li sûkê Cizîrê digerîne,
Heyanî her xortekê, ku kevç'îyekî jê distîne,
Panzdeh quncrîka li k'êlekê wênakê dixîne.

Gavê ko Bek'o usa dibêje, hêrsê Memo radibin,
bîna wînakê gelekî teng dibe.

Memo dibêje:

—Ya mîrê min, wel, ko Bek'o digotî,
P'erîya dilê min disotî,
Muhuba dilê min ko heye, jêra dibêjin Zîne,
Kewokeke nû ferxîne,
Xuka mîr Zêydîne,
Domama Qeret'ajdîne.

Dibê gava Memo usa dibêje, mîr dibêje:

—Ya gelî xulama, êmek h'erema, rabine Memo, qey
min we ne bona rojêke wa xudî kirîye.

Radibine Memo çil xedem fen, Memo radibe bi dest
û gurz û xencer. Memo îdî mefera xo nabîne, piştta xo
dide dîwar. Bi t'iffîqa xudê dibe, wake bixêrî, herdu k'êlekê
wî dik'evine dîwar, xencera wî destê wîda, k'esek ji xulam
û xizmetk. arê mîr newêre here bi alî Memoda.

Sê kurê mîr hene,
Serekvanê kura jêra dibêjen kû Gûrgîne,
Serfiteh cihab digihîne Ç'eko, Erif û, Qeret'ajdîne,
Xulamê bavê mino, jêra dibêjin kû Bengîne.

Gava ko cihab digîjîne Ç'eko, Erif, Qeret'ajdîn û

Bengîne, Bengîn radibe serqot û p'êxas, tene derpê û kiras, radihêle şûrê Memo û banzdide bi alê dîwana mîrda. Gava Bengîn digîje devê derê dîwanê, ç'ev bi Memo dik'eve, ku herdu k'êlekê wî k'etne dîwar, xencer bi destê wîye, gelekî dilê Bengîn dêşe, bes h'eyanî ko Memo îzna wînakê nede, Bengîn nikare derbazî diwana mîr bive. Gava berê Memo dik'eve devê derî, dirêne, ko şûrê wînakê tezî bi destê Bengîn, gazî dike:

Xulamê bavê mino, jêra dibêjin Bengîne,
Serekê pênsed xulamî, dilê mîrê xoda ezîz, p'ir
şêrîne,
Tê îro şûrê mîrê xo bi destê mîrê xo bigihîne,
Ezê îro di oda kûçkê mîr Zêydînda dikim qet'il û
xwîne.

Gava ko Memo usa dibêje, Bengîn dik'eve nava dîwanê, dike ko şûrê Memo bide destê wî. Ç'eko, Erif û Qeret'ajdîn hersê bira dik'evine devê derê odê, silav li Bek'o û mîr dikin. Qeret'ajdîn dibêje:

—Ya Bek'o û mîr, xudê tia'la birakî delal daye me, ko bi her tibfetê dinîyalikê, t'i qisûr nayê serî, ser birayê meyî Memo. Ç'evê te û Bek'o lêye, ko ûn birayê meyî Memo unda bikin?

Bek'o dibê:

—Na, Qeret'ajdîn, ya birayê delal, em ne li undakirina Memo digerin, em t'eselîya mêranîya wî dikin. Qey em kor bûne t'ilîya xo têxine ç'evê xo, yekî wake Memo em ji dinîyayê unda kin.

Qeret'ajdîn bi milê Memo digre, ji dîwan derdixe, dibê:

—Bek'o û mîr, eke ko ûn usa mêranî, jê hatîne,

gelekî başe, emê birayê xoyî Memo bivine malê, ûnê k'arê xo û şer bikin.

Beko dibê:

—Na, Qeret'ajdîn, me t'eselîya mêranîya Memo kirîye.

Ko usa dibêjin, hêrsa Qeret'ajdîn datîne. Ji xora mijûl dibin h'eyanî nivro. Piştî nivro radibin têne malê.

Êvarê mîr delêlî berdidin nava bajêr:

—Herçiyê ko hespê wînakê heye, ê ko t'ineye, bila bik'ire, serê sibê emê t'emam derêne cerdê!

Serê sibê gerekê sûwarê mîr başqe, ê Bek'o başqe, ê Qeret'ajdîn başqe herine cerdê. Serê sibê radibin sûwarê mîr û ê Qeret'ajdîn, ê Bek'o, hersêk başqe-başqe diçin li meydanê disekinin. Ji sûwarê Qeret'ajdîn Memo dertê, nivê meydanê disekine, ji ê mîr h'ebo-h'ebo egît û fêriz û p'elewanê wînakê jêra dertên. K'îjanê ko dertê ji sûwarê mîr, Memo jê dibihêre. Carekê mîr dora xo dirêne, ko h'ivde sûwara li dora wîna nema. Ronayî di ç'evê mîrda namîne, gelek bîna wîna teng dibe, dibê, çawa hewqa egît, fêriz û p'elewanê min roja îro, ko Memo ji t'emama bibihêre. Radihêle şûrê xo ji kalan dik'şîne, ji cî dirêjî Memo dike li nivê meydanê. Qeret'ajdîn ji xora difiki-re, dibê, erge ez dengekî li Memo nekime gazî, wê Memo ji mîr jî bibihêre, dibe ko em şerekî giran li vêderê bikin.

Qeret'ajdîn dibê:

—Mhuba dilê mino, Memê di Alane,
Xo bigre, hate te h'akimê di Botane,
Bi herd desta dezgîna hespê bigre, bişidîne,
Xo berde, binîya te Sîlekane.

Gava ko Qeret'ajdîn usa dibêje, Memo bi herdu

desta dezgîna hespê h'işk digre, xo berdide erdê. Mîr tê jê dibihêre. Ç'eko, E'rfo û Qeret'ajdîn dibêje:

—Ya Bek'o û mîr, xudê birakî daye me, elaniya k'ivşe, ku tu û mîr dixazin birayê meyî Memo unda kin.

Bek'o dibêje:

—Çi bûye ji te, Qeret'ajdîn? Mocê te dîsa weke mesiya hatine me. Memo ketîye, li hemdila, tişteke pê ne hatîye. Bila Memo here malê, emê careke dinê dest bi k'êfa xo bikin. Erke ko ez rast nabêjim, va gelek egît, fêriz û p'elewana hene, bila bêjin, e rast dibêjim yanî na. Ji hinga Cizîr ava bûye h'eya vêga, hewqa sûwar em negihîştine hev û din. Îro ji k'êfa Memora em t'emam gihîştine hev û dinê. Erke ko em ji ya te bikin, emê k'êfa xo bip'eşklînin, t'emam gerekê rabin herne malê. Memo k'etîye, li hemdila, tişteke pê nebûye, bila Memo here, emê careke din dest bi k'êfa xo bikin.

Gavê ko Bek'o xeberdana xo xilas dike, t'emam qirar didin, dibên:

—Xebera Bek'oye, bila Memo here malê, emê careke dinê dest bi k'êfa xo bikin.

Radibin Memo k'ar dikin dişeyînine malê, careke dinê dest bi k'êfa xo dikin. Bek'o h'izir dike, ko Memo gihîşte malê, dibê, welle, Memo çiqas jî ret be naçe malê, wê here ba Zînê. Emê herin, di kerda Memo û Zînê bi hev û dinê bibînin.

Beko dibê:

—Gelî sûwara, ezê gotinekê ji wera bêjim.

Dibên: —Bêje, Beko.

Beko dibê:

—Emê îro şirtekê bigrin. Ezê hinek ji we dûr bivim. Ezê bajom ûn jî serê hespê xo berdî, bidine pey min h'eyanî devê derê dîwana mîr, bi wî sozî, ko ceh bikevne

pêşîya we, rîya we ne xoş be, ûn serê hespê xo negrin heya devê derê dîwanê. Kî ji we gihîşte min, bi soz, bila şûrekî serê min xe, xwina min jî wîna h'elale.

T'emam qirar dîcin, dibên:

—Ji vê çêtir çi t'ineye.

Qeret'ajdîn jî dibê:

—Gelekî başe, ko ez bigîjimê, ezê şûrekê li serê wînakê lêxim, bila em jê xilas bin.

Bek'o ji wanaka dûr dibe, dibê:

—Werin!

Çawa ko Memo çûye ne çûye malê, çûye ba Zînê, di odêda k'etine k'êf û h'enekê dinyalikê. Nobedçiyekî devê derê odê danîne, ku sûwar hema jî nepanî derk'evin, elem bide Memo, ko Zînê here oda xo. Nobedçî jî di emrê bavê xoda t'ucar hewqa p'ere nedîtiye, ji xora rûniştîye, p'erê xo hêdî-hêdî dijmêre. Haya wî ji bayê felekê t'ineye. Bek'o jî daye pêşîya sûwara t'emama, sûwara daye pey Bek'o. Bek'o li hespê xo t'im serbeste. Hey sûwar dîcin, ko bigîjinê. Qeret'ajdîn, ew jî gelek dixaze ko bigîjê, hespê xo gelek aciz jî dike, bes Bek'o li hespê xo ewleye. Hespê Beko esîle, seklawîye, ji bo wê jî şirt bi wanra girtîye. H'eyanî devê derê odê kesek nagîje Bek'o. Nobedçiyê reben ha ko çarekê dirêne, sûwara wînakê hilanî. Êdî t'u mefera xo nabîne, ko here bêje Memo, Zînê here oda xo. Sûwar, t'emamê wanaka dibên, çing, û li devê derê dîwana mîr peya dibin. Xulam û xizmetk'ar bi serê hespê wana digrin, t'emam giregir derbazî odê dibin. Memo êdî t'i mefera xo nabîne. Zînê li pişt xo disekinîne, k'urkê xo davêje sêrî, li ser k'ursiyê mîr jî rûniştîye. Edetê mîrekê bota ji berêda heye, ko gavê mîr bikeve dîwanê, wellew, çiqas jî mezin be, gerekê k'ursiyê mîr jêra berde.

Mîr serîyekî diçe vî alî odê, yek tê wî alî, bîna wî

gelek teng bûye, ko Memê li ser k'ursîyê wî rûniştîye û ji berva ranabe. Qeret'ajdîn ji Memora ç'ev dike, dibê:

—Birayê min, k'ursîyê mîr jêra berde!

Memo jî nemerdi nake, serkezîkê Zînê di binê k'urkda-ji Qeret'ajdînra dide nîşandan, ko h'al û meselan bi vî awayê.

Qeret'ajdîn ji Ç'eko, E'rif - birayê xora dibêje:

—Ya birayê min, şuxul xirab bû, ûn herdu şûrê xo derxin, heryekê we li k'êlekekê Memo bisekine, k'ese qarîşî Memo nebe, heya ez herime malê û bêm.

Qeret'ajdîn radibe diçe malê, ji stîya pîreka xo dibêje:

—Ya h'ermet, Memo ketîye tengayê, li dîwanê, li k'ursîyê mîr rûniştîye, Zînê jî li pişt wînakê di bin k'urkê wîdane. Em çawa bikin, ko vê neqlê jî em Memo xilas bikin ji vê tengaya hanê.

Stîyê dibê:

—Ya Qeret'ajdîn, çawa tu zanî, waka xo bike.

Qeret'ajdîn radibe, hespê xo, quraneke wan hebûye, qurana xo û dergûşa kurê xo ji xênî derdixe û agir berdide qesir û qûnaxa xo. Hinekî xweyî-xêr hene, diçin elem didine mîr:

—Gidî, Qeret'ajdîn xan û manê xo t'emam şewitandîye, hêrin, ka çi hal û h'ewalê wîye.

Mîr li xo dike, ko rabe, Bek'o dibê:

—Na, mîrê min, fene!

Nahêlê ko mîr rabe. Qesir û qûnaxa Qeret'ajdîn t'emam dişewitin.

Qeret'ajdîn dibê:

—Ya stîye, eva birayê te dernek'et ji dîwana xo, k'a em çawa bikin, ko ev neqil jî em Memo xilas kin. Tiştêk ma êdî yanî ne?

Stîyê dibê:

—Ya Qeret'ajdîn, zêdeyî dergûşa meyî biç'ûk pêştir nema.

Qeret'ajdîn dibê:

—Ya h'ermet, rabe p'apûçka xo li pišta xo girêde, lingê xo li şimka xe, h'ebekî ji mi dûr bive. Çiqa dikarî banzde û usa bike, ko ez negîjime te. Erke ez bigîjime te, ezê serê te û sebî t'ev jêkim.

Çawa ko Qeret'ajdîn dibêje, stîyê radibe usa dike. H'ebekî ji Qeret'ajdîn dûr diçe, banzdide. Qeret'ajdîn, şûrê wînakê tazî, bi pey dikeve. Digîjine tîra dîwana mîr, stîyê dike qîrîn û baz dide. Gava ko qîrîna wînakê dik'eve guhê birayê wê mîr Zêydîn, mîr li xo dixê, ko rabe, Bek'o dibê:

—Mîrê min, bisekne, fene!

Mîr dixeyîde, dibê:

—Ya Bek'o, ti dibînî, Qeret'ajdîn bîna wîna gelekî teng bûye. Şûrê wîna tazî, daye pey stîyê, erke ko bigîjê, wê serê wêna jêke.

Bek'o her dibê: —Fene!

Mîr ji qehra kutikek li devê Bek'o dixê du-sê diranê Bek'o dik'evin. Mîr ko dertê ji dîwanê, t'i kesek êdî li dîwanêda namîne, t'emam dertên pêşîya Qeret'ajdîn.

Zînê radibe ji pişt Memo, diçe oda xo. Mîr dibê:

—Bek'o, ew kî bû, ko ji dîwanê çû?

Dibê: —Ya mîrê min, kirasê wêna ji ya pîreka te bû, ez nizanîm.

Qeret'ajdîn digrin, t'emamê wanaka careke dinê têne odê Memo k'ursiyê mîr jêra berdaye. Mîr diçe ser k'ursiyê xo rûdinê, ji xora mijûl dibin, heyanî êvarkî civata wana dipeşkile, diçine malê.

Roja dinê careke dinê giregirê wana li hev û dinê

rûdinin. Li ser Qeret'ajdîn mijûl dibin, ko qesr û qûnaxa xo t'emam şewitandîye. Bi qewata xo ew nikarin qesr û qûnaxê weke ê Qeret'ajdîn jêra çê bikin. Ji xora k'etine mitalê. Mîr ji Bek'o dipirse, dibê:

—Ya Bek'o, erke tu çarekê nekî, bêfeydeye.

Bek'o dibê:

—Ya mîrê min, şuxulê min pê neketîye, t'im û dayîm ezê ji wera ne sax bim, ko ez tiştê ji wera bêjim, çimkî xeberdana min t'im û dayîm rastin, k'esek ji we bi xebera min nake.

Mîr dibê:

—Belê, Bek'o, ka ji mera bêje em çawa bikin, ko em qesr û qûnaxa Qeret'ajdîn çê kin? Hingê xeberdanê te rast bin jî, wê beylû bivin.

Zef ji Bek'o hîvî dikin, dibên:

—Ti ji mera bêjî, Bek'o.

Dibê:

—Ya mîrê min, ûn t'emam jî zanin, ko gavê dikeve xeberdanê, Qeret'ajdîn û Ç'eko û E'rif, birayê xova, dibên, mêrê ji mêrtir tinene. Erke ko usa mêrnî jê hatîne, xercê gelfiyê Beraza, ev bû hevt sale, me ne standîye, bila Qeret'ajdîn û birayê xova herin ji xora bînin. Ne qesir û qûnaxê weke yê winakaye berê, ê jê çêtir jî hêja wê pê çê bikin.

Roja dinê gazî Qeret'ajdîn dikin, dibên:

—Ya Qeret'ajdîn, eva ti jî zanî, ko bi qewata xo xan û manê wake yê teyî berê em nikarin ji tera çê kin. Çiqa ko dik'eve xeberdanê, Qeret'ajdîn, ti dibêjî, ko mêrê ji me mêrtir t'ine. Madem ku usane, xercê gelfiyê Beraza, ev bû hevt sale, me hilnedaye, herin ti û birayê xo ji xora bînin, qesir û qûnaxê baş çê kin.

Qeret'ajdîn dibê: Bila be.

Roja dinê radibin Qeret'ajdîn û Ç'eko û E'rfo, birayê xo, tevî Bengîn sûwar dibin, ko herin gelîyê beraza. Emaneta memo li stîyê didin, ko Memo ji malê neçe bi t'i derîva. Ew hey bi rîya xoda diçin.

Çend ro dik'eve wê navê, Bek'o û mîr rûniştîne. Bek'o dibêje:

—Ya mîrê min, ev bû çend roja, Qeret'ajdîn çûye gelîyê Beraza, Memo bi t'enê li malê maye, bîna, wînakê teng bûye, em herin gazî kinê, bila bê odê, ba me. Belkî bîna wînakê derê.

Dişeyne pey Memo, dibêjin, ko mîr û Bek'o li odêne, gotine, bila Memo bê ba me. Stîyê nahêle. Radibe Bek'o mecbûr dibe, bi nevsa xo diçe ji stîyê hîvîyê dike, ko îzna Memo bidin, Memo here odê, ba wana. Zef hîvî dike, radi-be stîyê îzna Memo dide. Memo diçe odê, ba Bek'o û mîr, ji xora mijûl dibin h'eyanî êvarê. Careke din civata wan dipeşkive, herk'esek diçe malê xo.

Roja dinê Memo radibe, sebra wîna nayê li malê, ew jî diçe odê ba Bek'o û mîr. Usa dibe, ko Memo hîn dibe, her ro ji ber xova radibe diçe odê.

Rojekê Memo, Bek'o û mîr li odê ji xora rûniştîne, mîr dibê:

—Emê îro ji xora şirtê şandilxaz bilîzin, k'î ji me ko k'î bive, tiştê bixaze, evê dinê gerekê bidê—.

Memo û mîr dilîzin. Qewla xo datînin: H'evt car k'î ko k'î bive, ê şirtê wînakê li ê dinê dik'eve Şeş cara Memo mîr dibe, dimîne cara paşî Bek'o mitale dike, dibê, welle, ma ev neqil, wê Memo mîr bibe, wê Zînê bixaze. Ew mex-seda wînakê diçe serî, k'a ez rabim herim bêjîmê Zînê, bila xo adamaqlî bixemlîne, bê serê xo di p'acêda derxe belkî Memo ç'ev pê bikeve, mîr wîna bive.

Radibe Bek'o diçe oda Zîne, dibê:

—Ya Zînê, Memo û birayê te bi şirtê şandilxaz dilfizin. Memo şeş cara birayê te birîye, maye neqlek, erge ev neqil jî wîna bive, tiştê bixaze, gerekê birayê te bide. Memo jî ez zanim, dilê wîna bi te heye, wê te bixaze. Birayê te mecbûre te bide. Rabe, destek cilê delal xo ke, ç'evê xo bi kilê sibh'anî kil ke, were ji qefesê wîrda, serê xo di p'acêda derxe, vêga dewata we bikin.

Çawa ko Bek'o dibêje, Zînê radibe usa dike, xo delal dixemlîne, tê pêşberî wanaka, serê xo di pacêda dertîne.

Bek'o careke dinê tê ba mîr û Memo, ji mîrra dibêje:

—Ya mîrê min, gava bi zarotî ji me bi xar û k'apa dilîst, ci ji cîya bi oxirtire.

Memo dibê:

—Ya Beko, erge ji cîye, emê cîyê xo jî bi hev buguhêrin.

Radibin Memo û mîr cîyê xo bi hev duguhêrin. Memo diçe cîyê mîr, mîr tê şûna Memo. Nexilekê berê Memo dik'eve p'acê, dirêne, ko Zînê ji qefesê wîrda ji p'acêda serê xo deraniye. Gava ko Memê wêna dibîne, h'iş li serê Memo namîne, bi çevêkî k'axaza dirêne, bi çevêkî jî li Zînê.

Hevt cara mîr Memo dibe. Memo dibêje:

—Şirtê xo bêje!

Mîr dibê: Bek'o, em çi bixazin?

Beko dibê: Ya mîrê me, emê çi bixazin, bîreke me heye pêncî mêtir, haya emê Memo bivin berdin binê bîrê, piştî seç-çar roja em wînakê derxin. Şirtê me eve.

Ji Memo dipirsin, dibên: Çawane?

Memo dibêje: —Erge ko rast be, sê-çar roja ûnê min

berdine binê bîrê û derxin, başe.

Dibên Bek'lo û mîr:

—Piştî sê-çar roja emê te derxin.

Radibin çend şerîta bi hev vedikin, nava Memo girê didin, wîna berdidine binê bîrê. Zînê radibe ji oda xo, h'eyanî binê bîrê lexam dike, lih'êf û doşeka bi dizî dibe ji Memora, xarina p'adşê didê, û usa dibe, cîyê Memo ji dewra xoştire.

Rojekê Bek'o dibê:

—Çika ez herime ser bîrê, birênim h'al-he'walê Memo çiyê.

Bek'o diçe ser bîrê disekine, dibê:

—Ya Memo, çika serîyekî binê bîrê herewere, ez te bivînim, çika tu çawanî—.

Memo diçe û tê. Gava Bek'o wîna dibîne, dirêne, ko gelekî ji derva çetire. Bek'o deyn nake, lêdide tê ba mîr. Ji mîrra dibêje:

—Ya mîrê min, ez îro çûme ser bîrê h'efa Memo, Memo ji derva çetire. Bi elamê min, merivê di binê bîrêda reng û rûyê wanaka gerekê ji ê derva ne çêtir be, bas ê Memo reng û rûyê wînakê ji derva çetire.

Mîr dibê:

—Xebera teye, merivê bine erdê û ê ser rûyê erdê, gere rengê wan ne weke hev be.

Radibin mîr û Bek'o diçin oxilme dikin binê bîrê. Ew lexema, ko û Bekço diçin oxilme dikin binê bîrê. Ew lexema, ko Zînê çê kirîye, hero tê ba Memo, dibînin. Meriv dik'evine, h'eyânî oda Zînê dertên. Mîr dixeyîde, bi Zînêra dibê:

—Hew piştir, ti neçî ser devê bîrê. Erge ez se bikim, rojekê ti çûyî ser bîrê, ezê te bukujim.

Radibe Zînê ji wê odê derdixe, dibe t'erefî bajêr,

qesreke delal li wêderê didê, dibê:

—Qîma min nayê, ji virva k'esek zêdeyê Bek'o pêştir, nan û avê Memo bidê, û xay tî li Memo bike, ko çil rima k'ûre. Bek'o her ro nanekî ce, şor dibe dide, û xalîyê bi serra Memo ji wira derdixin, dibin dixine zîndanê, bêjing dike.

Deh ro dibihêre.

Zînê ji xora mitale dike, dibê, erge ko e cihabekê neşêyînim pey Qeret'ajdîn, wê Memo di binê bîrêda bimire. Radibe k'axezeke delal tîne, ji Qeret'ajdînra dinivîse:

—Bek'o û mîr Memo xistine binê zîndanê, nan û avê wînakê destê Bek'odane. Di wextekî zûda ûn gihîştine Memo - gihîştin, erke ûn negihîştinê, Memo di binê bîrêda bimire.

Xulamekî k'eç'elok li ber destê Zînêda dişxule, dibê:

—Ya k'eç'elok, were, vê mek'tûba hanê bive gelyê Beraza, bide Qeret'ajdîn û were. Çiqa malê dinîyayê ti dixazî, ezê bidime te.

Keçelok dibêje:

—Na, xatûna min, erge tu sozekî bi mira nedî, ez naçim.

Zînê dibê: —Çi soz?

Dibê: —Ergê tu soz bidî, ez herime gelyê Beraza û bêm, carekê bême rûyê te, ezê herim. Yanî na, ji hinga tê bîra min h'eya vêga, ez t'im û daym jî feqîr bûme, ez bi wan p'erê, ko tu bidî min, xurt nabim. Ez naçime gelyê Beraza.

Zînê dîna xo didê, ko wê Memo di binê bîrêda bimire, dibê:

—Feyda nake.

Di binê mek'tûbêda dinivîsîne:

—Koji bona xatirê Memo, ez mecbûr bûme, min bi

k'eç'elokra soz daye, erge ko mekt'ûbê bîne bide te û bê, ezê bihêlim ko carekê bê rûyê min. Yanî na, k'eç'elok mekt'ûbê ne danî. T'emîna min li te, ku tu nehêlî k'eç'elok bî saxî ji wirva bifitile.

Mekt'ûbê tîne dide destê k'eç'elok ji k'eç'elokra dibêje:

—Mektûbê zû bive, were, ezê bihêlim ko ti carekê bêy rûvê min.

Gavê ko k'eç'elok mekt'ûbê hiltîne, ji k'êfa êdî nizane, çi bike. Dibê, ez herim, bifitilim û bêm, ezê carekê herime rûyê Zînê. Ji k'êfa, gavek li vir dixe, gavek li dera han.

Qonaxê sê-çar roja, k'eç'elok roj û denekî diçe gelîyê Beraza, li ber Qeret'ajdîn disekine, mekt'ûbê dide destê wî û pate davêje, li ciyê edebê disekine. Qeret'ajdîn gavê mekt'ûbê dixuyne, ko Memê k'etîye tengayê, an ûnê bigîjinê, an ûn nagîjinê, li Ç'eko, Erif û Bengîn gazî dike, dibê:

—Ji xulamara bêjin, bira singê çadira hil kin, li tî pere û malê dinîyayê hebine xayî, em herin, belkî bigîjinê Memo.

Radibin Ç'eko, Erif, t'evî xulama singê çadir û xêbeta hiltînin û bi rê dik'evin. Digîjine nepenîyekî. K'eç'elok peya bi wanara dimeşe ji k'êfêra. Gavê ko dik'eve bira Qeret'ajdîn h'al û h'ewalê k'eç'elok û Zînê, şûrê xo ji kalan dik'şîne, li stûyê k'eç'elok dixe, serê wî diçe bi alîyekîva dik'eve, gewdê wî bi alîyekîva, û bi rê dik'evin, diçin.

Zînê derketîye ser banê qesrê, ç'evê wênakê li rêye. Dirêne, ko toz û dûman ji binîyê berîyê rabû, dibê, hebe-tînebe ev sûwarê hanekê ê Qeret'ajdînin.

Zînê dibêje:

Hatî xuyân bavê mine,
Jêra dibêjin Qeret'ajdîne,
Xuyê şûrê devhêşîne,
H'ebşiyê mala bavê min rebenê
Ji h'ebş û zîndana dertîne—.

Careke dinê dibê:
Hatî muhuba dilê mino,
Qeret'ajdînê sore,
Xuyê şûrê devbimore,
H'ebşiyê mala bavê min
Ji h'ebş û zîndana dertîne,
Bi k'otek û cab zore.

H'eya Zînê k'ilama xo xilas dike Qeretajdîn û bi
Ç'eko û Erfo, birayê wî, Bengînva, t'evî xulam û xiz-
metk'arava digîjine Cizîrê. Dik'evine celda tîra dîwana mîr
û dimeşin.

Mîr û Bek'o se dikin, ko Qeret'ajdîn hat. Herdu radi-
bin serê xo di p'acêda derdixin, ko Qeret'ajdîn şûrê xo
wînakê tazî destê wîna, sekiniye, dibê:

—Îro ûnê xo têxine k'êderê? Bivine teyr, ber p'erê
ezmana k'evin, roja îro ezê per û baskê we bişkênim.

Mîr dibê: —Bek'o, încar?

Beko dibê:

—Ya mîrê min, çi încar, alaqê min pê nek'etîye. Mi
go, girtiyê xelkê bigre, mi ne go, bigre û ber nede. Bi çi kul
û -h'alî jî hebe, ezê xo xilas bikim. Erge tu jî mêrekî jê
hatîyî, tî xo xilas ke.

Mîr tî çar nabîne, hîvî dike ji Bek'o, ko vê neqlê jî
wîna xilas bike. Dike—nake, Bek'o dibê:

—Şuxulê min pê nek'etîye.

Cara paşî, pîrî mîr hîvî dike ji Beko, dibê:

—Tu mi xilas kî?—

Beko dibê:

—Ya mîrê min, xilaskirina te gelek rehetê. Erge ko tu soz bidî, tu Zînê bidî Memo, ezê vêga te xilas kim—.

Mîr dibê: —Bek'o, bi soz, Zînê mi da Memo. Îzna mara wê, h'emû tiştê wê mi da destê te, ko tu herî Memo derxî, emê dewata wenaka bi h'evt defa û h'evt zurna bikin.

Gavê ko mîr usa dibêje, Bek'o dibê:

—Ya Qeret'ajdîn, bîna xo fire bike, çiyê Memo ji ê min û te jî xoştire. Va mîr jî bi devê xo îzna mara Zînê da, ko em bidine Memo, încar çima bîna xo teng dikî?

Qeretajdîn jî ji difikire, divê, kulek û derdekî Memo hebû Zînêye. Erge ko mîr Zînê bidê, ji xo t'u tişt namîne. H'emî tişt wê çê bibe. Dibê:

—Bek'o, başe!

Bek'o radibe diçe oda Zînê, dibê:

—Qeret'ajdîn ji gelîyê Beraza fitilî, birayê te mîr Zêydîn jî hate rayê. Rabe destek cilê adamaxlî xo bike, çil h'eb stîyokê Bota hilîne, here ser devê bîrê, Memo ji binê bîrê derxin, emê dewta we vêg bikin.

Zînê radibe destek cilê adamaxlî li xo dike, çil h'eb stîyokê Bota hiltîne diçine ser devê bîrê. Ji xora dibine h'ewşik, yeko-yeko li dora bîrê disekinin li k'êleka hev û dinê.

Zînê dibê:

Mhuba dilê mino, Memê di Alane,

Xwêye bavê mino, tê ji xora birêne,

Minê çil h'eb stîyokê Bota ji memê xora

kirîye hewşî û sekane,

Erge ez îro nemirim, ezê Memê xo bikim

zavê mîr û h'akimê di Botane.

Memê debêje:

Zînê, el wa nabî, qet wa nabî,
Zavatiya h'akimê Bota li min û h'evtê bavê
min h'eram bî.

Zînê dibêje:

Xwayê bavê mino, xo bigre, t'ifaq hatine serê
mêrane,
Erge îro e nemirim, ezê Memê xo bikim zavê mîrekê
di Botane.

Memê dibêje:

Zînê ti ne hatî min berdî,
Tê hatî, nîç'ka rihê heye, tu bi derdî.

Dibê, gava şîrît avîtine nava memê min dibinê
bîrêda,
Milîyaketê devê rebê alemê, li binê bîrê silavek li
Memê min hilbêz da.
H'eyanî Memê derdixin ser devê bîrê,
Dûrî ji van dera, hêja qîrîn û şîn û girîn kete çerd û
perdê nava Cizîrêda.

Zînê dibê:

Gelî xudanê xêra,
Ûnê rahêline tevr û bêra,
Ûnê Memê min bivine mezelê şêra .
Ya xudê û çil melekê,
Çilî erdan û çilî ezmanan,
Ûnê piştî Memê min min nehêlin h'eyanî denê di
êvaran.

T'emam giregirê Botan li wêderê dicivin.

Bengîn dibêje:

Muh'uba dilê, mino, Memê Alane,
Memo lao, dilê min p'ir bi kîne,
H'eyfa minê nayê li te h'eyfê,
P'or û rûyê dê-bavê te spîne,
Ji îro pêştir wê bimirin,
T'ext û tacê Yemenê bêxayî û bêxadun wê bimîne.
Bengîn radibe, balçîqa şûrê xo dide erdê, serê şûr
dide zikê xo, dibê:

—Bila piştî Memo ez jî nemînim li dinîyayê.

Mîr Zêydîn, p'irî Zînê ko digrî, dibê:

—Ya xua min, miradê te û Memo nebû, qe mitale
neke, ezê yekî ji Memo çêtir te bidimê.

Dikin—nakin nikarin Zînê qayîl bikin.

Zînê nexoş dik'eve. Wê dibine malê, dixine nava
cîyê wê. Du seh'et derbaz nabe, nifirê wê jî diqebilin, ew jî
dimire. Hersêka t'irba wana çê dikin. T'irba memo û Zînê li
k'êleka hev çê dikin, ya Bengîn jî ji wanaka başqe. Bi gire-
girê Botîva t'emam diçin ser mezela, Memo û Zînê û
Bengîn vedişêrin û dizvirin, têne malê.

Çend ro dik'eve wê navê Rojekê diwana mîr yerî
yaye, dik'evine beşa Memo û Zînê, dibêjin:

—Ko tiştêkî ji alê Xudêda bû, bes me nehişt miradê
wana bi hev bive. Beko dibe:

—Na ûn şaşin gelî giregirê Boto, t'i titiştê xudê t'evî
vê meselê t'inebî. Ev şuxulekî anî bû. Erge ko ûn bawar
nakin, se ê sibê werne em herin, t'irba Memo û Zînê
vekir, erge ko me navdi p'aşla hevda bin, û zanîbin, h'emî
tiştê min derewe.

Temam dibên: —Bek'o başe.

Beko êvarê biçê t'irba Memê û Zînê vedike, herduka
dibe dike, yek t'irbekê, destê wana datîne ser stuyê tev.
T'irba wan careke din dadîke, û dizvire tê matê. Ji xora

dibêje:

—Min wana bi destê xo bir ba hev, ewê îcar jî ji t'irbê rabin, herin her yekê t'irba xo? Bawar nake Bek'o, ko bive sibe, bêne ser t'irba Memo û Zînê, xebera Bek'o rast derê.

Serê sibê radibin tamam giregirê Bota, Bek'o jî wanra, diçine ser t'irba Memo û Zînê. Qeret'ajdîn çûye ser rav û nêçîrê. Dizvire ji rav û nêçîrê, dibê:

—Ya stîyê, k'î mirîye dîsa, ko alem zefe li ser t'irba?

Stîyê dibêje: —Çi kî mirîye, Memo û Zînê mirine jî, ji Bek'o xilas nabin.

Qeret'ajdîn dibê: —Na, na?.

Stîyê dibê: —Belê!

Qeret'ajdîn ji hespê peya nabe, rast tê ser t'irba, şûrê xo dikşîne, dirêjî Bek'o dike.

Mîr dibê: —Qeret'ajdîn, va me Memo û Zînê derxistîye ji t'irbê wan, emê dîsa wanaka her yekê t'irba wanda veşêrin, qarîşî Bek'o nebe, Bek'o heytê. Çendî welat zinaye, hew çend aşê me pê bi fitil û baye.

Qeret'ajdîn dibê:

—Na, mîrê min, ci tistê Bek'o heya vega kirîye, bese.

Şûrek li serê Bek'o dixê, dike du cîya, gewdê wî li alîyekî dik'evê, serê wî li alîyekî. Tê ser t'irba, nava alemê careke din Memo û Zînê her yekê dixê t'irba wan, niqîtek ji xwîna Bek'o ji devê şûrê wîyna diniqîte navbera. Memo û Zînê, dibê dirîyeke reş di navbera herdukada. Çiqas sal ko wê dirîyê dibirin, careke dinê şîn dibê.

T'emamî giregirê Bota, ko Memê û Zînê careke din vedişêrin û Bek'o, dizvirin têne malê.

Sîyabendê Silîvî û Xecê

Hebû, qe ji xudê mestir t'inebû, Ah'med û Mih'emed birayê hev bûn. Jina Ah'med bi zaro bû. Şeş mehê wê qedîyan, Ah'med mir. Divê, neh meh û neh rojê wê qedîyan, xudê kurek dayê, navê wî danîne Sîyabend.

Du salê kurik qedîyan, hûn xweş, dîya kurik jî mir. Încê hingê apê wî, jinapa wî zef ji wî h'iz dikin. Jinapa wî di p'êsîra xweda k'işand.

Go: —Ev ji mira bû kur.

Divê, gundê silîva sed û pêncî mal bû, go, gundîya go, em k'î bikine mixtarê gund, k'î nekine mixtar, go kesek ji Mih'emed di dinîyaêda t'ineye, zilamekî feqîre, p'ir bi reme, emê wî jî xwera bikine mixtarê gund. Wî kirine mix-

tar. Ew qedrê gundîya p'ir zane, gundî jî qedrê wî zanin.

Sîyabend kurekî zef delal bû, lê emrê xudêda serê wî gurî bû û navê wî danîn Gurî.

Dibê, emrê Gurî bû donzde salî, Gurî û zaroka diçine bêndera û ji xwera dileyîzin. Gurî her şiqamekê li zaroka dide, sawa xwe xistiye ser zarokê gund. Çiqas zaro ç'ev pê Gurî dik'evin, ditirsin û ji tirsî wî dilerizin.

Gurî gote wanaka: Gelfî zaroka!

Go: —Ha.

Go: —Apê min Mih'emed, mixtarê bavê weye, ez jî mixtarê weme. Ji îro pêva, em çîqa derêne çolê, yek ji we destewala neyê, ji hêka, ji mirîşka ûnê bînin. Emê li çolê bipijînin, bixun, k'êfa xwe bikin, dinîya çawa çûye bila usa here.

Zarok jê tirsîyan, ne hêk bi gundîyava hiştin, ne mirîşk. Dîya wan, bavê wan bi wanva h'isîyan, ku ev hêk û ev mirîşk bi k'urve diçin, digîjine k'ê.

Rojekê ji rojê xudê, gundî t'ev çûne oda apê wî û gilîyê Gurî li ba apê Gurî kirin.

Go: —Ya k'îya, ha di destê te û kurê teda îdare nabe. Eger ûn ha bikin, emê te ji mixtarî derînin. Tu mixtarê meyî, derd û bela em t'ev didine te, îja çî heqê birazîyê te heye, ko ha li serê zarokê me dike, ne hêk meva hîştîye, ne mirîşk meva hîştîye. Tu wî ji gund dertîni, derîne, ku tu derneyîni, emê vêga te ji mixtarîyê derînin.

Dibê, apê Gurî dibê:

—Welle; ez bi mesela Gurî ne h'esîyame, eger, birā, Gurî ko ha be, welle, Gurî hew pêva li mala min nan û av nexar. Ezê Gurî ji xênî derînim.

Êvarê gote Gurî, go:

—Lao, -şiqamek jî li Gurî da, go,- destê min naçê, ez te bikujim, bes ez gundekî bi te nadim. Tu di mala mida

hew pêva nan û av naxuî, ji xênîyê min derê.

Gurî dev ji xênî berda û ji xwera t'erkeserî derva bû, çû. T'i micala Gurî tune. Gurî çû ji xwera kevir anîn, ji xwera xênîkekî li ber sergoyê rêxê çê kir. Di xênîkê xweda serê xwe datîne, radizê û mitale dike.

Rojekê bahare, ewra kire-gire-gir, birûskê li dara ç'inarê da, dara ç'inarê ji qurmêva rakir, t'oz û dûman ji qurma darê hilat. Bi emrê xudê, şîşa birûskê di darêda sekinî. Gurî ji xênîkê xwe derk'et, çû ser darê sekinî, destê xwe avîte şîşê, şîş bi destê wîva hat,

Go: —Ezê çûm, bivime ba h'edada, ji xwera kêrkekê çê kim, tiştêkê ji berê ma, ezê li çîma devê¹ xim, çîma devê bila bive mirt'ala min, k'êrik jî bila bive şûrê min.

Gurî çû bal h'edad, ji xwera kêrkekê çê kir, tiştê ko ji berê ma, li çîma devê da, anî li ber serê xwe danî, go:

—Ko rojek zarok bi ser miva bên, ezê zanîbim ev şûrê mine, ev mert'ala mine.

Ewî çîma devê li ber serê xwe danî, miefiza rihê xwe kir, zanî ko gundî t'ev neyarê wîne.

Dibê, Gurî birçiyê û lawaze², k'esek remêlê nake. Gundî dibên:

—Xudêyo, rojekê berî rojekê Gurî bimire, ko em ji Gurî xilas bin.

Rojekê jina gavan, gavanê gund yê sed û pêncî malî nanê gavanîyê daye hev û dinê, tûrê wê li milê wêy, elbekek jî tije mehîr³ bi destê wêye, di ber Gurîda bihirî û meşîya. Dibê, Gurî go:

—Risqê ha hê bi ser mida nehatiye. Ezê bikime gazî, eger rem dilê wêda hebe, ewê b'ine nan bide min, eger rem dilê wêda tinebe jî, ezê binhêrim xudê çî risqê min dişîne.

Gurî go: —Herê-lê, jingavanê, dilê min li-bêye,

Bila t keve dil  te rema xudêye,
Tu bide min hinek nan  t r , meh ra elb ye,
Ez ji bir ina mirim,  ro  e  roja li ser
sergoyê rêxêye.

W , w , w , Gur kay  mi b .
Jina gavan dib : —Her  lo-lo, lo-lo,
Lo-lo Gur yo, dil  min li-b ye,
M     k   dora ser  te, r ya min nakin,
ko ez herime malêye,
Tu v ga bimir  ser sergoyê rêxêye,
Te tem nekir nan  gavan y , meh ra elb ye.
W , w , w  Gur kay  mi b .

Gur  b naye recilbeyt  li xeyb ye,
B naye melkematê kulêye,
Gur  h d ka rab  ji w ye,
Go: —Bi wedan ya xud , ez  nca zanim,
qismet k'et ye dar  zor ye.

Gur  destek  avite  ima devêye,
Destek  avite p' s ra jingavan ye,
H'eta xud  bir ⁴ da Gur ,  imeke dev 
giwa ta nawq ⁵ jingavan ye.
Jingavan, weke mesiy  derman ket ,
lop'ij  li erdêye,

W , w , w  Gur kay  mi b .
Gur  h d  rahi te t r  nan    meh ra
e'lb ye,

An , dan  ser sergoyê rêxêye.
T' r xa, go: —Ya rebb ,  ikir ji ba xudêye,
Xudêyo, ez qurbana te b mo, ti t  min
k'ir ye, k'es  li din yay 

nekir ye,

Go: —K'î p'arsûyê te şkênandîye?

Go: —Gurî şkênandîye.

Go: —Înca ez hew diçime ber dewara. Heger ew ji bavê xwene, ew heqê xwe nadine min.

Gavan qe dey nekir, di dilê xweda hişt û raza.

Serê sibê, her k'esek ji k'êfa xwera ç'êlekê xwe didoşe û dewarê xwe berdan. Dewar t'ev çûn k'etine bahana⁶ apê wî. Gurî bala xwe da dewar, t'ev k'etine bahana apê wî. Bahare, ce şîn dike û k'îjan dewara dertê, xwe lê digre û diçe navê û diçêre. Dewarê gund tev ketine bahana apê Gurî. Gurî rabû ji p'îya û sekinî, k'êda apê wîya di dilê wîda p'ir şîrine.

Gurî go: —Herê-lo, herê-lo, herê-lo,

Herê garanê, dilê min dibêye,

Ev ceyê, bêxweyî û bêxudan ji wera

li k'uêderê, li vêderêye.

Gurî rahişte kêrikêye, çîma devêye,

Û dirêjkire nava garanêye,

K'îja ç'êleka ku digîje, k'êrkê li zikê

wê dide, h'ûrê wê berdide erdêye,

Guhanê wan jê dike, yek ç'êlekeke sax

û silametî naçe malêye,

Zêdeyî nogenekê û conegekî nefilitî ji vê

garanêye.

Gurî dibeze li pey conegayî û pey vê

noginêye.

Apê Gurî bi Gurî dih'ese, radihêje darê xwe û tê gazî
Gurî dike, dibê:

—Gurî lao, ev te çi kirîye li rû-hevata

dinêye?

Gurî debêje: —Apo, bi wedanîya xudê,
ez weke ku westîyam pey vî conegayî
û li pey vê noginêye,
Ez ne westîyame li pey vê garanêye.
Dibê, Apo bila ev conega û ev nogina
hanê wera sax bimînin, sala we
biqede ê conega bazde ser noginêye,
Wê nogin bizê, mastê wê çîqa hêbe li
dinêye, hewqa av berdine serêye,
Dewê xwe li hev p'ara vekin, belkî xêra
min û gunê min jî di berhevda derêye.

Apê Gurî vedigere malêye,
Êvarê gundî t'emam diçine odêye,
Dîbejine apê Gurî: —Tê destûra kuştina
Gurî bidî, ku tu destûra Gurî nedî, emê
te û Gurî bi ser hevda bikujin vêderêye.

Apê Gurî dibê: —Ez zef ji Gurî eciz bûme, kuştina
Gurî li we h'elal be. k'î Gurî bikuje, bila hinek xûna Gurî
bînin ez jî vexum. Înca gundî dibên:

—Wey Gurî, wey Gurî,
Her kesekê serê Gwrî li xwe birî.

Gundî vegeyîyane malê. Ê ko şûrê xwe danî ber serê
xwe, ê ko darê xwe danî ber serê xwe, ê ko baltê xwe
danî ber serê xwe. H'eta serê sibê xew bi ç'evê kesî
nak'eve. Serê sibê, bi zerayê tavêra her kes ji mala xwe
derk'et. Sed û pêncî xortê silîvanîya li hev civîyan û bi ser
xênîkê Gurîva girtin. Gurî rabû ji p'îya bi wan h'isîya, gazî
kir, go:

—Herê-lo, herê-lo, lo-lo, herê lo-lo,
Gelî xortan, hege ûn diçine dewatêye,
Ez gurê tirşik û savarêye,
Heger ûn diçine şerê ferîz û p'elewanîyêye,
Ezê ji derême serê girekî bilind,
binêrim li şerê mêrê çêye.

Ê di p'êşîya wanda deh ç'êlekê wî hatibûne kuştin,
kezeba wî zef şewitiye, gazî kir go:

—Herê Gorîo lao, lo-lo, lo dilê min li-bêye,
Em naçine k'êf û dewatêye,
Em naçine şer û şer qeyit'alêye,
Bi qewata xudê, h'eta seh'etekêye
Emê bi serê te bileyîzin bi gogêye.

Gurî rabû ji p'êye,
Gurî bîna melkemotî kulêye,
Gurî bîna ricilbeytê li xeybêye,
Gurî rahişte çîma devêye,
Go: —Ya allah, ya xudêye,
Gurî vegerîya nava vî sed û pêncî xortê
hanêye.
Dighîje k'îjanî, çîmeke devê diguvêşe
newqêye.

H'eta seh'etekêye,
Sed û pêncî xortê silîvanîya raxiste
e'rdêye,

Kire hevalê garanêye.
Bû şîn û bû girîn, k'ete nava dê û bavêye.
Gurî rahişte lingê wan k'işande ser
sergoyê rêxêye.

Go: —Her şev ûn mêvanê apê min bûn,
 Încâ ûn mêvanê minin li vêderêye.
 Şeş rojê wan qedîya li ser sergoyê rêxêye,
 Gurî go: —Xudêyo, qurbana te bûmo,
 bila dê û bavê wan bên wan bibine
 malêye,
 Bila wan bişon, k'efenê wan li wan kin,
 wan têxine qebrêye,
 Belkî xêra min, gunê mi jî berhevda derêye.
 Her k'eseke hat, rahişte termê⁸ xwe,
 bire malêye,
 Laşê wan şuştin, wan xistine qebrêye.

Xortekî bi derigistî hebûye,
 Li gundekî başqe bûye,
 Dibihîze, ev tiştê ha hatiye serê gundê
 silîvanîyêye,
 Li mih'ina xwe sûwar dibe, der tê ji malêye,
 Tê gundê silîvanîyêye,
 Ber derê mala xezûrê xwe disekine, dibê:
 —Ev çi qewimîye li vêderêye?
 Dibê, ji mira bêjin, binê Gurî li k'uêderêye.
 Li mih'îneke kih'êl sûware, gulîk û
 gilebendê wê digihîjine erdêye,
 Rimeke çil movik pêraye,
 Şûrê wî eliqandîye li k'êleka mih'inêye,
 Mert'aleke sore, rengî li milê wîye,
 Bala xwe dayê, ku Gurî xuya dike ser
 kevirekî li wêderêye.
 Cilê Gurî qetîyaîne, p'êxase, serqote,
 ji xwera serê xwe dixurîne li ber
 tîrêjê tavêye,

Haya Gurî t'une ji bayê felekêye.
 Ev xortê bi dergistî, berê mih'înê dide ser
     Gurî û p'enîyê dide mih'înêye.
 Dergîstîya wî lê kire gazî, go:
 —Herê xorto, ew Gurîkayê ku mi dîtî,
 Hêjaye h'ezar û h'evsid egîtî,
 Ku tu herî, hew pêva te dergîstîya xwe
     bi ç'evê xwe nedîtî.
 Gava dengê dergîstîya wî kete guhê wî,
     hêja p'enî da hespêye,
 Çû sekinî bi ser pişta Gurî, serê rimê
     xiste nava piştêye,
 Gurî serê xwe hilda, ku çi, sûwarekî bi
     xezeb hatiye vêderêye,
 Gurî ji nişkava rabû ji p'êye,
 Destekî avîte çîma devêye,
 Destê dinê avîte serê rimêye,
 H'eta xudê birî da Gurî, çîmeke devê
     guvaşte newqêye,
 Xortê bi dergistî go, qur, û k'ete e'rdêye,
 Bînaye mesiyê derîyan k'etî lopijî li e'rdêye.
 Gurî rahişte dezgîna hespêye,
 Cilê wî li xwe kir, şûrê wî girêda, mert'al
     jê stand, rim hilanî, sûwar bû li hespêye,
 Gurî weşekê bi sûwarî diçe û têye,
 Hat sekinî li ser pişta xortê bi dergistî,
     serê rimê xiste piştêye,
 Go:—Bejê, ev cil pîrozê û bimbarik bin li
     wê bejnê, li wê balêye.
 Xortê bi dergistî, go: —Ew cil, ew mih'în,
     ew şûr, ew rim ancax babetê wê bejnêye.

Xortê bi dergistî go: —Gurî, ev çîyayê
   ha çîqa li kêşe,
 Xeberê dergistîya mi li min hatne pêşe,
 Ev p'arsûyê min çîqa ji ber çîma devê dêşe.
 Gûrî go: —Lao, tu bi dergistîyî, de rabe
           ser xwe, cilê xwe li xwe ke, rim û
           şûrê xwe girêde, li mih'îna xwe sûarê,
           berê xwe bide here malêye,
 Dergistîya te li te pîrozê be, belkî xêra
           min û gunê mi jî di ber hevda derêye.
 Xortê bi dergistî rabû, cilê xwe li xwe kir,
           şûr û mert'alê xwe hilanî, sûwar bû li
           şmih'înê, go:—Gurî e li bextê te xudêye,
 Xezurê min gotîye, tu Gurî bi saxî bînî
   li vêderêye,
 Ezê dergistîya te li te mar kim bê heq,
   bê qelen li rûyî dinêye,
 De, rahêje dezgîna mih'înêye,
 Em berê xwe bidîne malêye.
 Gurî go:—Ezê rahêjime dezgîna mih'înêye,
 Lao, belkî xêra min û gunê mi jî di
   ber hevda derêye.

Gurî rabû rahişte dezgîna mih'înêye,
 Berê xwe dan û çûne malêye,
 Alema silîvana derk'ete h'afêye,
 Her k'esekê rahişte darê xwe, hatine
   pêşiyêye,
 Dibên: —Emê Gurî bikujin, heyfa xwe h'ilînin
   ji e'rdêye.
 Gava li Gurî k'om bûn, apê Gurî seh
           kir, rahişte deste conî û hatêye,

Go: —Ezê Gurî bikujim li h'afa xelqêye,
Jinapa Gurî derk'et û li pey apê Gurî têye,
Dezgîna mih'înnê filitî, xortê bi dergistî
revîya, û berê xwe da malêye,
Apê Gurî gihîşte Gurî, mêrk'utekî guvaşte
piştêye,
Jinapa Gurî gote apê Gurî, go:—Bi xudanê
şev û rojêye,
Ku tu încâ destê xwe bidî Gurî, ez jinâniyê
ji tera nakim li malêye,
Xelk dibêje, xudêyo, ko birazîyekî meriv
mêrxas hebe, ko mervi karîbe here
nava xelkêye.

Gurî filitî ji destê alemê û apêye,
Berê xwe da xênîkê xwe, ser sergoyê,
rêxêye.

Sibe li hazira, bû, li Gurî jî da zerayê tavêye,
De h'eb cotarî cotê xwe girêdan,
derk'etin ji malêye,
K'etine ber xênîkê Gurî, li ser devê rêye,
Herdu cotarîya ji hevra got: —Tirsa Gurî
ji dilê me dernayê, h'eta em sax bin li
dinêye.

Gurî rabû sekinî ji p'êye,
Gurî go:—Herê lo-lo, lo cotarîno,
Bila t'êk'eve dilê we re'ma xudêye,
Ez te'zîme, ez p'êxasim, ez serqxotim
li vêderêye,
Yek bidine min kiras, yek bidine min derpî,
yek bidine min gore, yek bidine min
k'um, yek bidine min kevnîk, ezê xatira

ji we bixazim, hew pêva ûn min navînin

li vêderêye.

Ev cotarîyê ha, cilê xwe ji xwe dikin, didine
Gurî, Gurî cila li xwe dike, xatira ji wan
dixaze, berê xwe dide walatê xerîb û
xulbetêye.

Berî-berîstan, çol û çolistan,
Serê Gurî hêja wê tê'keve şer û qewxê
giran.

Gurî meşîya, bi serê rê k'et,
Hate çîyayê Sibhandaxêda ji xwera bihirî,
H'esen-axa li devê derê qesra xwe,
li ser k'ursî rûniştiye,
Çil xulam li dora wîye,
Bala xwe da Gurî û meşa Gurî, k'esî
zilam wsa li dinîyayê jê hatî û çeleng
nedîtiye.

Gazî xulamekî xwe kirîye,
Go:—Herin, bêjne vî peyayî, bila bê,
binê halê wî bi çîye.

Xulam hat, gazî Gurî kirîye,
Gurî hat ba H'esen-axa sekinîye,
H'esen-axa jêra go: —Xorto, aqilê min
gelekî te girtîye,

Şuxulê xwe ji mira bêje, binê şuxulê te bi
çi t'erzîye.

Go: —Çi şuxulê xo tu bêjî, ew şuxul
bi mi-dibe û mi dîtiye.

Go: —Lao, hedadî bi te dibe?

Go: —Na!

Go: —Seferçî bi te dibe?

Go: —Na!

Go: —Xeratî bi te dibe?

Go: —Na!

Go: —Lao, tu dibêjî, çi şuxulê hebe,
bi mi dibe.

Go: —Erê, çi tiştê, ku ti bêjî, bi mi dibe.

Go: —Gavanî bi te dibe?

Go: —Na!

Go: —Golikvanî bi te dibe?

Go: —Na!

Go: —Qazvanî bi te dibe?

Go: —Na!

Go: —Ê, lao, ê tu dibêjî, h'emî şuxul
bi mi dibe,

K'a tu şuxulê xwe bêje, binê bi te dibe?

Go: —Ezê şuxulê xwe bêjim,

Ev çil xulamê te bila şada bin,

Tê mi bibî berberxanê, berber bikî,

Tê mi bibî hemamê, hemamîş bikî,

Tê mi bibî ser t,erzî, taximekî weke

cilê ê xwe, li mi bikî,

Tê oda min başqe bikî,

Tê t'extekî ji mira vegrî,

Doşeka min bila ji p'irtikê qaz û qulinga bî,

Balgî û nazbalgî li ber p'ala mi bin.

Û qawaçîyê te gava qawê bigerînin,

Qawa ewil bila ji mira bîne,

Hingê bêdil mane,

T'i k'es jî bi dilê min û te jî nizane,

Bes, sozekî minî dinê heye,

Dinîyaye, tu ji mira bêjî, quzilqurt,

Ezê bêjim, li ser dilê te girt?

Tu rahêjî dar, ezê rahêjime kevir. Ege tu nikarî ber barê min rabî bi vî havayî, ezê bi oxra xwera herim.

H'esen-axa dibê:

—Lao, k'esî ev tişt bi k'esîra nekirîye, lê wellehî, ezê bi tera bikim.

Hesen-axa wî bire berberxanê, serê wî çê kir, wî bire h'emamê, h'emamîş kir, taximekî cilê weke ê xwe wêra çê kir, wan cila lê kir, oda wî başqe kir, t'extekî di odêda jêra danî. Qaweçî qawê gerand, qawa ewil jêra dibin.

Dibê, rojekê ji rojê xwedê, Gurî li devê derê qesrê, li ser K'ursî rûniştîye, bala xwe dayê Gulp'erîyê qîza H'esen-axa, bînaye hîva çarde şevî, avê ko dixo, di gerdena wêda xuya dike. Tu t'ilîpantkê li enîya wê dixî, hetanî binê penîya wê reş û şîn dive. Bîna p'eleki berfa serê ç'îya sor û spî dike,

Dilê Gurî bi hezar dilî dikevêye,
Dibê misînê avê bi destê Gulp'erîyêye,
Gulp'êri tê ser kanîyêye,
Misîn dadigre, berê xwe dide tê malêye.
Gurî dibê, ezê dengekî lê bikime gazîye,
Eger av da min, dilê wê gelekî mi divêye.
Go: —Herê-lê, herê-lê, Gulp'erîyê, dilê min
li bêye,

Bide min t'asek ava kanîyêye,
Ez gelekî t'îme li berrojkê odêye,
Bila têt'eva dilê te rema xudêye.
Gulp'erîyê dibê:—Herê-lo, herê-lo, Gurîyo,
Mêş û k'êşê dora serê te rîya min nakin,
ez herime malêye.

Gurî hêdî radibe ji pê, ye,
Destê ç'epê davêje pêsîra Gulp'erîyêye,

Xummîn û nalîna bazirgan k'ete ç'îyêye,
Gurî go:—Qaweçîyo lao, were vêderêye,
Ev çi xummîn û nalîne, deng têye?

Qaweçî go: —Ev xummîn û nalîna hanê
başbazirganê dewletêye.

Go: —De rabe, Deybilqiran, hespê H'esen-
axa, ji mira derîne ji t'ewixanêye,
Zînekî Erzerûmî bi h'evt tenga bişidîn

li serêye.

Qaweçî Deybilqiran dertîne ji t'ewlêye,
Zînekî Erzerûmî bi h'evt tenga dişidîne

li serêye,

Gurî xo bi p'alewanî girê dide, çîma xweye
devê û k'êra xwe hiltîne, peya dibe ji

odêye.

Lingê xwe dike rik'êbê, diqulibe ser piştêye,

Dibê: —Qaweçîyo lao, de bide pêşîyêye.

Qaweçî dik'eve pêşîyê, diçîne ser cedêye,

Gurî peya dibe ji hespêye,

Destê qaweçî girê dide li darêye,

Dibê: —Lao, hege ez hatime kuştin, tu jî

bimire li vêderêye,

Ege neyême kuştin, ez û te emê bi hevra

vegerine malêye.

Gurî diçe ser devê cedê disekine,

K'îjan qant'ira tê, disekine, nahêle

bibihêre ser rêye.

Dibê, başbazirgane dewletê sûwarê

E'lebacaxî şêye,

Başbazirgan tê, disekine li pêşîyêye,

Dibîne, ko sûwarekî xezeb sekinîye

li ser devê rêye,
Dibê: —Herê sûwaro, lo-lo, lo,
Eger tu hatî bexşîşa rêye,
Ezê bidime te qantira paşî, qant'ira pêşî,
qant'ira ort'êye

Serbarê wan mal û zeynetê dinêye.
Gurî dibê:—Herê başbazirganò, lo-lo, lo,
Ez u tu, emê hene sere du gira,
Emê bi hevra, bizûrin, weka du gura,
Emê bazirganîya te li hev p'ara vekin,
weka du bira,

Ez birayê teyî mezin, tuyê di serra bidî
donzdeh deşê qant'ira.

Dibê, başbazirgan bînaye melkematê kulêye,
Bînaye recilbeytê li xeyîbêye,
Ew û Gurî di ber hevda bi sûwar diçin
û têye,

Gurî jê stand k'êleka hespêye,
H'eta xudê birî dayê, çîmeke devê
guwaşta nawqêye,
Başbazirgan ji ser pişta hespê k'ete e'rdêye.

Gurî peya bû serêye,
Serê wî jêkir bi k'êrkêye,
Karwançîya h'emî gihîstande li hev û dinêye.

Go: —Gelî karwançîya, lao,
Herk'esekê du qant'ira t'evî bara ji xwera
hilînin ji navêye.

Karwançîya go: —Vaye, başk'at'ibê wî bi
meraye.

Başk'at'ibê wî ji Gurîra destê xwe danî
ser hev û dinêye,

Hesen-axa gazî kir Gulp'erîyêye,
Go: —Rabe, xemla xwe li xwe ke, here odêye,
Em binhêrin çi wê çê bibe li vêderêye.
Gulp'erîyê xemla xwe li xwe dike,
Lingê xwe li şim û mesê zêrîn dike,
Hêdî-hêdî dimeşe devê derîyê odêye,
Gazi dike: —Herê Sîyabendo, dilê min
li-bêye,

K'erem bike, veke derîyê odêye,
Çawa dilê te mi divêye,
Dibê, mi jî wisa te divh êye,
Ez u te, emê têk'evine k'êf û h'enekê
dî dinêye.

Sîyabend divê: —Herê lê, lê, lê, dilê
min lîyane,
Bila bavê te ji xwera neke xem û xîyalane,
Bes, încâ ez û te xûşk û birane.
Dengê Sîyabend dik'eve guhû Hesen-axêye,
Gulp'erîyê vedgere alîyê malêye,
Dibê: —Încâ xilasîya me t'ine ji destê
vî zalimî li ç'îyayê Sibh'andaxêye.

Sîyabend gazî dike: —Qaweçî lao, were
vêderêye,

Mi îşev xewnek dîye,
Ez û Qeregêt'ranê salê, me hev di
xewnêda dîye,
Me destê biratîyê bi hev xistîye,
Here bêje Hesen-axa, du tiştâ ez jê
dixazim;

Hespê başbazirgan-malê mine,
Hespê wî jî - bexşîşa mine,
Heryekê du destê cila wê ji mera çê ke,

wêderêye,
 Careke di dimeşe û têye.
 Bala xo dayê, de h'eb ç'ivîk firîn ji ber
 lingê hespêye,
 Dît, ko merivek derk'et ji bin berfêye,
 Î cilav tezîye,
 Aşûjnek li piştêye.
 Evî merivî go: —Herê sûwaro, lo, lo, lo,
 dilê min li bêye,
 Ez nahêlim, pez û dewarê vî gundî ji
 gomê derêne ser avêye,
 H'evt mal mi xistine malekêye,
 Ji boy xatirê vê ç'ivîkê û vê defkêye,
 Ç'ivîka mi firîya, ez nizanîm çû k'uêderêye,
 Here ç'ivîka mi bîne vêderêye,
 Bira ç'ivîk bisekine ser defkêye,
 Hege tu neyînî ser defkêye,
 Ezim Qeregê't'ranê salêye,
 Ezê bigurgurîme te ferekî destarî aşêye,
 Ezê bikim, hevt t'ebaqa tu herî binê erdêye.
 Sîyabend go: —Herê lo, lo, lo, ez Sîyabendim,
 Sîyabendê dînim,
 Bi biç'ûkaya xweye berê, sed û pêncî
 xortê silîvanîya, e li ser sergoyê rêxê
 vedilezînim,
 H'esen-axa, bi çil xulamê wîva, di ç'îyayê
 Sibh'andaxêda, wan hêsîr dikim, ji
 mêranî dixînim.
 Serê başbazirganê dewletê difirînim,
 Ege melk'emot birayê bavê te be, ezê îro
 rih'ê te bistînim.
 Qeregê't'ran sekinî, li xwe fikirî,

Go: —Mi îşev dî xeweda diye, ez u te,
em birayê hev û axretîye.

Sîyabend jî jêra go: —Mi jî xewnek diye.
Ez û Qeregêt'ran em birayê hevî axretîye.
Herdu berbi hevva dimaşîya,
Dest stuyê hevra birîye,
Rûyê hev maçû kirîye,
Sîyabend Elebacaxî şê, t'evî xurcê zîna
zêra û bedlê cila, t'eslîmî birayê xwe
kirîye,

Cil deranî, li xwe kirîye,
Bi destê hev û dinê girtin û meşîyan.
Berî û berîstan, çol û çolistan,
Havîn çû, ma zivistan,
Serê herdu bira hêja wê têk'evê şeq
û deqê giran.

Dibê, li wanakê bû teyrok, ba û baran,
Li ber ç'îyakî li devê şkevtî şekinîn,
Sîyabend go: —Qeregêt'ran, bira, hesp
h'eywanin, gunene,
Em peya bin têk'evne şkevtê ji xwera,
Hêja berf û baran ser me veke.
Sîyabend peya bû, rahişte dezgîna hespê
û kişande şkevtê.

Hesp diricife, Sîyabend diricife ji serma. Qeregêt'ran
lê kire gazî, go:

—Sîyabend, bira, tu derew dikî, tu ji ber reh'ma xudê
dîrevî. P'eşkek baran li me kirîye, tu dik'evî şkevtê. Ez û tu,
emê rahêline hev û dinêye, k'î ji me k'î bavêje erdê, ê serê
wî jêke.

Sîyabend go: —Qeregêt'ran, bira, reh'ma xudê zore
û zefe li ser daraye, li ser keviraye, k'es nikare li ber tey-
rokê û li ber sermayê bisekine. Tu jî peya bibe, emê agi-
rekê ji xwera bikin û dîsa emê ji xwera bimeşin.
Qeregêt'ran divê: —Nabe, emê rahêline hev.

Sîyabend dibîne, ko t'u ç'are û mikûma
wî t'une,

Hêdî radibe ji p'êye,
Der tê, ew û Qeregêt'ran radihêjine hev
û dinêye,

Dibê, gava hev dibin û tînin,
Erd weke cihê aşa ji ber lingê wan
diqelişin.

Sîyabend qewat dixaze ji xudêye,
Çaqûlyakê dide berêye,
Qeregêt'ran dibê rep, û dik'eve erdêye.
Qeregêtran dibê: —Sîyabend, serê min jêke,
Bi xudê, ko mi te bavîta, minê serê te
jêkira.

Sîyabend dibe: —Qeregêtran, biratî p'ir
şîrine,

Te kirîye, ez nakim,
Ez serê te jênakim,
Rabe ser xwe, em herin rûnin li şkevtêye.
Qeregêt'ran radibe, ew û Sîyabend diçine
şkevtêye,

Ji xwera agirê xwe dikin, nanê xwe dixun.
Nan xarin, rabûn sûwar bûn, berê xwe
dane welatê xerîb û xulbetêye.

Berî û berîstan, çol û çolistan,
Serê Sîyabend û Qeregêtran hêja wê

têk'êve t'eşqelêye.

Dibê, serê meha gulan û nîsanêye,
Ji xwera çûne ser mêrgekêye,
Mêrga wan gîhayê wî gelekî bilinde û xweşe,
K'êfa Sîyabend jêra têye,
Peya dibin, çadira xwe vedigrin li serê
mêrgêye.

Sîyabend dibê: —Qeregêt'ran, bira, hesp
gelekî birçîne,

Hespa bi,be têxe çairêye.

Qeregêtran herdu hespa dibe dike nivê
mêrgêye,

Qeregêt'ran bala xwe dayê, ko zilamekî li
devê derê qesrêye,

Ev zilamê ha li Qeregêt'ran kire gazî, go:

—Herê lo-lo, lo, dilê min li-bêye,

Ew mêrga hanê, mi pawandîye ji boy
Sîyabend û Qedêye.

Qedê gazî dike: —Herê xorto, herdem,
herdeme,

Qeregêt'ranê kekê Sîyabend ez bi xweme,
Ez qesasê hezar fêriz û p'elewanê weke
tême.

E'reb Zîncar hespê xwe dertîne ji tewlêye,
Zînekî Erzerûmî h'eft tenga dişidîne li
serêye,

Sûwar dibe, dertê ji malêye,
Radih'êje rima çil movik, dertê pêşiyêye,
Ew Qeregêt'ran bîname melkematê kulêye,
Herdu ber hevda diçin û têye.

Ereb Zincar jê distîne bayê hespêye,
Rimekê lédixe li derzeneka piştêye,
Qeregêtr'an direve tê ber çadirêye,
Ereb Zincar rimê dikşîne ji movka piştêye,
Qeregêtran qîrîn dike, Sîyabend şîyar bû ji
xewêye,

Sûwar bû Daybilqiran, xo berda mêrgêye,
Ew Ereb Zincar çûne hev û dinêye.
Sê şev û sê rojê wan qedîya, k'esî
zora k'esî nebir ser mêrgêye.

E'reb Zincar li Sîyabend kire gazî, go:
—Me rih'ê van h'eywana deranî,
H'eywan, h'eywanê xudêye,
Ez û te emê peya bibin ji hespa, bi gulaşê
herine hev û dinêye,
K'î k'î avît emê serê wî jêkin li vêderêye.

Sîyabend û Ereb Zincar peya bûn çûne hev û
dinêye.

Sîyabend qewat xasti ji xudêye,
E'reb Zincar avîte e'rdêye,
K'êrik deranî, ko serê wî jêke li ser
mêrgêye,
Ereb Zincar p'êsîra xwe qetand, kezîyê
xwe derxiste h'afêye.

Sîyabend go: —Wey li min û li navê min,
Îro serê sê roja ez bi tera k'etime qîrê
û belaêye.

E'reb Zincar go: —Sîyabend, nefikire, ev
qesra ha çê kirîye ji serê fêriz û
p'elewana,

Ez qîza mîrê ciname,

Min adek da li ber rebbê jorîye,
Ewê ko mi bavêje, ez jêrame.
Sîyabend go: —Tu dîya minî, tu xua minî,
li ser rûyê dinêye,

Bes tu bûyî hêsîr, k'etî malêye,
De rabe ser xwe, em herine binê çadirêye.
Sîyabend Qeregê't'ran derman kir,
Birîna birayê xwe sax kir,
Hersê gihîştine hew û dinêye,
Çadira xwe hilanîn, sûwar bûn li hespêye,
Hersê jî fêriz û p'elewanin li ser rûyê

e'rdêye,
Berê xwe dan welatê xerîban û xulbetêye.
Berî, berîstan, çol û çolistan,
Havîn çû, ma zivistan,
Serê Sîyabend, Qeregê't'ran k'ete şeq û
deq giran.

Dibê, çûn ser kanîyekê sekinîn, ko bala
xwe danê, konekî mezin, çarde stûnî
vegirtîye li wêderêye,
Sîyabend û hevala peya bûn ji hespêye,
Hespê xo berdane gîhayê û çayîrêye,
Çûn bin vî konê hanêye,
Bala xo danê, qîzek di bin konda
rûniştîye.

Ev qîza hanê bînaye hîva çarde şevî,
Ko di serê ç'îyayê Qafda derdik'evî,
Tu t'ilîpantkê li enîya wê didî, h'eta binê
p'enîyê reş û şîn dike.

Avê dixo, di gerdena wêda xuya dike,
Bîna ya p'elekî berfa serê ç'îya sor û spî

dike.

Nexşê k'erge ji hervîşim bi destê xwe
çê dike,
Dilê Sîyabend bi h'ezar dilî dik'evêye,
Dibê, hege sax beji canê miraye,
Hege bimire ji boy erdêye.

Ereb Zincar dibê: —Xecê, xua min,
ev konê ha konê kêye?
Xecê dibê: —Ev konê ha bi nav û deng
konê Xecêye,
Bavê min û dîya min t'inin, h'evt birayê
min hene, li ber pez û berxane, li
çolêye,

Mêvan - mêvanê xudêye,
Ûn naçin, h'eta birayê min ji çolê bêye.
Divê: —Navê birayê te?
Divê: —Navê birayê min: —Îtî, Wîtî, Qereqot,
Malmîret, P'êxas, P'êebas, Canfidane.
Êvarê pez tê, her h'evt birayê wê têne
malêye,

Bi hevra dibên: —Mêvano, ûn xêr û
silamet hatine!
Ser sera û ser ç'eva, mêvan - mêvanê
xudêye.

Ji xwera k'etine mijûlayî û gale-galê dinêye.
Sîyabend gazhi dike her h'eft birayê Xecêye:
—Unê bidine min xua xwe Xecêye,
Meh'bûb ewe - dil h'ebandîye li dinêye.
Her h'evt birayê Xecê ji Sîyabendra
dibêjin: —Herêye.
Me jî, weke te bedew, fêriz û p'elewan ne

dîtye li dinêye,
Xua me ko bivê, me jî divêye.
Xeberê Xecê û wan li hev û dinê têye.
Sîyabend gustîlkê dertîne, dîke t'ilîya Xecê,
nîşaniya wêye,
Sîyabend difikire, k'ati'bê başbazirgan
tê bîrêye,
Mek't'ûba xwe dertîne ji cêbêye,
Dibê: —Qeregêt'ran, bira, ezê vêga rabim
sûwar bim, berê xwe bidim bajarê
Elcewazêye,

Ezê bînim reh'ela bûk û zavêye,
Bikim k'ar û barê de'watêye.
Sîyabend radiba Daybilqiran dertîne,
Zînekî Erzerûmî bi h'evt tenga li serê
dişidîne,
Lingê xwe dîke rik'êbê, diqulibe ser piştêye,
Deh mêtroya dik'eve ser rêye.
T'ibîh'etê Qeregêt'ran tê bîrêye,
Carekê dîne vedigere balêye
Dibê: —Qeregêt'ran, bira, ît'bar nemaye
li dinêye,

Ez ditirsim, ku berê min têt'eve rîya
Elcewazêye,
Tê Xecê birevînî, ît'bara min li te nayêye,
Ko di dilê teda t'ûne reh'ma xudêye,
Ezê lingê te têtîme qeydêye,
Destê te têtîme darê k'elemçêye,
Mifta qeydê û k'elemçê têtîme cêbêye.

Xatir ji birayê xwe xast û k'ete ser rê û
ser cadêye,

Xo gihîstande bajarê Elcewazêye,
Çû devê derîyê dik'anêye,
Mek't'ûb deranî, da destê k'at'ibê
başbazirganê salêye,

Katib go: —Soz, sozê xudêye.

Tiştê ko xast, k'at'ib jêra deranî ji
dik'anêye:

Gelekî k'êfa Sîyabend ji k'at'ibra têye,
Reh'ela bûk û zavê kire xurcikêye,
Berê xwe da hate qawêye,
Daybilqiran girêda, gîhayê wî danî berêye,
Çû rûnişt li nivê qawêye,
Go: —Qaweçî, k'erem bike, were vêderêye,
Ji minra bîne xarinê û araqê û maîyêye.
Qaweçî dilezîne, xarinê araqê ji Sîyabendra
li ser masê datîne.

Sîyabend vedixo araqêye,
Serxoş k'et li nava qawêye,
Haya wî ne ma ji dewatêye,
Şevêk û rokê serê xwe xist xewêye,
Gava ko şiyar bû ji xewêye,
Daybilqiran h'îşîn dike, h'îşîna wî diçe
ba e'rşê xudêye.

Sîyabend rabû ji p'êye,
Xurcezîna reh'ela bûk û zavê danî ser
piştêye,

Lingê xwe xiste rik'êbê, sûwar bû li ser
piştêye.

Emê vêga Sîyabend bihêlin li vêderêye,
Berê xwe bidin mala bavê Xecêye.
Kurê mirê şikakîya casûsekî danîbû mala
bavê Xecêye;

Dibê: —"Ya Sîyabend, xudê ji tera nehêle,
Yeka te nebe dudo te li min feqîrê çi kir?
Te dilê min t'ije xûn û stêrk kir.
Heger tu zarokî, here nava zaroka, ji xwera
xar û k'apê bileyîze,
Heger tu mêrxasî, tu fêrizî û p'elewanî,
Ezê paçê qumaş ji tera bidime ber meqesê,
Heta cîyê, ko ez herime, ji tera t'ev
işarete.

Sîyabend t'irbê dik'ole, birayê xwe hiltîne,
Mek't'ûbê li ber birayê xwe dibîne,
Birayê xwe bi heq kir, mek't'ûba xwe ji
xwera dixwîne,
Stêrkê xwe bi ser xeberdanê Xecêva
dibarîne,
Lingê xwe dike rik'êba Daybilqiran,
sûwar dibe, hêdî-hêdî dimeşîne,
Çiqas paçê qumaş dibîne, hespê xwe
dimeşîne,
Xwe bi nava konê kurê mîrê şikakîya
digihîne.
Bala xo dayê, sûwara k'êfe, şayîye,
de'wate,
Sîyabend dibê, ezê serê hespê xwe
berdim,
Hespê min here ber derê k'îjan malê,
ezê li wê malê mêvandarîme.
Hespê wî berê xo dide t'erefê kona,
konekî biçûk, feqîr sekinî û kir h'îşîne,
Sîyabend peya bû, bala xo da vî konî,
ko pîreke t'enê di bin konda rûniştiye,

Dibê: —Dayê-pîrê, mêvan - mêvanê xudêne,
Tu îşev mêvana bih'ewîne.

Dayê-pîrê dibê: —Sûwaro, ez mêvanê weke
te nikarim bih'ewînin û ez nah'ewînim,
Li mala kurê mîrê şikakîya de'wate,
here odê, ê ti bih'ewîne.

Sîyabend dibê: —Dayê-pîrê, ez zilamekî
xerîbim, ez rêwîngîme.

Ez naçime dewata kurê mîrê şikakîya,
Ez îşev li mala te mêvandarîme,
Sîyabend destê xwe li cêba xo dixîne,
Çar h'eb zêr ji cêba xo dertîne,
Dixe destê pîrê, k'êfa pîrê gelek tîne.

Pîrê dibê: —Lao, mêvan - mêvanê xudêne,
Bes, tu mêvanê minî, li qisûra min neîşîne,
Welle, t'i cî û nivînê min ji bona te
t'inîne.

Sîyabend dibê: —Dayê-pîrê, tu dîya minî,
ez kurê teme, zîrar t'inîne.

Pîrê cîya ji Sîyabendra dike û diledilîne,
Sîyabend dibê: —Dayê-pîrê, ev çi dewate,
li vir çi heye, çi t'inîne?

Dayê-pîrê dibê: —Xorto, bira mala
Sîyabendê Silivî bişawite, k'esek di
mala bavê wîda nemîne,
Hat, Xeca Resûl xast û xuya nake, h'isa
wî qet t'inîne,

Ev dewata hanê, dewata Xeca Resûl
û kurê mîrê şikakîyane,
Xecê mara xo nade, h'eta h'isa
Sîyabend hilîne.

Kurê mîrê şikakîya her h'evt

Hema bîne t'êra der û mêvana.

Pîrê bi zor qedehekî şîr ji ç'êleka xwe
distîne,

Tîne ba Sîyabend, Sîyabend gustîlê di
nava şîrda datîne,

Çi tiştê heye, di mek't'ûbêda dinivîsîne,

Dibê: —Xecê, navê mara xwe ji
kurê mîrê şikakîya derîne,

Were h'imamê, nîvê şevê ezê bêm,
te li ser piştê Daybilqiran biedlînim,

Ezê te ji nava h'ezar û pênsid
konê kurê mîrê şikakîya derînim,

Hege ew mêrekî mêrxase, ê xo bi
min û te bigehîne.

Pîrê mek't'ûbê ji Sîyabend distîne,

Radihêje şîrê xwe û hiltîne,

Û çiqas xuş dilezîne,

Xwe bi oda Xecê digehîne.

Berbûrîyê Xecê zefin, li dora Xecê rûniştîne,

Pîrê gazî kir: —Gelî berbûrîya, t'emam
ji vêderê hilînin,

Heyfa vê bûkê, ko mara xu nade û
stêrka dibarîne.

Xecê gazî dike: —Pîrê, zû ji vêderê
derê û ji vêderê hilîne,

Tu pîreke sêrebendî, tu hatî mi dixapîni,

Ez mara xu nadim, heqê te li mi t'inîne.

Pîrê berûberê diwar diçe û dilezîne,

Xwe bi Xecê digehîne,

Pîrê dibê: —Xecê lao, tu k'esera

dûr kê, ko vêga nêzîk bûye,
li mala me rûniştîye.

Xecê go: —Dayê-pîrê, tu ser serê
min û ç'evê mida hatî, k'a
were ez te bibîne.

Pîrê xwe bi Xecê digehîne,
Ji pîrê û ji Xecê pêva k'esek
li wê odê t'inîne,

Pîrê mek't'ûbê ji berîka xwe dertîne,
Gustîlê li nava şîr dertîne,
Xecê gustîlê bi ç'evê xwe dibîne,
Gustîla, xwe hiltîne,
Mek't'ûba xwe dixwîne,

Dibê: —Dayê-pîrê, here, bêje kurê
mîrê şîkakîya, mi Xecê anîye
rayê, ê mara xwe ji boy te êderîne.*

Pîrê diçe, divê kurê mîrê şîkakîya:
—Ez dîya teme, bila xem û xîyalê
mara Xecê di dilê teda nemîne,
Mi kir, ko Xecê mara xwe ji bona te derîne.
Kurê mîrê şîkakîya k'êfa wî hat,
de'watwanîya li hev dicivîne,

Bi wanra şa bû, go:
—Ez gelekîwe ji h'emîya memnûnim,
Ev deh roja ûn acizin, wastîayîne,
Her k'es here malê, emê încâ xwe
xwe di malêda şaya xwe bibînin.

Berbûrî k'êfa wan hat, berê xwe dane malê,
çiqasî dilezînin,

Pîrê tê ba Sîyabend, dibê: —K'arê xwe bike,
bila t'i xem di dilê teda nemîne.

Xecê k'arê xwe kir, bixçika cilê bûkantîyê
hiltîne,

Qesta h'emamê dika û dilezîne,
 Seh'et donzda nivê şevê xwe dişo,
     cilê xwe lixwe dike, ç'evê wê li
                     rîya Sîyabend qerimîne.
 Sîyabend li ber derî sekinî,
                     ew û Xecê hev dibîne,
 K'êfa wan hat, bi destê Xecê girt,
                     danî ber xwe,
 Li ser piştâ Daybilqiran diedlîne,
 Xatir ji dayê-pîrê xast, derk'et
                     û dixarîne,
 Xwe bi Sîp'anê Xelatê digehîne,
 Peya dibe, li ser kanîyê,
                     çadira xwe datîne,
 Dilê herdua jî bi kule û bi bîrîne,
 Ç'evê wan li stêrke û bi girîne,
 Kurî mîrê şikakîya pê h'esîya,
                     li defa hewarê dixîne,
 H'ezar sûwarî dicivîne,
 Serê sibê bi zerayê tavêra xwe bi Sîp'anê
                     Xelatê digehîne.
 Xecê ç'evê xwe vekir ji xewa şêrîne,
 Haya Sîyabend ji tiştêkê tinîne,
 Bala xwe da, dora Sîp'anê Xelatê,
     t'emam eskerê kurê mîrê şikakîya
                     çadir û xêbetê xwe danîne.
 Xecê girîya û stêrka çîqa dibarîne,
 Her h'evt birayê xwe û birayê
 Sîyabend di bîra xwe tîne.
 Bi girîna wêra Sîyabend serê xwe hilda go:
 —Xecê, çîma tu digrî, çî heye, çî t'inîne?
 Xecê go: —Sîyabend, bala xwe bide,

Kema belalûkê li pišta wî dik'eve, di singê
wîda dertîne.

Sîyabend go: —Wey felekê, çîqa îro li min
bû xayîne.

Sîyabend kir nalîn û kir k'alîne,
Xecê ç'evê xwe li rîya Sîyabend digerîne,
Dike—nake, Sîyabendê xwe ç'evê xwe nabîne,
Zû daw û delingê xwe hildide, dik'eve pey
çerêxa pezk'ûvîya û dilezîne,

Diçe serê Sîp'anê Xelatê, laşê pezk'ûvî
li serê Sîp'anê dibîne,
Bala xwe dayê, nalîneke k'ûr ji binê
Sîp'an dertê,
Hema-hema reşe Sîyabend û kema belalûkê
dibîne,
Dilê Xecê hêja bû bi kul û bi k'eser
û bi birîne.

Çîqa stêrka ser ç'evê xuyî qerengozelî bi
ser h'inarê rûyava dibarîne,
Xecê dibê: —Hû lo-lo, lo, Sîyabendo, sibate,
xaş sibete,

Berf li min û te tê bi gulate,
Di ser tera zinarekî bilinde, di bin tera
cada karwane, di bin cadêda ava
Mûradê, ava di Ferate,

Sîyabendo, cîyê min bike, ez hatime ba te.
Sîyabend dibê: —Hû lê-lê, lê, mala bavê
şewitîyê, xwe k'êşa gunda gîne,
Werîsê h'evt gunda û biskê h'evt rinda
li hev û dinê bicivîne,
Tu bi destê nexweş û birîndarê mala
bavê xwe bigihîne,

Sîyabendê Silîvî, fêriz û p'elewanê dinîyayê,
ji binê Sîp'anê Xelatê, ji ser kema
belalûkê tu derîne.

Xecê lez dike, dilezîne,
K'îjan gundê dighîjê, dike qîrîne,
Werîsê h'evt gunda t'evî zilama bi xwera tîne,
Herkesekê werîsa bi ser hev vedikin,
bi Sîp'anê Xelatêva ber didin, t'i ç'are
û mik'ûma wî t'inîne.
Bû êvar. Berê xwe dane malê, Xecê t'enê
dimîne,

Zilama li Xecê kire t'emîne,
Go: —Tu ji ya me bikî, tê dev ji Sîyabend
berdî, destê xwe jê biqetîne,
T'i ç'are Sîyabend t'inîne.
Xecê dibê: —E di bextê we û rebbê jorîne,
Tiştêk, ko hatîye serê min, dev ji min
berdin, bila k'esek nebîne.

Dikin û nakin, Xecê li wêderê dimîne.
Xecê dibê: —Hû lo -lo, lo, hû lo- lo, lo,
Sîyabendo, Sîyabendo, ronî,

Qiloçê pezk'ûvî p'ir biç'ûke,
Sîyabendê mi berdaye Sîp'anê Xelatê, ser
kema belalûke,
T'ev bi rema xudê bû, ji gunê evd û
însana bû, ji hev qetandîye destê
zeva û bûke.

Sîyabendê dibê: —Hî lê-lê, lê, hû lê-lê, lê,
Xeca minê,

Qiloçê pezk'ûvî p'ir mezine,
Sîyabendê te berdaye ser kema belalûkê,
binê t'erezine,

dinîya ronaiye, ruh şêrîne.

Xecê dibê:—Hû lo -lo, lo, hû lo- lo, lo,

Siyabendo ronî,

Ez zîne Daybilqiran li serê naşidînim,

Ez cilê te li xwe nakim û xwe naxemlînim,

Ez Daybilqiran sûwar nabim û naxerînim,

Ez bi bajarê Elcewazê nagihînim,

Ez ç'evê xwe li xorta nagerînim,

Ez t'u dil di ser dilê teda nah'ebînim.

Xecê dibê:—Hû lo -lo, lo, hû lo- lo, lo,

Siyabendê mino ronî,

Ez Xecême, ez Xeca dînim,

Ez vaye destmala xwe ji berîka xwe

dertînim,

Ezê li ser ç'evê xweyî qerengozelî,

ser h'inarê rûyê xwe bişidînim,

Ezê vêga destê xwe jî bi destê Siyabendê

xwebigihînim.

Xecê destê xwe li cêba xwe dixîne,

Destmala xwe ji cêba xwe dertîne,

Li ser ç'evê xwe dişidîne,

Dibê, gur, ji serê Sîp'anê xwe berdide

bi ser kema belalûkêva dixîne,

Li k'ema belalûkê dik'eve û bi Siyabendva

herdu k'etîne,

Xecê hê ruh' di canê wêdaye, Siyabend

ruh' di canê wîda namîne.

K'ete ser cadê, karwanê k'erreşka derket, karwançî
qîzek û xortekî mirîti li erdê dibîne. Karvan t'ev li hev
civîyan, li ser laşê wan sekinîne,

Xecêra gotin:

—Ev çi bûye, çi cirîaye?

Xecê dibê:

—Gelî xorta ez k'etime bextê we û rebbê jorîne, k'es pirs û sewala ji mi nekin, dibê, tiştê, ku ûn xêr bikin, xêrê jê bi ç'evê xwe bibînin. Ezê jî vêga bimirim, e li dinîyayê namînim, ûnê tirba min û vî zilamî li taništa hev bik'olin, ûnê navê me li serê t'irba me binivîsin. Navê min Xeca Resûle, navê wî jî Sîyabendê Silfîviye. Ûnê t'asekê bînin, zincil bikin, serê zincilê bavêjine t'irbê, t'asê daynine ser devê kanîyê, li dora me darê sipindarê biçînin, k'îjan xweyî xêr hat, bila avê bi wê t'asê li qurmê darê ke. Ûnê usa binivîsin.

Gava Xecê xeberdana xwe xilas dike, bi xebera paşîra ruh'ê Xecê jî, ûn xaş, diçe. Rabû mezinê karwançîya go:

—Ez li vê xêra ha qesidîme, ezê weke gotinê vê keç'ikê bikim.

Karwançî rabû t'irba wan bi hev dik'ole, navê Xecê u navê Sîyabend li ser t'irba wan datîne. Dora t'irba darê sipindara diniç'ikîne, tasekê tîne, zincilekê pêva dike, serê zincilê bi serê t'irba dixîne, t'asê li ser kanîyê datîne.

Ez bi xêr, ûn bi silamet,

Çîroka min çû deştê,

Dê û bavê hazira çû buhuştê.

Sêva H'acîya

T'ew-lo dilo, t'ew-lo dilo,
Sê p'erîyê cina di koçka berêda rûniştîne,
Dido erebin, reşin, lêvê wan daqandîne,
Yê dinê, qîza mîrê cinaye, gelek delal û xûnşêrîne,
Navê wê Gulç'îç'eka Dilaye,
Ev herdukê reş jêra qerwaşin û xizmetçîne.
Rojekê ev herdû ji Gulç'îç'eka Dila qehirîne,
Her duda ya xo kire yek, bi hevra sond xarin,
go, em jêra nakin qerwaş û xizmetçîne,
Lê kirine gazî, lê kirine qîrîne:
—Em ji tera nabin qerwaş û xizmetçîne,
Ji îro pêda tê ji mera bibî qerwaş û xizmetçîne.
Gulç'îç'eka Dila gelek qehirî û stêrka dibarîne,
Ji serê qesrê xo berda bera hêşîne,
Ç'evê xwe li hersê xulamê xwe digerîne,
Şîba xwe li berê dide, binê berê jêva xuya nîne,
Li b' rê digere, dike û nake, hersê ferhîtê xwe
nabîne.

H'ûtê mesîya derk'ete pêşîya Gulç'îç'eka Dila, go:
—Qîza mîrê cina, ez k'etîme bextê te û rebbê jorîne,
H'emî ji te ditirsin u sekinîne,
Di dilê teda çi heye, çi t'inîne?
Gulç'îç'eka Dila gazî kir h'ûtê mesîya, go:
—Ji mira bêje, te hersê ferhîtê min nedîtîye?

H'ûte mesîya go:

—Gulç'îç'eka Dila, hersê ferh'îtê te li k'inarê berê, li
ber kevirekî rûniştîne.

Gulç'îç'eka Dila lez kir û dilezîne,
Xo gihîştande k'inarê berê, şiva xwe li berê dixîne,
Hersê ferh'ît rabûn li berê sekinîne,
Go: —Xatûna me, tu çi bêjî, em li ber te bi hazirîne.

Gulç'îç'eka Dila gote wan, go:

—Bine pey min û bilezîne,
Emê derên ji nava cina, ji bera hêşîne,
Emê herine nava î'sana bi t'emamîne.
Gulç'îç'eka Dila hersê ferh'îtê xwe hiltîne,
Dik'eve deştê û dilezîne,
Çûn herçar li ser kanîyekê sekinîne,
Gulç'îç'eka Dila li wan kir gazîne,
Go: —T'ozo, T'it'ûno, Dûmano,
Ûnê qesrekê ji mira çê kin ser devê kanîyê, ko kesî
qesra usa li dinîyayê di nava cinada û di nava
î'sanada nedîye.

Gulç'îç'eka Dila mêtroyê ji berîka xwe derxistîye,
Erdê ji wanra pîvaye,
Bîst gava dirêj kirîye,
Deh gava fireh kirîye,
Bêr û qazme ji wanra hazir kirîye,
Çakûç û dezge ber wan danîye,
Go: — Ezê sê meha herim, li dinîyayê bigerim, çika
nava î'sana bi çi t'erzîye,
Gava sê mehê min qedîya, ezê bêm, qesra min
t'emam be, tiştêk jê kê m t'inebe bi hazirîye.
Gulç'îç'eka Dila xatir ji wan xastîye û çûye.
T'ozo, T'it'ûno û Dûmano ji xwera rûniştîye,

T'ozo mezinê wane, li wan kir gazîye,
Go: —Gelî hevala, ez nizanim, k'î ji me hersîya
h'imale, k'î şagirte, k'î hostayîye.
Dûmano go: — Ez h'imalekî zef başim, birincîye.
T'it'ûno go: —Ez şagirtekim li ber destê hosta, k'esî
şagirt, weke min, nedîtîye.
T'ozo go: — Ez ji berêva hostame, gele car min
qesr lêkirîye.

Rahiştine bêr û qazmê xwe, âsasê qesrê k'olaîye,
T'ozo go: —De rabin, bilezînin, binê em kevirê
memer li vî ç'îyayî nabînin?

Hersê rabûn û gerîyan, ketine nava dax û ç'îya,
Lat'ekî kevirê mermer dîtin û li ber sekinîne,
T'it'ûno rahişte çakûçê xwe û çû ser kevir sekinîye,
Qewat ji xudê xastîye,
Çakûç bilind kirîye li vî kevirê mermer xistîye,
Kevir şkest, bû h'ezar ciye.
Hate nava kevira, kevir çê kirîye,
T'ozo çû li ser esasê qesrê sekinîye,
Dumano k'urtanek ser piştta xwe şidandîye,
Pêncî kevir li piştta xo kirîye,
Anî li ber âsasê qesrê berdayîye,
Berê xo da û lezandîye,
Go: —Ezê zefa bînim, belkî ez ji xora bibînim
reh'etîye.

Pişt xo fitilî û nihêrtîye,
Ku T'ozo pêncî kevirê xo danîye
Û rûnişt cixarek k'işandîye,
Dûmano vêga sed kevir li piştta xo kirîye,
Anî li ber T'ozo berdayîye,
Du gav avît û fitilîye, ko-T'ozo vêga kevirê xo
danîye.

Dîsa wayê ji xora rûniştiye.
 Dûmano qehirîye,
 Dusid kevir li pišta xo kirîye,
 Anî li ber T'ozo berdayîye.
 T'ozo destsivike, gellek jê hatîye.
 Kesî hostê, weke T'ozo, li dinîaye ne dîtiye.
 Dûmano gote T'ozo, go:
 —Lao, we li min kirîye h'îleîye,
 K'urtanê pišta min t'ev qetîya,
 Pišta min ji ber kevira p'ir dêşîya.
 T'ozo bû p'irqîna wî û bi Dûmano k'enîya,
 Herdû bi hevra çûye,
 Ser k'oma kevira sekinîye,
 Hersîya alîyê hev kirîye,
 Kevirê xwe t'emam k'işandîye.
 T'ozo li ser dîwar sekinîye,
 T'itûno jêra kevira şe kirîye,
 Dûmano kevira jêra birîye,
 Pazde rojê qesirê qedîya,
 Qesir çar tebeq bilind kirîye,
 Hersê li ber şîya qesrê rûniştîne.
 T'ozo hêdî-hêdî li ber xweda k'enîya,
 T'itûno, Dûmano go: —Menîya k'enê te çîye?
 Go: —Me tişteki qesrê ji bîr kirîye,
 Me sûretê şêr û pilinga, fêriz û p'elewana, zîyayê
 mera li ser dananîye.
 Go: —T'itûno, kevira baş bifesilîne,
 Sûretê şêr, pilinga, fêriz û p'elewana û zîyê mera li
 serê dîne.
 T'itûno kevira difesilîne,
 Şêr û pilinga, fêriz û p'elewana, zîyayê mera li ser
 datîne,

T'ozo dertê, li ser serê qesrê disekine,
 Dûmano pêncî kevirê fesilandî li ser pišta xwe dixê,
 jêra dik'şîne,
 T'ozo van sûreta li ser serê qesrê hawîrdor diedlîne,
 Peya dibe li xarê, hersê li xora rûniştine,
 T'ozo bû p'irqîna wî, di ber xweda dik'enîya,
 Dûmano, T'it'ûno go: —Înca k'enê te ji boy çîye?
 Go: —Me tiştêkî qesrê ji bîr kiriye,
 Me odeke bi t'enê, başqe, li ser serê qesrê ji
 xanima xwera çê nekirîye.
 Go: —T'it'ûno, lez ke, bilezîne,
 Kevirê mermer bifesilîne,
 Dermanê aqût û almas lê bireşîne,
 Ezê odekê çê kim, ko ji boy dilê xanima me ji me
 nemîne.

T'ozo derk'ete li ser serê qesrê, T'it'ûno kevira
 difesilîne,
 Dermanê aqût û almas li kevira direşîne.
 Dûmano kevira jêra dik'şîne,
 T'ozo odek çê kir li serê qesrê, zef baş diedlîne,
 Derîyek li berda ji yek ferşekî kevir, ko kes nizane,
 derî li çî t'erefine,
 Peya bû erdê û rûniştine.
 T'ozo dîsa dik'enîya,
 T'it'ûno, Dûmano gotin:
 —Dîsa k'enê te ji bona çîye?—
 Go:—Me tiştêkî qesrê ji bîr kiriye,
 Me hê nav û derva ne sih'andîye,
 De rabin, lez kin, bidine pey min û em bilezînin,
 Em xo bi binê berê gînin,
 Emê li ber qesra mîrê cina bisekinin,

Ç'evê xo li oda wîna bigerînin,
Sîtîla mîrê cina di odêdaye, emê sîtîla ji odê bînin,
Ser pişta Dûmano, biedlînin,
Emê li berê dîwarê qesrê dînin,
Emê sîtîlê li ser kuç'ik biedlînin,
Emê dar û qoça bicivînin,
Emê agir di binda dadin û pêxînin,
Emê zêrekê berdî di binê sîtîlê û bih'elînin,
Ê sîtîl t'ije bibe, emê li nava odê bik'şînin,
Emê nava qesrê bi zêr bisih'înin.

Dibê, hersîya lez kir û lezandîye,
Xo bi binê berê gihandîye,
Çûn li ber qesra mîrê cina sekinîn û nihêrtîye,
Sîtîl di odêda dîtîye.
Rahiştine sîtîlê û deranîye,
Ser pişta Dûmano şidandîye,
Anîn li ber dîwarê qesrê û danîye,
Rahiştine ç'embila, ser kuç'ik edilandîye.
Agirê dar û qoç'a dadayîye,
Zêr berdane binî û zêr h'elîya,
Sîtîl ji vî zêrî t'ije bûye.
Rahiştine ç'embilê, sîtîlê li nava odê danîye,
Ode bi odê sih'andîye,
Dîwarê odê çîqa li zêra zer kirîye,
Sîtîl anîn li ser kuç'ik edilandîye,
Perç'ak zîv avîtinê û h'elandîye.
Sîtîl ji zîv t'ije bûye,
T'it'ûno, Dûmano rahiştine ç'embila û gerandîye,
T'ozo firç'e bi destê xo girtîye,
Çarnikalê qesrê, ji alê derve bi zîv sih'andîye.
Sîtîl birin li oda mîrê cina û danîye,

Hatin rûniştin, T'ozo dîsa dik'enîye,
T'it'ûno, Dûmano go: —T'ozo lao, menîya k'enê te
înca çîye?

Go: —Lao, me tiştêkî qesrê ji bîr kirîye,
Me hêja cam û caxa li p'encera nexistîye.

Go: —De rabin, lez kin, bilezînin,
Emê xwe bi bajarê mîrê cina bigihînin,
Emê herine ser dik'anê xerata,

Emê cam û cax jê bistînin,
Ser piştâ Dûmano biedlînin,
Emê bînin li p'encera xînin.

Hersîya lez kirin û lezandîye,
Xo bi bajarê mîrê cina gihandîye,

Çûne ser dik'ana xerat û sekiniye,
Cam û caxa h'emî jê standîye,

Ser piştâ Dûmano şidandîye,
Anî li p'encerê qesrê xistîye.

Dîsa herdu rûniştin û T'ozo dik'enîye,
T'it'ûno, Dûmano go: —T'ozo lao, înca menîya k'enê
te çîye?

T'ozo gote wan: —Me ber û bistir û p'erde ji bîr
kirîye.

Go: —De rabin, lez kin em bilezînin,
Dîsa xo li bajarê mîrê cina xînin.

Rabûn lez kirin û lezandine,
Xo bi bajarê mîrê cina gihandîne,
Çûn ber dik'ana bera sekinîne,
Ber û bistira û p'erda ji dik'ançî distîne,
Ser piştâ Dûmano, T'ozo dişidîne,
Tê ode, bi ode radixîne,
P'erda li ber p'encera baş dixîne.

Ev du mehê qesrê qedîya, Gulç'îç'eka Dila hê xuya
nîne,
Hersê ji xora ber sîya dîwarê qesrê rûniştîne,
Gelekî bi k'êfin û bi şayîne,
Qesra, weke wê qesrê, kesî li dinîyayê çê nekirîye,
û kes nabîne.

Sê mehê wan qedîya, hersê ji xwera ç'evnihêrîne.
Bala xo danê, Gulç'îç'eka Dila ji wirwa têo û dilezîne,
Ev hersê li pêşiyê sekinîne.
Gulç'îç'eka Dila hate bal wan û bi k'êfin û bi şayîne,
T'ozo k'ete pêşîya Gulç'îç'eka Dila, ode bi ode wê
digerîne,

Bi zêr û zîva disihîne,
K'êfa Gulç'îç'eka Dila gelekî tê, ji qesra wêra û ji
hersîyara t'emafîne.
T'ozo k'ete pêşîya Gulç'îç'eka Dila, wê bire alê
jorîne,

Go: —De încâ tu oda xwe, derîyê wênakê veke û
bibîne.

Oda wê xemilandîye t'erz bi t'erze ji h'emî rengîne,
Gulç'îç'eka Dila gele k'enîya û k'êfê tîne,
Go: —De haydê, em herine oda xarîne,
Ezê xarin çê kim ji h'evt t'erza û ji wera bîne.

Masa danîn û hersê li ser k'ursîya rûniştîne,
Gulç'îç'eka Dila xarin çê kir û xarinê tîne,
Li ser masê li ber wan datîne,
Hersê jî zef birçîne,
Hêja xarina usa bi ç'evê xo ne dîne.
Dûmano rahişte kevç'î, li birincê xwe dixîne,

Ko nêzîkî devê xwe bigihîne,
Gulç'îç'eka Dila rahişte şiva xêzeran, li ser serê
wan dih'ejîne.

Hersê tirsîyan, kevç'î ji destê wan k'et û rih'ilîne.
Gulç'îç'eka Dila gote wan, go: —Xarina xo bixun bi
t'emamîye,

Bes, ûnê ji mira bînin salixê-sulixê Sêva H'acîye.

Û piştê xwe da wan û ji bal wan çûye,

Çû ji xora di oda xweda rûniştîye.

Ev hersê bi dilekî şkestî xarina xo xarîye,

T'ozo ji T'it'ûno, Dûmanora gotîye:

—Ev xarin li me bû k'eratîye,

Îro sê mehê me diqedîyan,

Me k'otek, qesir, jêra xilas kirîye,

Ez nizamim, heq û h'esabê wê li me çîye?

Înca emê ji k'u bînin salix û sulixê Sêva H'acîye?

Hersê bi dilê şkestî rabûn p'îya,

K'etine ser rê û dimeşîyan,

Li serê h'evt rîya sekinîye,

Hersê ji hevra û gotîye,

Rê û dirba ji xwera p'ara vekirîye,

Ji hev qetîyan, her kes bi rîya, xweva dimeşîya,

Sê mehê wan li dinîyayê digerîyan,

Kirin û nekirin, nedan salix û sulixê Sêva H'acîye.

Dîsa hatine wî cî û hev dîtîye,

T'eva go: —Me Sêva H'acîya nedîye.

Hersê ji xwera dimeşîyan,

Di ber gundekî mezinda bihirîye,

Dengê def û zurnê hatîye,

Xo li dengê def û zurnê girtin û çûye.

Bala xo dane, dewate, dewateke p'ir mezine û li
h'ewşê digerîya.

Hersê ji xwera li ber vê dewatê sekiniye,
T'emaşe kirin û nihêriye.

Bala xwe da zurnebêj li ber lingê qîzekê rûniştîye,
Û şabaşçi şabaşa xwe di kirîye,
Gulç'îç'eka Dila gele kenîya û kêfê tîne,
Go:—Şabaş, şabaş, qîza delal, Sêva H'aciye.
Sêva H'acî destê xwe li cêba meyt'anê xwe xistiye,
K'ulmek zêr ji cêba xwe derxistiye,
Şabaşa mirt'iba reşandiye,
Mirt'iba zêrê xwe civandiye.

Ev dewata hanê p'ir mezine, kesî, weke vê dewatê
delal, nedîtiye,
T'ozo, T'it'ûno û Dûmano çune ber Sêva H'aciya
sekinîye.

Baş bala xwe danê, go: — "Çika bi çi t'erziye"
Kesî qîz weke wê bedew di nava eciniyada û
di nava îsanada nedîtiye.

Bala xwe danê, zurnebêj çûn li ber çoka kalekî
extîyar sekiniye,

Mirt'ibekî li kalra şabaş kirîye,
Go:- Sabaş, sabaş ji boy dergîstiyê Sêva H'aciye.
Ev kalê hanê ji govendê derk'etîye,
Kevnika xwe ji berîka xwe derxistiye,
Çû nivê govendê û k'oçekî reqîsiye,
Destê xwe li cêba xwe xistiye,
Ç'engek zêr jêra derxistiye,
Xiste destê mirt'ib, go: —Bêje şabaş, şabaş Sêva
H'aciye.

Dibê, T'ozo T'it'ûno, Dûmano baş Sêva H'acê dîtiye,
Berê xo dane qesra xwe û hatîye,
Gulç'îç'eka Dila ji wanra ç'evnihêriye,
Bala xo dayê, hersê ji wirva derk'etîye,
Dûmano gote T'ozo û T'it'ûno, go: —Lao,
jêra nebêjin, k'î me Sêva H'aciya dîtiye,
Ûkû ûn bêjin, ko me dîtiye, em ji destê vê zalimê
nabînin reh'etîye.

Gulç'îç'eka Dila xarin ji wanara qedimandîye,
Û ser masa wan danîye,
T'ozo, T'it'ûno û Dûmano rûniştîye,
Gulç'îç'eka Dila raserî wan sekiniye,
T'ozo, T'it'ûno û Dûmano destê xwe avîtine kevç'îye,
Gulç'îç'eka Dila şiv li ser serê wan h'ejandiye,
Go: —Rast ji mira bêjin, we Sêva H'aciya nedîtiye?
T'ozo go: —Belê, welle, me Sêva H'aciya dîtiye,
Sêva H'aciya babete, ancax tu jêra bibî qerwaş û
carîye.

Gulç'îç'eka Dila û qirîn kir û girîya,
P'orê xwe kişand û revîya,
Çû li oda xwe sekiniye,
Ji wan bawer nekir, gazî wan kirîye,
Go: - De rabin, têk'evine pêşîya min, bilezînin,
Ez û we herin Sêva H'aciya bibînin.
Dibê, herçar çûn ba dewatê sekiniye,
Gulç'îç'eka Dila bi ç'evê xwe dîtiye,
Go: -Xebera van ferh'îta ne derewe, bi rastîye,
Gelekî ji mi çêtire û bi t'emamiye.
Berê xwe dane malê û natîye.
Gulç'îç'eka Dila xarin ji wanra çê kirîye,
Anî li ser masê û danîye,

T'ozo, T'it'ûno û Dûmano rahiştine kevç'îya û li
xarina xwe xistîye.
Gulç'îç'eka Dila şiva xêzeran ser serê wan
h'ejandiye,
Go: —Ûnê ji mira bînin salix û salixdanê mîr
Meh'mûdê Cindîye.

Berê xwe da oda xwe û dimeşîya.
Evan ferh'îta xarina xwe xarîye,
Hersê rabûn ji p'îya,
Derk'etine serê h'emî rîya,
Sê mehê wan li dinîyayê diqedîya,
Ne dan salix û salixdanê mîr Meh'mûdê Cindîye.
Hatin li sera h'evt rîya, hersîya hev ditîye,
Hersîya ji hevra got: —Me nedît salix û salixdanê
mîr Meh'mûdê Cindîye.

Di bajarê Mûsilêda bihuriye,
Ev hersê ferh'ît ji xwera ber xanekê sekinîye,
Du başbazîrgan li devê derê xanê rûniştîye,
K'axazê wan bi destê wane, dibê:
—Ji mera lazîme mora mîr Meh'mûdê Cindîye.
T'ozo û T'it'ûno û Dûmano se kirîye,
Ev hersêk çûn li herdû başbazîrgana sekinîye.
Herdu başbazîrgan rabûne p'îya,
Ji xwera sûkêva dimeşîya,
T'ozo û T'it'ûno û Dûmano t'im li taništa wan
dimeşîya.
Herdu başbazîrgan çûne devê derê serayê sekinîye,
Hêdî-hêdî di nava serayêda dimeşîyan,
Destê xwe li derîyekî dan
Û derî vekirîye,
T'ozo, T'it'ûno û Dûmano bi herdu başbazîrganara

çûne odê û sekiniye,
Başbazirganekî K'axaz da destê mîr Meh'mûdê
Cindîye,
T'ozo, T'it'ûno û Dûmano bala xwe dane, ko ç'evê
wî reşin, sor û sipî dike, simbêlê wî p'alikin
û qeytaniye,

T'ilî û p'êç'iye wî k'evç'iye şimşatiye.
K'axaz ji destê ticar girtiye,
Danî ser masê û nihêrtiye,
Mor deranî û mor kirîye,
Bi serê qelemê imza kirîye,
Başt'icar ji odê derk'etiye,
T'ozo, T'it'ûno û Dûmano pêra dimeşîyan.
Ev hersê ferh'ît ji bajarê Mûsilê derk'etine,
Berê xwe dan qesrê û hatîye.
Gulç'îç'eka Dila ç'evnihêriye,
Ko va hersê ferh'îtê wê xuyanîye.
Dûmano ji T'ozo û T'it'ûnora gotiye:

—Ûn nevêjin, me mîr Meh'mûdê Cindî dîtîye,
Gulç'îç'eka Dila zalime, ê ji mera çê ke derd û kul
û serêşîye.

T'eva bi hevra sond xarîye.

Gulç'îç'eka Dila ji wan pirsîye,

Go: —Rast ji mira bêjin, we mîr Meh'mûdê Cindî
dîye?

Tozo go: —Erê welle, me mîr Meh'mûdê Cindî dîye,

Go, di nava ecnîyada û di nava însanada, kesî
zilam, weke mîr Meh'mûdê Cindî delal

û bedew nedîye,

Ancax babete ji boy Sêva H'aciye.

Gulç'îç'eka Dila bû qijîniya wê û girîya,

Sêrebende porê xwe t'ev k'işandiye,

Çû ser serê qesrê, ji xwera di oda xweda rûniştîye,
Careke din hate xarê, go: —Rabin bidine pêşîya
min, we li k'u mî Meh'mûdê Cindî dîye?

Herçar bi hevra dimeşîya,
Çûne Mûsilê, çûne serayê, çûne devê derê oda mîr
Meh'mûdê Cindî sekinîye,

Gulç'îç'eka Dila destê xwe li derê odê xistîye,
Mîr Meh'mûd rabû ji p'îya,
Derî li wan vekir û kes nedîye.

Herçar ecnîne li mîr Meh'mûdê Cindî nihêrtîye,

Gulç'îç'eka Dila ji wanara gotîye:

—Xebera we ne derewe û bi rastîye,

Mîr Meh'mûdê Cindî zef delale, dilê min wî girtîye.

Herçar hatine malê, di qesrêda rûniştîye,

H'îş û aqilê Gulç'îç'eka Dila li ba mîr Meh'mûdê

Cindîye.

Înca em vana bihêlin, emê bêne ba mîr Meh'mûdê

Cindîye.

Mîr Meh'mûdê Cindî di wê şevêda xewnek dîye,

Hate xewna wî Sêva H'acîye,

Di xewa xweda k'êf û eşqa wî p'ir hatîye,

Ew xewna hanakê, ne xewne, bi rastîye,

Sêva H'acîya û mîr Meh'mûdê Cindî hev dîtîye.

Gulç'îç'eka Dila çû Sêva H'acîya anîye,

Anîye oda mîr Meh'mûdê Cindîye.

Mîr Meh'mûdê Cindî û Sêva H'acîya bi hev k'enîya,

Dilê wan h'ezar dilî hev girtîye,

Dest di stuyê hev û dinêra birîye,

K'etine k'êf û h'eneka û laqirdîya,

Gustilê xwe bi hev û dinê guhartîye.

Gulç'îç'eka Dîla Sêva H'aciya birîye,
Li mala bavê wê danîye,
Serê sibê mîr Meh'mûdê Cindî ji xew şîar bû,
Sêva H'aciya li ber ç'evê wî ne xuya bû,
H'işê wî çû aqil nemabû,
Çû ba bavê xwe sekinî, go: —Bavo, mi îşev xewnek
dîye,

Di xewna mida Sêva H'aciya,
Me gustîlê xwe bi hev guhartîye.
Bavê wî go:- Xudê xêrke xewna te,
Xewn heye derewe, xewn heye bi rastîye,
Lao, dixazî, here, Sêva H'aciya ji xwera bîne.

Mîr Meh'mûdê Cindî li xulamê xwe kir qîrîne,
Go: —Zu rabe hespê min ji tewlê derîne,
Tu zînekî erzerûmî bi h'evt tanga li serê b'işidîne,
Tu şûrê minî birqî li k'êleka hespê min daliqîne,
Tu xurckê t'ije zêr ke û li serê dayne.

Dibê, xulam lez kir û dilezîne,
Hespê wî ji tewlê dik'şîne,
Zînekî Erzerûmî bi h'evt tanga li serê dişidîne,
Şûrê wî birqî bi k'êleka hespê wîva dadileqîne,
Xurckekê t'ije zêr dike, li ser piştê hespê wî datîne.
Hespê wî hespekî boze, çale û deqdeqîye,
Sim kode, ling t'eşîye,
Guh k'êwrûşke, nav tejîye,
Qefes xezal, pişt balgîye,
Dûvê hespê wîna weke rîsîye.
Mîr Meh'mûdê Cindî xatir dixaze ji dê û bav bû,
Ji odê peya bû,

Lingê xwe xiste rik'êba hespê û sûwar bû,
Ji mal derk'et û li rê kar bû.
Berî û berîstan, çol û çolistan,
Havîn çû, ma zivistan,
Serê mîr Meh'mûdê Cindî hêja wê têt'êve şeq
û deqê giran.

Sê mehê mîr Meh'mûdê Cindî qedîya bû,
Li ser piştê hespê dinîya li hev dabû,
Rojekê derk'ete walatê Sêva H'acîya bû,
Bala xwe da, vî walatê hanê: Kerîyekî paz li ser
kanîyekê, li ber çevê wî xuya bû.
Hespê xo ajot, çû sekinî li ba şivan bû,
Go: —Şivano, e di bextê te û xudêda, ev çi walate,
ko ez hatimê?

Ev şivanê hanêkê lê nihêrt û k'enîya,
Go: —Lao, qe tu xerîbî, te dinîya nediye?
Qe ti nizanî, ev walate ha, walatê bavê Sêva
H'acîye,

Ev pazê ha jî, pazê bavê Sêva H'acîye,
Lao, tu xortekî h'iyfî, hê min te dîye,
Here piştê wî girî bisekine, ê vêga bê Sêva H'acîye,
Ji vî pazîra serbêrîye,
Nezera xorta li xwe h'eram kirîye.

Mîr Meh'mûdê Cindî çû li piştê gir peya bûye,
Hespê wî ji xwera diç'êre,
Ewî bi herdu ç'eva nihêrtîye,
Ko Sêva H'acîya, wayê, ji wirva derk'etîye,
K'ete nava paz û paz dotîye.
Go, mîr Meh'mûdê Cindî ji xwera go:
—Ev ez hatime bona Sêva H'acîye,

Ezê rabime p'îya, binêrim, çika bi çi t'erzîye.
Gava rabû p'îya, paz t'emam ji berê ditirsîye,
Ji paz kîrnê ko gure, paz t'emam ji ber direvîye,
Sêva H'acîya û şivan t'enê mayîye.

Mîr Meh'mûdê Cindî li hespê xwe sûwar bû,
Dagerîya, çû ba wan bû,
Ç'ev Sêva H'acîya k'et û peya bû,
Destê xwe ser stuyê hevra birin û bi hev şa bûn.
Ev şivanê hanêkê kal bû, extîyar bû,
Bes dergîstîyê Sêva H'acîya bû.
Gava mîr Meh'mûdê Cindî dît, dar û kulav avît û bi
malva bezîya bû,

Qehirî, h'iş û aqil di serê wî nemabû.
Lez dike û dilezîne, hespê xwe ji tewlê derîne,
Zînekî Erzerûmî bi hevt tanga li ser dijîdîne,
Û li hespê xwe sûar bû,
Şûr û mert'alê xwe girê dabû,
Berê hespê da ser mîr Meh'mûdê Cindî û Sêva
H'acîya bû.

Hat-sekinî go. — Mîr Meh'mûd lao, namûs xidere,
namûs xirab bû,
Lez ke, bilezîne, bêbextî di nava min û teda t'inîne,
Tu jî rabe, xwe bi p'elewanî bixemlîne,
Ez û tu, emê li hev din, k'î k'î bikuje, ê Sêva
H'acîya ji xwera bine.

Dibê, mîr Meh'mûdê Cindî li hespê xwe sûwar bû,
Di ber hevda çûn û hatin, bû ç'ingîne şûra, bû
terqîne mert'ala, bû hîşîne hespa û li hev dabû.

Sê şev û sê rojê wan li wê çolê qedîya bû,

Sêva Hacîya t'î û birçî li ba wan mabû.
Sêva H'acîya li wan kire gazîye,
Go:- Ji hespa peya bin, we ruhê van h'espa
derxistîye,
Bi xirê fêriz û p'elewana herne hev û dinê, k'î k'î
bikuje, ez ya wîme.
Sêva H'acîya zane, ko Mîr Meh'mûd hêja xorte, bi
qewate, ê kal bavêje erdê, ê serê wî jêke,
Lema ko usa dibêje.

Dibê, herdu ji hesba peya bûn,
Bi xirê fêriz û p'elewana çûne hev û dinê,
Mîr Meh'mûdê Cindi ê kal avitê erdê,
Sêva H'acîya go : —Serê wî jêke, jê xilas ke.
Mîr Mehmûdê Cindî bi şûr serê wî jêkir,
Sêva Hacîya jê xilas kir.

Mîr Meh'mûdê Cindî û Sêva H'acîya çûne malê,
Sêva Hâcîya gazî kir xulamê nava malê.
Go: —Lao, bilezîne, here paz ji çolê bîne.
Dibê, Sêva H'acîya û mîr Meh'mûdê Cindî bi hevra
mijûl dibin,
Sêva Hacîya jêra go: —Bavê min kalekî sed sale,
Herdu ç'evê wî korin, kesî nabîne,
T'u kurê wî, t'u zaruê wî ji xîna min t'inîne.
Ev kalê ko te wî kuşt, ew jî takî bi t'enêye,
T'u kesê wî t'inîne,
Netirse, kes h'eyfa wî na hilîne.
Sêva H'acîya dibê: —Mîr Meh'mûdê Cindî, h'eyra,
ez mara xwe nadim,
T'u zilamekî zef delalî, ez jî te dih'ebînim,
Bes ç'evê bavê min kore, dinîyayê nabîne,

Ji mira gotîye: —Ezê te bidime wî merivî,
ko qeyt'anê H'emedanê ji mira bîne,
Ezê qeyt'anê H'emedanê li ç'evê xwe dim,
Ezê bivime xortekî çardeh salî, ê ç'evê min vebe,
ezê pê bivînim.
Înca here, qeyt'anê H'emedanê bîne û mi ji
bavê min bistîne.

Mîr Meh'mûd ji xwera fikirîye,
Ji mala Sêva H'acıya derk'et û li dinîyayê gerîya,
Kesek nizane, qeyt'anê H'emedanê bi çî t'ertzîye.
Xurcêzîna zêra t'emam xilas kirîye,
Ji xwera bû hêsîr û feqîr mayîye,
Hespê wî ji birçîna gelekî zeff bûye,
Rojekê di ber t'opraxê qesra Gulç'îç'eka Dilada
derk'etîye,
Dibê, h'işê wî çû, aqilê wî firîya,
Li ser pişta hespê gêj bû û k'etîye,
Hespê wî nikare bilipite, li ser termê wî sekinîye.

T'ozo, T'it'ûno û Dûmano ji qesrê derk'etîye,
Gulç'îç'eka Dila ji xwera di qesra xweda rûniştîye.
T'ozo, T'it'ûno û Dûmano ji xwera nêç'îr kirîye,
Çiqra ro k'arê hersîya nêç'îre,
Bala xwe dane, hespekî xuyanîye,
Hersê berbi vî hespîva bezîye,
Çûn li balê sekinîye.
T'it'ûno û Dûmano wî nas nekirîye,
T'ozo wî û hespê wî nas kirîye,
Go: —Hevalno, dilê mida ev mîr Meh'mûdê Cindîye,
Eva min wî û hespê wî dîye,
Ev çî h'ewale, ko di virra derketîye?

Berê xwe dane qesrê û hatîye,
Dûmano gote Tozo: —Tu nebêjî Gulç'îç'eka Dila,
me mîr Meh'mûdê Cindî û hespê wî dîtîye,
Bi xudê, ê ji mera bive gelekî dilêşîye.

Dibê, çûne qesrê, sekinîye,
T'ozo gazî Gulç'îç'eka Dila kirîye.

Gulç'îç'eka Dila hatîye,

Go: —Çiye, T'ozo? Çi bûye?

Go: —Bi xudê, min îro ecêbeke mezin dîye,

Go, mîr Meh'mûdê Cindî û hespê wî wa li wir

xuyanîye.

Go, Gulç'îç'eka Dila, T'ozo, T'it'ûno û Dûmano

hilanîye,

Çû li ba mîr Meh'mûdê Cindî sekinîye,

Bû kûrîna wê û bi serva digîrîye,

Go: —Wey li-min, wey li-min, ko min te xiste vî

h'alîye.

Gote hersê ferh'îte: —De zû kin, bilezînin,

Mîr Meh'mûdê Cindî û hespê wî hilînin,

Bibin li qesrê daynin.

Dibê, Tozo, T'it'ûno û Dûmano rahiştine mîr

Meh'mûdê Cindî û hespê wî hilanîye,

Hesp li devê derê qesrê hiştin û mîr Meh'mûdê

Cindî birne oda jorîye.

Gulç'îç'eka Dila çû, li ber serê wî sekinîye,

Destê xwe da laşê wî, hê rih' têda xuyanîye,

Hêja ç'evê wî vekirîye,

Bes, devê wî girtîye,

T'ev ji birçîna ketîye vî h'alîye.

Dibê, Gulç'îç'eka Dila lez dike, dilezîne,

T'asa hungiv li jor tîne,
T'ilîya xwe li hungiv dide û li dev û lêvê wî
digerîne.

Te'ma hungiv xweşe, dadiquç'îne,
Hêdê-hêdî hungiv dixu û zimanê xo dilipitîne,
Go, ç'evê xwe vekir û li Gulç'îç'eka Dila diîşîne.
T'asa hungivê xwe xar, rabû, weke berê, rûniştîye,
H'iş û aqilê wî hate serê wîye.

Gulç'îç'eka Dila jê pirsîye,
Go: —Tu çima k'etî vî h'alîye?
Mîr Meh'mûdê Cindî jêra gotîye;
—Mi Sêva H'acîya di xewna xweda dîye.

Gulç'îç'eka Dila bû p'irqîna wê û k'enîya,
Go: —Te çi di xewna xweda dîye?.

Go: —Sêva Hacıya hatîye, ez û wê, ji êvarê h'eta
sibê em k'etine k'êf û h'eneka û laqirdîya,

Me gustîlê xwe bi hev guhartîye,
Ez rabûm li pey dimeşîya,
Ez sê meha li pey gerîyam,
Mi Sêva Hacıya dîtîye,
Dilê min û wê bi h'ezar dilî hev girtîye.

Sêva Hacıya ji mira gotîye:
—Ez mîra xwe nadim bi t'emamîye,

Bavê min kalekî extîyare, kore,
Emrê wî sed salîye,

Ji mi pêva, kes zaruê wî t'ine li ber serê wîye,
Ji mira gotîye, ewê ku qeyta'nê H'emedanê bîne û
ç'evê bavê min pê sax bibe, ezê wî bistînim bi
h'elalîye.

Ez rabûm li dinîyayê t'ev gerîyam,
Kesekê ji mira nego, qeyt'anê H'emedanê bi çi
t'erzîye.

Xurcêzînê zêra mi xilas kirîye,
H'işê mi çû, aqilê mi firîya,
Bûme hêsîr û belengaz li serê rîya,
Ez gêj bûm, ji ser pişta hespê xwe k'etîyam,
Je derd û kulê Sêva H'acîya ez k'etime vî h'alîye.
Gunê Gulç'iç'eka Dila gelekî pê hatîye,
Go: —Min te xistîye vî h'alîye,
Ezê vêga rabim, derême serê qesrê, cilê î'sana ji
xwe kim,

P'er û baskê kewoka li xwe kim,
Ezê xwe bi h'evt t'ebeqê binê erdê gînim,
Qeytanê H'emedanê di sindoqa qîza mîrê cinadaye,
Bi fen û fola ezê jê bistînim,
Ezê qeytanê H'emedanê ji tera bînim,
Mi bi te kirîye, ezê te ji vî halî derînim,
Bes, tê sozekî bi mira bidî,
Gava tu Sêva H'acîya binî, tê min markî, mi çêtir
bih'ebînî.

Dibê, Gulç'iç'eka Dila gazî T'ozo, T'it'ûno û Dûmano
kirîye,

T'emîna mîr Meh'mûdê Cindî li wan kirîye,
Go: —Tîştekek bê serê wî, ezê pişta we bişkênim
h'evt cîya.

Dibê, Gulç'iç'eka Dila derk'ete serê qesrê,
Cilê î'sana ji xwe kir, sêr li xwe xwend,
Cilê kewoka li xwe kirîye,
Go, p'irt û firîya,
H'eta ber p'erê e'zman bilînd bûye,
Carekê go, xîj û dagerîya,
Xwe bi h'evt t'ebeqê binê erdê gihandîye,
Çû li ser qesra qîza mîrê cina danîye.

Ç'evê xwe li dora qesrê gerandîye,
Kesekê li dora qesrê nedîye,
Cilê kewoka li xwe kirîye,
Sêrek li xwe xwendîye,
Xwe kire kurmekî, bi dîwarva dimeşîye,
Hate ser p'encerê, ç'evê xwe li oda qîza mîrê cina
gerandîye,
Bala xwe da odê, qîza mîrê cina li ser qiryole
razaye,

Perde bi serva dak'etîye.
Hêdî-hêdî bi dîwarva dimeşîye,
Çû nava odê, sindoqa qîzê mîrê cina dîtîye,
Hêdî-hêdî bi sindoqêva dimeşîye,
Çû ser sindoqê sekinîye,
Ç'evê xwe li ser sindoqê gerandîye,
Qulkeke piç'ûk lê dîtîye,
Xwedî qulêda berda nava sindoqê qeyt'anê
H'emedanê di sindoqêda xuya kirîye,
Gilokeke mezine, dermanê h'emî tiştîye.
Hêdî-hêdî rahişte serê qeyt'an û xarîye,
Bi sindoqêva derk'et û k'îşîya,
Li nava odê dimeşîya,
Bi dîwarê p'encerêva derk'etîye.
Qîza mîrê cina pê h'isîya,
Cilê xwe ji xwe kir,
Cilê kewoka li xwe kir,
Go, p'irt, û xwe li p'encerê xistîye.
Ji p'encerê baskê wê şkestîye,
Gulç'îç'eka Dila bi dîwarva bezîye,
Xwe bi şilhê xwe gîhandîye,
Şilhê xwe li xwe kirîye,
Go, p'irt, û ji ser qesra qîza mîrê cina firîya.

Qîza mîrê cina baskê wê sax bû,
 Û Gulç'îç'eka Dila dîtîye;
 Sêr li xwe xwandîye,
 Xwe kire başokek û ji h'ewşa xwe firîye,
 Û li pey kewokê bezîye,
 Hev û dinê bir û anîye,
 Xu ji hevt t'ebeqê binê erdê derxistîye,
 Başokê xwe li kewokê binê erdê xistîye,
 Kewokê go, rep, û li erdê k'etîye.
 Başok peya bû sere,
 Gulç'îç'eka Dila sêr li xwe xwendîye;
 Bû k'êwrûşkekê, ji ber bezîye.
 Evê xwe kire tejîyekî û li pey bezîye,
 Serê dax û ç'îya tev gerîya,
 Tejîyê xwe li k'êwrûşkê xistîye,
 Bi qirika k'êwrûşkê girt û gevzandîye,
 Bû kareke xezala û ji ber revîye.
 Evê xwe kire tejîyêke sivik û li pey bezîye,
 Hev û dinê gerandin, li çol û newala, li nav dar û
 devîya,
 T'ebeq bi t'ebaq derk'etine t'ebeqa jorîne,
 Xezal ji ber tejîyê gelekî tirsîye,
 Go, gup, û k'et şkevtê û xwe veşartîye.
 Tejî k'ete şkevtê û gerîyaye,
 Xezal di binê şkevtêda girtîye,
 Bi pişta xezalê girt û ji hev û dinê gijgijandîye.
 Xezalê t'ucara xwe ji berê nedîtîye,
 Sêrek li xwe xwendîye,
 Xwe kire elbeke garis li nava şkevtê reşandîye,
 Qîza mîrê cina xwe kire qebkekê, sed ç'îcik li pey,
 û garisê xwe bijartîye,
 T'emamê garis xarin, ma h'eba paşîye.

Evê h'ebê sêr li xwe xwendîye,
 Xwe kire marekê û ji şkevtê k'îşîya,
 Qîza mîrê cina xwe kire jîjûkî û li pey bezîye,
 Ha li vir, ha li wir, jîjû bi dûvê mar girtîye,
 Hêdî-hêdî goştê canê mar t'ev xarîye,
 Je gewdê mar ma serîye.
 Serî sêrek li xwe xwendîye,
 Xwe kire kewa gozel û ji devê jîjû firîye,
 Qîza mîrê cina sêr li xwe xwendîye,
 Xwe kire teyrekî bez û li pey firîye.
 Kew gelekî ji teyr dûre,
 Teyr xwe şidandîye,
 H'eta teyr nêzîkayî li kew kirîye,
 Kew gihîşte ser serê qesra xweye,
 Teyr xwe li p'er û baskê kew xistîye,
 P'er û baskê kew t'ev weşîya,
 Qîjîn ji kew hatîye.
 T'ozo, T'it'ûno û Dûmano pê h'isîya,
 Qîza mîrê cina ji wan revîya,
 Gulç'îç'eka Dila qeyt'anê H'emedanê xilas kirîye,
 Cilê l'nsanetîyê li xwe kirîye
 Ê bi oda xweva dagerîya,
 Çû li odê rûniştîye,
 Gazî T'ozo, T'it'ûno û Dûmano kirîye,
 Go: —T'ozo, T'it'ûno û Dûmano, h'alê mîr Meh'mûdê
 minî Cindî çîye?

Tozo jêra go: —Welle, weke berêye û birincîye.
 Gulç'îç'eka Dila çû oda mîr Meh'mûdê Cindîye,
 Go: —Bila dilê te xweş be, mi qeyt'anê H'emedanê
 anîye,

De rabe, em xwe bigijîne Sêva H'acîye.

Dibê, Gulç'îç'eka Dila sêr li - xwe xwendîye,
Rahişte mîr Meh'mûdê Cindî hilanîye,
Qonaxê sê meha dûre, di seh'etekêda çûye,
Li oda Sêva H'aciya rûniştîye,
Sêva H'aciya nihêrt, ko ev mîr Meh'mûdê Cindîye,
Ji xîna mîr Mehmûdê Cindî p'eva kesî ji b'er
çevê xwe nedîye.

Go: —Tu gelekî bi xêr hatî, qe te qeyt'anê
H'emedanê anîye?
Mîr Meh'mûdê Cindî qeytanê H'emedanê ji berîka
xwe derxistîye,

Da destê Sêva H'aciye.
Sêva H'aciya li ç'evê bavê xwe daye,
Bavê wê bû xortekî bîst salîye,
Ç'evê wî, weke berê bû ronîye,
Sêva H'aciya pîrozê be li wî canîye,
Gulç'îç'eka Dila qîzek ji bavê Sêva H'aciya anîye,
Û lê mar kirîye.
Mîr Meh'mûdê Cindî û Sêva H'aciya û Gulç'îç'eka
Dila xatir ji bavê Sêva H'aciya xastîye,
Dîsa sêr li xwe xwendîye,
Sêva H'aciya mîr Mehmûdê Cindî bi xwera hilanîye,
Anî li qesra xwe danîye,
Mîr Meh'mûdê Cindî herdu a jî li xwe mar kirîye.

Ç'îroka min çû nav devîya,
Reh'mel li dê û bavê me h'emîya.

Binefşa Narîn

Lo, lo, lo, lo, lo, dilê min bêye,
Azrahîl û Cibrahîl, herdu milîyak'etê rebbê elamêye,
Ji ezmanê jorî nazil bûne erdêye,
P'if kirine sûrêye,
Gerîyan li herçar t'erefê dinêye,
Xwe berdan, çûne berîya Wêranşarêye,
Sekinîn li ber serê Derwêş-axa, mîrê êlêye,
Go: "—Lo-lo, Derwêşo, şeveqa K'arzim li te lêda,
li te bang da dîkê serê sibêye,
Li te da zerayê tavêye
Rabe, bûye wextê te û li nimêjêye".

Derwêş-axa, mîrê êlê, ç'evê xwe vekir ji

xewêye,

Rahişte misînê, dest li nimêjêye,
Xwe berda çû p'oxana binîya malêye,
Ç'e'vê xwe digerîne li e'sîra giran, li obêye,
Bala xwe dayê, kareke xezala, horîyeke cine'tê
werdekeke golê, kewokeke serê bircê, li devê
derê konekî diçe û têye.

Ç'e'vê wî k'ete k'êrsim û dîndara wêye,
K'êrsim û dîndara wê, bîna stêra sibê, dertê ji
alê qurixêye,

Sûretê wî bîna sûretê Zelîxêye,
Li devê dergê Stembolêye,
Rojê sê cara a'lem êvarê diçe t'emaşêye,
E'nîya wêna ji k'ok'ebê hîvêye,
Şewqa xwe dide çar t'erefê dinêye,
Ç'e'v û birûyê wê reşin, h'ûbra ser k'axatêye,
P'ozê wê nukulê kewêye,
Sipî dike, bîna p'ela berfa serê ç'îyêye,
Dev û lêvê wê tenikin, mîna p'elek ji p'elê
quranêye,

Diranê wê sipîne, ji birincê Qerecdaxêye,
Çil û çar kezî li nava milê wêne,
Serê kezîya dik eve ser penîya qonderêye,
Fistanekî melese lêye,
Fistan nexşandîye ji p'elgê gulêye,
Çar buhust û çar t'ilîya fistan dik'eve rûyê
e'rdêye,
Meşa wêna, bînaye meşa werdeka, ku dertê ji
golêye,

Dertê ser mêrgê, diçe û têye,
P'er û başkê xwe dadwaşîne ji xunavê, ji avîyêye,
Derwêş-axa, -k'es weke wê, nedîtîye li nava

dinêye,-

Hişê wî çû, aqil nema li balêye,
Misîn ji destê wî go, ç'ing, û k'et erdêye.
Misîn hişt li p'oxanêye,
Vegerîya alê malêye,
Gazî kir qerwaşêye,
Go: —Qerwaşê, lao, ez k'etime bextê te û xudêye,
Tu qasekî werî vêderêye,
Mi îro horîyeke cinetî, werdekeke golê, kewokeke
serê bircê, kareke xezala dî li devê derê
konekî, gezmax dibe, diçe û tîye,
Ûn qîzîkin, diçin ba hev û dinêye,
Tu ji mira bêjî navê wê çiyê? Qîza k'êye?
Qerwaş dibêje: "—Derwêş-axa, bavo, ew qîzka, tu
salxê wê didî, qîza Fariz-begêye,
Ew konê, ku xûnî bûye ji ç'îyayê T'erwêzêye,
Konê xwe vegihrtîye li p'erê obêye,
Navê qîzîkê Binefşêye".
Derwêş-axa, mîrê êlê, gazî dike
xulamê nava malê:
"—Xulamo lao, bazde werê vêderêye,
Tu îro deva t'emama berde ji fêzêye,
Kerîyê mîya berde ji gomêye,
Berxa berde ji k'ozêye,
Mih'inê kih'êl berde ji tawlêye,
Ga û gamêşa, golik û çêleka berde ji h'ewşêye,
T'erş û t'areş t'evî hev û dinê bike, bajo
bihana devê derîyê malêye,
Ko a'lem di ber tera here û bêye,
Bê, ev t'erş û t'areşê bêxuyî çî dike li vêderêye,
Ji a'lemêra bêje, ev terş û t'areşê hanê,
h'emî herêkirina Binefşêye".

Xulam radihêje dar, deva berdide ji fêzêye,
Mîya berdide ji gomêye,
Berxa berdide ji k'ozêye,
Mih'înê kih'êl berdide ji tawlêye,
Ga û gamêşa, golik û ç'êleka berdide ji h'ewşêye,
T'erş û t'areş dertîne ji malêye,
Berê wan dide bihana binîya malêye,
A'lem dil berda diçe û têye,
Gazî dikin: —Xulam, ev t'erş û t'areşê bêxuyî
çi dike li vêderêye?

Xulam dibê: —Lao, qe ûn nizanin, h'emî
herêkirina Benifşêye!

A'lem dibê: —Ev çi ecêbê çê bu li vêderêye,
Êvarê emê t'emam herne alê odêye.
Êvarê muxurib, a'lem t'ev k'îşîya odêye,
Fariz-begê jî hate odêye,
Rûniştîye li ba Derwêş-axa, mîrê êlêye,
Ji xwera k'etine mijûlaya û xeberdana dinêye.

Şev li wan bû nivê şevêye,
Herkes rabû, berê xwe da malêye,
Fariz-beg jî rabû ji p'êye,
Derwêş-axa destê xwe avîte kirasê Fariz-begêye,
Go: —Fariz-begê, ez k'etime bextê te û xudêye,
Tu qasekî bimînî li vêderêye,
Ezê ji te pirs kim pirs û sewalêye,
Tê cihaba mi bidî li vêderêye.
Fariz-begê rûnişt li balêye,
Derwêş-axa got: —Fariz-begê, ez k'etime
bextê te û xudêye,
Tu Binefşê bidî min bi h'elalîya xudêye,

Tu ji mira bêjî:—Herêye.

Ew t'ersê û t'aresê min, ku te dît li bihanêye,

Ew h'emî herêkirina Binefsêye,

Ezê te bikime milûkê obeye,

Çiqa ode bigere, tu rûnê li kêleka minî rastêye.

Fariz-begê go: —Derwêş-axa, mîrê êlê,

ezê jî herime malêye,

Ezê gazî kim hersê birayê Binefsêye,

Ezê gazî Binefsê kim, bila herçar zaruyê min

berbi bavê xweva bêye,

Ezê ji wan bikim pirsê û sewalêye,

Eger herçar bêjin: —"Herêye", min jî divêye,

Ez xûnî bûme, mi mêr kuştine ji ç'iyayê T'erwêzêye,

Ez dixazim, ku ez bisekinim li vêderêye.

Fariz-begê radibe, xatir dixaze, dertê ji odêye,

Berê xwe dide, diçe malêye,

Gazî dike hersê birayê Binefsêye

Û dîya Binefsêye, û Binefsêye,

Ji wan dike pirsê û sewalêye,

Dibê: —Lao, Derwêş-axa, mîrê êlê,

ji me dixaze Binefsêye,

Em xûnîne, me mêr kuştine li ç'iyayê T'erwêzêye,

Heger ûn a bavê xwe dikin, emê bi

hevra bêjin: "Herêye",

Belkî em ji xwera b'isit'irin li vêderêye.

Dibê, hersê birayê Binefsê dibên: —Babo,

ev tu dîn bûyî? Bi xudê, em nabêjin: "Herêye",

Xua me piçûke, zaroke, em nađine Derwêş-axa,

Derwêş-axa extiyare, emrê wî nod sale

li dinêye,

lîn vêga em rabin, careke din berê xwe bidine
nav'neyara, c'îyayê T'erwêzêye.

Fariz-begê divê: —Ê, lao, ûn nabêjin: "Herêye",
Bila Binefşê, cilê p'eritî û qetiyayî, cilê feqîra li
xwe ke, xwe pêxas ke û rahêje cêrê avêye,
Waye Derwêş-axa, mîrê êlê, sekinîye li ser
devê kanîyêye,

Bila Binefşê ji mal derê û here avêye,
Gava nêzîk bibe ber kanîyêye,
Bila xwe kor ke, xwe seqet ke, bilitîme, bik'eve
çoka,
cêrê wê ji milê wê bikeve erdêye,

Bila cêrê wê bişkêye,
Ê Fariz-begê bêje, wey li-min, ev sêwîya ha,
ev qîzka şil û set, eve qîza Fariz-begêye?

Ê dilê wî sar bibe ji Binefşêye,
Belkî, lao, em ji xwera bimînin li vêderêye.
Binefşê dibê: —Fariz-begê, bavo, ez cilê feqîrîya li
xwe nakim, ranahêjime cêrê avêye,
Ez naçime kanîka binîya malêye,
Ez xwe kor nakim, ez xwe nalit'mînim,
bila çokê min nekevne erdêye,

Bila cêrê min neşkêye,
Emrê min çarde salîye,
Emrê Derwêş-axa nod salîye,
Derwêş-axa bav û birayê mine, li ser doşeka
p'êxemberê xudêye.

Fariz-begê dibê:
—De rabin lao, şev li mîne nivê şevêye,
Şingê konê me rakin ji erdêye,

Hersê deva nîx kine çokêye,
Kon bip'êç'in, daynine ser pišta devêye,
Emê rabin ji ba Derwêş-axa, mîrê êlêye,
Emê berê xwe bidine welatekî dinêye,
Lao, serê h'emî sera ji xwe xudêye.

Dibê, hersê bira radihêjine singê kona,
radikin ji erdêye,
Kon dip'êç'in, didine hev û dinêye,
Hersê deve nîx dikin, barê wan davêjine ser piştêye,
Binefşê û dîya Binefşê dik'evne pêşîyêye,
Dertên û dik'evne ser cedêye,
Ji xwera diçin ser kanîyekêye,
Barê xwe datînin ji ser pišta devêye,
Konê xwe vedigrin weke berêye.

Serê sibê, Derwêş-axa se kir, ko Fariz-begê
mala xwe bar kir û revîya, çû ji balêye,
Gazî kir pêncî sûwarê xwe: —Bila bêye,
Ezê Binefşê bistînim bi darê zorêye.
Derwêş-axa û pêncî sûwarî şûr û mert'alê xwe
girêdan, sûwar bûn, berê xwe dane ser
Fariz-begêye.

Hersê birayê Binefşê sûwar dibin li hespêye,
Şûr û mert'al girêdidin bi p'elewanî, weke sê şêra
disî kinin li pêşîya Derwêş-axa, mîrê êlêye,

Dibê:—Bên kuştin, em nadine te Binefşêye.
Bû ç'ingînê şûra, bû h'îşînê hespa,
k'etne ber hev û dinêye,
Ji pêncî çîla dikujin, dimînin deh sûwar û Derwêş-
axa, mîrê êlêye,

Derwêş-axa ditirse û direve ji ber hersê
kurê Fariz-begêye,
Diçe malêye, gazî dike li eşîrê li obêye,
Mêr hatine kuştin ji bona xîretêye,
Ç'are t'ine, ezê bistinim Binefşêye.

Serê sibê, dusid sûwarî hiltîne û davêje ser
Fariz-begêye.
Fariz- begê û Binefşêji xwera dil bi kulin,
rûniştine li malêye,
Hersê birayê Binefşê, weke sê şêra, şûr û
mert'alê xwe girêdan, sûvar bûn li hespêye,
Çûne pêşîya Derwêş- axa, mîrê êlêye.
Dîsa li hev û dinê dane,
Bû ç'ingînê şûrane,
Bû H'îşînê hespane,
T'u kes bi halê van fegîra nizane.
Du bireyê Binefşê hatine kuştin, yek ji hersîya
mane,
Sed ji Derwêş- axa hatin kuştin, sed û Derwêş-
axa mane
Cembelîyê kurê mîrê hikariya li nêç'îrê digere,
hate h'afa wane,
Go : —Ev dinîya xirab bûye? Dinîya çawane?
Sed sûwar li yekî civîyane,
Wî didine ber p'êsrê hespane
Çû li bin kon sekinî, gote vê qîza hane,
Go : —Ji minra bêjin, binê ev çi qewimîye li serê
vî şerê hane.
Gava Binefşê û Fariz- begê ç'evê Cembelîyê
kurê mîrê hikariya k'etin stêrkê wan weka

tavanê teryokê dibarîyane,
Go : —Em nîzanin ji tera çî bêjin ji bona vî
şerê hane,
Dixaze ji me bistîne Binefşa narîn, xua hersê birane.
Du kurê min kuştine,
Yek ji sisîya mane,
Derwêş-axa li serê min rakirîye fermaneke girane,
De, încâ Cembelî, ji xwedê, ji teva xuyane.

Cembelî mêrekî mêrxase û fêrize û p'elewane,
Rehişte şûre xo û k'îşîya pêşîya neyarane,
Cembelî û birayê Binefşê bûne du h'eb şerê
xudê, k'etine nava van sed sûwarane,
Pêncî kuştin, Derwêş-axa û pêncî mane,
Ev dijminê ha ji ber Cembelî û birayê

Binefşê revîyane,
Cembelî û birayê Binefşê hatin peya bûn, û ew
Fariz-begê û Binefşê bi ser hevda girîyane.

Cembelî go :

—Megrîn, ez Cembelîyê kurê mîrê hikarîme,
Xîreta min qebûl nake vî tiştê hane,
Ezê k'oma hikarîya ji wera bikim qurbane,
Go, Cembelî gote Faris-begê :

— Tê bidî min

Binefşê, ez û kurê te em bûne birane ?

Fariz-begê pêra soz daye,

Dilê Binefşê bi h'ezar dilî Cembelî girtîye,

Bes, li ser birayê xwe stêrka dibarîne û dilê wê

şkestîye.

Cembelî gustîla xwe deranî, nîşana Binefşê daniye,
Fariz-begê gustîl ji destê wî girtîye,
Xise cêba xwe û veşartîye,

Sozê xwe bi Cembelîra kirîye.

Cembelî sûwar bû, xatir ji Fariz—begê û birayê

Binefşê xastîye,

Go : —Roja ledê ezê bê m, konê we bar kim, bibime
bal xwe bi t'emamîye.

Ew k'ete ser rê meşîya,

Gazî eşîra hikarîya t'ev kirîye,

Go : —Min Binefşê ji xwera xastîye,

Di nava me Derwêş-axada bûye neyartîye.

K'oma eşîrê t'emama se kirîye,

Derwêş -axa, mîrê êlê, gazî eşîra xwe t'ev kirîye,

Go : —Xûn rejîya, mêr hatine kuştin û bû neyartîye,

K'arê xwe bikin, sibê emê herin Fariz—begê

û birayê Binefşê bijukin,

Binefşê bînin bi cibarîye.¹—

Serê sibê, pênsid sûwarî hilaniyê,

Bi ser konê Fariz—begêva girtîye

Serê Fariz—begê jekîr, birayê Binefşê kuşt,

Binefşê anî bi cibarîye,

Binefşê bû kûrîna wê û digrîye,

Go : —Derwêş -axa, tû bav u birayê minî, mar kirin
t'ine, şuxulê te bi zorîye,

Ruh' şîrine, kes ne dîye.

Cembelîyê kurê mîrê hikarîya gazî Omoyê mirt'ib,

deh h'eb qîzik, panzdeh h'eb zilam'kirîye,

Go : —Ûnê herin, Binefşê bînin, konê wan bar kin,

bînin ba min biratîye

Omo k'amaça xwe hilanî û k'êf kirîye,

Deh h'eb qîzik bi xwera anîye,

Panzdeh heb xort jî civandîye,

Ev xortê hanê bî şûr û mert'alîne,

Li hespa sûwar bûne,
Omo k'ete pêşîyê û dimeşîne,
Gesta konê Fariz—begê ser kanîyê di kirîye.

Hatine ser kanîyê, kon t'ine û kes nedîye,
Bala xwe dane Fariz—begê û hersê birayê
Binefşê kuştîne, bêxuyîne.

Rahiştine terma hilanîye,
Berê xwe dane malê û meşîye.
Omo cilê bûkê li xwe kirîye,
K'ete pêşîya sûwara û di meşîye,
Nêzîkî oda Cembelî bûye,
Cembelî nihêrt û k'enîye,
K'êfa Cembelîyê hikarîya zef hatiye.
Hatine derê odê sekinîye,
Cembelî go :

— Omo, malik xirabo, te îro mi xapandîye ?

Go: —Mîrê mino, bi enîya bavê te, ez çûm,
mi kes nedîye,

Tiştê mi dîye : —Fariz- begê laşê wane bêxuyîye,
Mi rahişte laşê wan û mi bi xura anîye
Cembelîyê kurê mîrê hikarîya t'irba wan kola,
wan bi heq kirîye,

Di nava a'lâma xuda sond xarîye,
Go : —H'eta Binefşê neynim, e li dinîyayê.
nazewicim bi femamîye

Cembelîyê kurê mîrê hikarîya li ser sozê xwe
sekinî û maye,

Divê, éla Derwêş-axa, mîrê êlê, ji wî to'praxî
rabû berê xwe da t'opraxekî dîye,

Qonaxê mehekê ji ber Cembelîyê kurê mîrî
hikarîya direviye.

Bi gav û seh'et ç'evê Binefşâ Narîn bi hêstêrke,
û dilê wê bi kule û bi girîne,
T'ucar li dinîyayê, di mala Derwêş- axada
nak'ene, şuxulê wê t'ev bi k'îne.
Bes Binefşa Narîn li dinîyayê p'ir delal û p'ir şêrîne,
Di dilê Derwêş-axada, çîqa neyar be, dîsa wê
dih'ebîne.

Dibê, sala wan qedîya, xwedê kurek da wan,
Benefşê navê kurê xwe navê Cembelîyê kurê mîrê
hikariya datîne.

Cembelî di dilê Binefşêda ezîze, p'ir şêrîne,
Bira ji bîr nake, sebra xwe bi navê Cembelî tîne,
Navê Cembelî li kurê xwe datîne.
Cembelîyê kurê mîrê hikariya Binefşa Narîn di
bîra xwe tîne,
Ji mal sûwar bû bi şûr û mert'ale,
Ji mal derk'et û li ser riya Derwêş-axa, mîrê êlê
k'ar bû.

Berî û berîstan, çol û çolistan,
Havîn çû, ma zivistan,
Serê Cembelî hê nû kete şer û qalê giran.

Cembelî lez dike û dilezîne,
Bîst rojê Cembelî di qedîyan,
Xwe bi t'opraxê Derwêş-axa gîhândiye,
Kerîyekî pez bi ç'evê xwe dîtîye,
Qesta pez kir û çûîye.
Çû ba şivan û sekinîye,
Pirseki ji şivan dikirîye,
Go: Şivano, ev pezê k'êye?

Şivan go:

—Xorto, ev pezê hanê pezê Derwêş-axa,

mîrê êlê,

Binefşa Narîn serbêriye.

Hingê Cembelî sekiniye,

Go: Şivano, bi sozê xudê, tu dar û kulavê xwe

bidî min,

Ezê vê mih'îna kih'êl, t'evî van cilê delal, t'evî şûr

û mertalê rengî bidime te bi rastîye.

Şivan go:

—K'î nede, agir bi xênîyê bavê wî ketiye.

Cembelî ji şivan bawar kirîye,

Ji mih'îna kihêl peya bûye,

Cilê xweyî delal ji xwe kirîye,

Şûr û mert'alê xwe ji milê xwe vekirîye,

T'eva bi hevra t'eslîmî şivan kirîye,

Dar û kulav jê standîye,

Kulavê xwe li xwe kirîye,

Şivan cilê Cembelî li xwe kirîye,

Şûr û mert'alê girêdaye,

Li mih'îna kih'êl sûwar bûye,

Xatir ji Cembelî xastîye,

Go: —Bi xatire te û çûîye.

Cembelî li ber pêz sekiniye,

Bala xwe da, bêrvanekê ji wirva hatîye,

Ev bêrvana han qerwaşa Binefşa Narîne,

K'ete nava pez, Cembelî pez bi serva anîye,

Bi serê mîya girt û ewê dotîye,

Çiqa li Cembelî dinhêre, aqil û h'işê wê t'ev firîye.

P'irî Cembelî delale, go:

—Me hê vî şivanî dîtîye,
Ev ne şivanê meyî ewulîye.
Pezê xwe dot nîvî bi nîvîye,
Ji eşqa Cembelî şîr t'ev rêtîye,
Meşka şîr li piştta xwe kir û meşîya,
Çû malê, gazî Binefşê kirîye.
Go: —Binefşê şivanê me guhartîye,
Mi hê xortekî weke wî delal li dinîyayê nedîtîye,
Ji eşqa wîna mi nîvê şîrê xwe rêtîye.
Binefşê go:

—Qerwaşê, danê êvarê tu neçe, ezê
herime bêriyê,
K'a ez binhêrim, ev şivanê ha ji kura û k'urê kîye?

Dibê, êvarê, ro li esir, Binefşê rahişte, meşka şîr
û tûrê rengîn hilaniye,
Cembelîyê biç'ûk li nava dergûşê hiştîye,
Berê xwe da nava pez û hatîye,
Şivan pez mexal kirîye,
Binefşê kete nava mîya, gazî şivan kirîye,
Go: —Mîya bicivîne ser bêriye.
Cembelî rahişte serê mîya û jêra qedmandîye.
Binefşê mîye dotîye,
Li şivan nihêrtîye,
Bînaye Cembelîyê kurê mîrê hikarîye,
Bes ez nizamim, k'îye,

Dibê, mî ji ser koda Binefşê şîr revîya,
Cembelî xwe heliqande mîyê, bi stuyê wê girtîye,
Xencerê zîvî ji kalanê zîvî derk'etîye,
Binefşê xencer bi ç'evê xwe dîtîye,
Go: —Bi xwedê, e zanim, ku quyê xencerê

Cembelîyê kurê mîrê hikarîye,
Li pey soz û bextê xwe hatîye.

Binefsê divê:

—Lo-lo, lo-lo, lo-lo, Cembelîo,
Xencera Cembelîyê min cewhere,
Destîyê xencerê dar h'ejîre,
Mi digo, qe, sûtalekî¹ ji sûtalê erebaye,
Sêwîyekî ber dîwaraye,
Mi bala xwe dayê, ko Cembelîyê kurê mîrê
h'ikarîyaye,

Ax lo-lo, ax lo-lo Cembelîo,
Xencerê Cembelîyê min cewhere,
Destîyê wê belelûke,
Ez zanim, ku tu Cembelîyê kurê mîrê h'ikarîyayî,
Bi xudê, tu zavayî, ez hêja bûkim.
Lo-lo, Cembelîo, lo-lo, Cembelîo,
Xencera Cembelîyê min cewahire,
Destîyê wê sipindare,
Ez zanim, ku tu Cembelîyê kurê mîrê hikarîyayî,
Roja Derwêş-axa hersê birayê min kuştin, tu hatî di
gazîyê, tu hatî di hewarê,
Tu t'êr nabî ji vê k'êrsimê, ji vê dîndarê.

Binefsê û Cembelî bi hev h'isîyan,
Bû p'irqîna wan û ji hev k'enîyan,
K'etine k'êfa h'enekan û laqirdîyan.

Binefsê go:

—Cembelîo, tu xwe li nexueşîyê dayne,
Ezê li Derwêş-axa bikimê qîrîne,
Ezê bivime şivan û pez bimeşînim,

Ê Derwêş-axa se bike, ku ez şivanîm û tu nexweşî,
Ê rahêje gopalê xwe, wê hêdî-hêdî be, dar û kulava
wê ji mi bistîne,
Ê paz bive çolê, îşev bigre şevîne,
Ez û tu emê herne malê, bila tu xem û xiyal di
dilê teda nemîne.

Dibê, Cembelî xwe li nexweşîn danîye,
Serê xwe xiste nava kulav û di nalîye,
Binefşê rahişte dar, k'ete pêşîya paz û dimeşîye,
Li serê dax û çîya digerîye,
Zilamekî gundî dîtîye,
Go: —Here, bêje Derwêş-axa, ku şivan naxweşe,
paz li çolê bêxuyîye.

Binefşê rahiştîye dar, û paz gerandîye,
Zû bilezîne, xwe bi Binefşê gîne,
Darê şivanîyê jî bistîne.
Evî zilamê gundî cûmala Derwêş-axa û sekinîye,
Ji Derwêş-axara gotîye,
Go: —Axa, Binefşê mi şandîye,
Go: — Şivan nexweşe, paz bêxuyîye,
Binefşê li ber paze û ji mira gotîye.

Divê, Derwêş-axa rabû p'îya,
Rahişte gopalê xwe û hêdî-hêdî dimeşîye,
H'eta seh'etekê xwe bi Binefşê gîhandîye,
Binefşê bi Derwêş-axava xeyîdîye,
Go: —Qe ez şivanê te û bavê teme?
Şivanê me nexweşe, a ji tera rahêje dar, pazê xwe
bigerine bi t'emamîye,
Vêga Cembelî di derguşêda zare-zare û birçîye.
Derwêş-axa çiqas ji Binefşê ditirsîya,
Rahişte dar û ji destê wê girtîye.

Binefşê hat ba Cembelîyê kurê mîrê hikarîye,
Destê xwe di stuyê wîda birîye,
Herdu bi hev û dinêra dik'enîya.
Herdu rabûne p'îya,
Hêdî-hêdî berê xwe dane mal û dimeşîya.
Hatine odê û rûniştîye,
Binefşê go: —Cila ji xwe ke, xwe bişo bi p'aqijîye,
Derwêş-axa li devê h'ezar bavê xweda rîye.
Cembelî cilê xwe ji xwe kir û xwe şûştîye,
Cilê p'aqij li xwe kirîye,
Ew û Cembelî bi hev û dinêra dik'enîye.

Ro reh'et bû, bû tarîye,
Cembelîyê biç'ûk di dergûşêda digirîya,
Binefşê digo: —De lorî, de lorî,
Cembelîo, de lorî, şewitîo, de lorî, p'eritîo, de lorî,
Mî xêr ji te û bavê te ne dîo, de lorî.
Ezê îşev Cembelîyê xwe bilorînim,
Ezê Cembelîyê kurê mîrê hikarîya birevînim,
Bila Cembelîyê biç'ûk bişewitê û bip'erite, di
dergûşêda bimîne.

Dîya Derwêş-axa li Binefşê kire gazî,
Go: —Binefşê lao, bes û t'emam ji wê qêrînê, ji wê
sawtê, ji wê bêarîyê,
Ev sala te t'emam bû, hê mi tiştêkî xêrê ji destê te
nediye.

Go: —De, hişê xesuyê, belayê, te ez biêcandim,
De lorî, Cembelîo, de lorî,
Şewitîo, de lorî, p'eritîo, de lorî.
Dergûşa Cembelîyê min ji darê mezî,
Ez dih'ejînim bi van zendê rût û tezî,

Ezê îşev Cembelîyê kurê mîrê hikarîya birevînîm,
 Bila hema li pey mi bive hewar û qîrîn û gazî.
 De lorî, de lorî, Cembelîo, de lorî,
 P'eritîo, de lorî, min xêrik jê nedîto, de lorî.
 Binîya mala me bi p'ûşe,
 Serîya mala me bi p'ûşe,
 Teyr û t'irûda têda xûşe-xûşe,
 Ezê îşev Cembelîyê kurê mîrê hikarîya, ezîzê dilê
 xwe birevînîm,
 Bila Cembelîyê biç'ûk bip'erite û bişewite, bimîne li
 nav dergûşe.

Dîya Derwêş-axa li Binefşê kire gazî,
 Go: —Binefşê lao, bese, k'eç'amin, bese,
 Lao, ev tu dînî, de wa xudê kurek daye te û mala
 te t'êr û tijîye,
 Cembelîyê mîrê hikarîya ji bîra xwe derxe, îdî
 e'ybe, lao, e'ybe.

Binefşê dibê: —Pîrê, welle, ji qarê te û kurê tera ez
 dînim jî, ez bêaqilim jî,
 Ez derdê bav û bîra ji bîr nakim,
 De lorî, de lorî, Cembelîo, de lorî,
 P'eritîo, de lorî, şewitîo, de lorî.
 Piştî mala me bi dirî,
 Binîya mala me bi dirî,
 H'ezar û pênsid sûwarê şêxê şemmera hat û ji
 xwera têda êwirî,
 Ezê îşev Cembelîyê kurê mîrê hikarîya birevînîm,
 bila Cembelîyê biç'ûk li devê Derwêş-axa û
 h'ezar bavê Derwêş-axada birî.

Pîrê di xewra çûye,
 Binefşê şîr dide Cembelîyê biç'ûk, Cembelî jî di
 xewra çûye,

Cembelîyê kurê mîrê hikarîya herdu cilê xwe li xwe
kirin, rabûne pîya,

Hûr-mûrê xwe civandîye,

Hev û dinê revandîye.

Nîvê şevê li wan şkestîye,

Xerîbin, Cembelî hê rê nedîtîye,

Çûne binîya malê, ji xwera di şkevtêda rûniştîye,

Siba li hazira bû, li wan jî bûye,

Ji şkevtê derk'etin û dimeşîyan.

Derwêş-axa, mîrê êlê, paz anî malê û bi wan h'isîya,

Gelekî extîyare, rê di qewata xweda nedîye,

Du sûwar bi xwara hilanîye,

Kete pey wan, dimeşîya,

Penîya dane hespa û dibezîyan.

Weke du seh'eta li pey çûye,

Cembelî u Binefşê dîtîye,

Bi sûarî çûn, ba wan sekinîye.

Derwêş-axa gava ç'ev bi Cembelî, Binefşê k'etîye,

Rahişte şûr û ji kalan k'işandîye,

Cembelîyê kurê mîrê hikarîya destê xwe avîte dev

celeba hespê wî û sekinîye,

Destê dinê avîte xencerê û k'işandîye,

Xencer ji Derwêş-agara bîlind kiriye,

Derwêş-axa ji xwera fikirîye,

Go: —Ev Cembelîyê kurê mîrê hikarîyaye,

Ez nikarim pêra bikim neyartîye,

Go: —Lao, Binefşê xweş h'elal be li te,

mi hê mêrekî,

weke te, bi zirav nedîtîye.

Binefşê lê pîroz kir û vegerîya.

Ç'îroka min çû deştê,

Dê û bavê hazira û ê dengbêja çû bihiştê.

Zembîlfroş (Şaxa 1)

Zembîlfroş, navê wî Bênamên bû, navê kurê Aqûbp'êxember lêkiribûn, birê Ûsibê Nevîya, beytêda jî awa tê gotinê:

Zembîlfroş, lawkê delal,
Ew bi k'ulfetê, erz û h'eyal,
H'evêk h'usinê Ûsib li bal.

Lema jî navê birê Ûsibî mezin danîne ser wî. Ew merîkî zef k'esiv bû, hebû jina wî û sê qîzê wîye ser p'or, lê ew bi h'usinê dinêva zef bedew bû. Zembîlfroş, sal hebû donzdeh mehe, selik û zembîl çê dikirin, dibire nav bajêr digerland û difrot. Bi wê yekê jî ewî roj bi roj nan û xarin dik'irî, dibire mala xwe û pê ebûra zaruê xweye roj bi rojê dikir. Ew bû risqê wî, k'etibû ser wî p'êşeyî. Lê rokê, ew çû ji baxçê mîrê bajêr, dizîva çîrpî çînîn, wekî xwera bîne, têke selik û zembîl. Wextê ewî çîrpî çînîn, nobedarê baxçe ew girt û bire cem xatûnê, jina mîrê bajêr, navê wê Qedîmxas bû. Xatûn, wextê ç'ev Zembîlfroş, k'et, dilekî

na, bi h'ezar dilî ew h'evand. Ewê Zembîlfiroş, berda û gotê:

—Kuro, sivê gele selik û zembîlê baş bîne, ezê ji te bik'irim biha-biha.

Ma sivetira dinê, Zembîlfiroş, eşîayê xweyî baş anî berbi k'oşk û serayê, xatûnê. Ew wexta çû besta pêş xanmanê xatûnê, wêderê çok da erdê, ava xalî kir, lê nizanbû, wekî p'encera xatûnê wî alîra jî hene. Xatûnê jî li p'encerêra dît, wekî merîkî, wê li bestê rûniştîye, lê ewê nizanbû, ew Zembîlfiroşe. Wextê Zembîlfiroş, av rête erdê, k'efa ava rêtî, mîna şeş berfa spî cîda k'ef girt û hate k'ivşê. Wextê Zembîlfiroş, çû, xatûnê dît, wekî tiştêkî spî li dewsê ma k'ivş. Ewê t'irê, boxçeyê yan jî hûr-mûrê mayîne navb boxçeda ma jî wî rêwî. Ewê carîke xwe şand, go:

—Here, binhêre, çika ew çîye, ji wî rêwî ma cîda, guneye, bîne û bive bidê.

Wextê carî çû mêze kir, dît, wekî k'efa ava rêtîye. Ewê hat gote xatûnê, go:

—Ewî dest avîtiye dêxûna xwe, ew kefa ava rêtîye li ser maye.

Xatûnê bi xwe jî çû nihêrî, wekî rastî k'efe. Ewê carî para pey Zembîlfiroş xist, go:

—Here, eseyî ewî bîne vira.

Wextê carîyê çû anî, xatûnê nihêrî, eva merîyê duhîye, yê dilê wê h'evandîye. Hingê, dup'a ji bona wê k'efê dilê xatûnê li ser Zembîlfiroş ariq bû, çimkî wekî qismî mêr k'efa av rêtina wî zef be, qinîyatê zara jî cem wî zefe.

Ji vir wada, ezê beyt'kî, bi k'ilam bêjim, qisa û Qe-dimxasê.

Ha dil, were, ha dil, were,
Herça ji dil neyî bawere,
Ew ne ji ometa p'êxembere.

Ha dil, were, carek bi coş,
Car-car were, şerbeta xoş,
Dil qinîyataç Zembîlfiroş.

Zembîlfiroş selka tîne,
Soqaq-soqaq digerîne,
Nan, avekî pê distîne,
Zaronga pê didebrîne.

Wextê ew selika tîne,
Xatûn ewî jor divîne,
Bi eşqa dila dih'evîne.

Go: –Kuro, selika virda bîne!
Mîr dixaze te bivîne,
Biha-biha ji te bistîne.

Tu xatûna mine delal,
Min bihîstîye, mîrî ne li mal,
Ezê selika k'êra bikim bazar.

Zembîlfiroş , lawê delal,
Ew bi k'ulfete, erz û h'eyal,
H'evêk h'usinê Ûsib li bal.

Zembîlfiroş , lawkê feqîr,
Misilh'eta selikanî jîr,
Dayîme xof heye li bîr,

Zembîlfiroş , lawê h'elal,
Ew vegeŕiya dîsa li mal,
Çê kirin selik bi rengê al,
T'eze anî bir t'extê rewal.

Zembîlfiroş bi eşqa şayîn,
Ew k'esîbe bi sirî ewlîn,
Lê li ber xatûnê guleke bîn.

Dergevana hat derge danî,
Carîyê hat, lawik hilanî,
Lê h'îlet heyê, law nizanî.

Zembîlfiroş diçû derda,
Selam da xatûnê serda,
Xatûn sivik rabû ji berda,
Dest qisê kir û t'ev xeberda.

"Zembîlfiroş, tu beyanî,
Ezê bêjim, tu pê zanî, -
Min boy eşqa dil tu anî".

"Tu xatûna mine zerîne,
Qisûr ser te qet tunîne,
Lê dilê min keskî nahevîne".

"Zembîlfiroş , megre menîya,
Were mizde memkê xurmîya,
Ezê li te kim ç'ekê cindîya.

Tu were ser misilh'etê,
Ezê tera bikim p'ir qismetê,
Ew şuxuleke, xera te tê".

"Tu xatûna, şeng û şep'al,
Minra xismetê te nabe k'ar,
Ew dilê minda naçe xar,
Her min lazime k'eda h'elal".

"Zembîlfiroş , lawê feqîr,
K'erem ke ser doşeka mîr,
Xwera şabe bi zilf û herîr".

"Xatûn, li min t'ove doşeka mîr,
Ez li hev naxim zilf û herîr,
Ez k'esîbim, xwera feqîr".

"Zembîlfiroş, tu meve dîn,
Xwera rûnî ser t'extê mîr,
Xercê bajêr xwera bistin".

"Tu xatûna mine delal
Xerce bajêr li mir h'elal
Ew di gewrîya minda qe naçe xar".

"Zembîlfiroş , were rast bêj,
Ezê şekir bigrim, tu bi lêva bimêj,
Îdî xeber mede paş û pêş".

Xatûn, min ji sûretê te nebêje,
Doje minra, agir sête,

Ez nayêm ser qelpê te".

"Zembîlfiroş, ji h'idretê,
Tu were ser misilh'etê,
Hê dûrin rojêd qîyametê".

"Xatûn, wekî tu bidî min zêrê zer,
Min k'ivşkî dewsa p'êxember,
Ew nêt ji dilê min nayê der".

"Zembîlfiroş, lawkê nenas,
Xulamê min heye navî Abas,
Tu ji destê wî nabî xilas!

Zembîlfiroş, were ser rê,
Şuxul bike, ew kêrî te bê,
Mek'eve bin tirsê dinê".

Zembîlfiroş avek dixast,
Çil carî bûn pêşva di best,
Xatûnê bi xwe av dabû dest.

Xatûnê cariyê dişîne,
Go: -Beroşa ç'ûk ji mal bîne,
Birincekî wîra bik'elîne!

Bira bixwe, aqil bicivîne,
Ew sêfil bîye, aqil t'unîne,
Ku eşqa dila netemrîne.-

Xatûn ewe, bi k'ar dike;

Zêra li enîya xwe bar dike,
Kalê zeman, dîn, h'ar dike.

Xatûn ewe, ya dêm tenik,
Kezî li mila - merê şimik,
Ber misilheta xelqê di nik.

"Zembîlfiroş, kelek heyê, mîna bîr,
Ezê te wê kelêda bikim hidîr,
Wekî tu neêy ser doşeka mîr!"

Gilî t'une ber xeberê,
Zembîlfiroş avîte kelê,
Îdî ç'îkek t'une, pêda derê.

Zembîlfiroş bû tengasî,
Go: -Ez nebûme Ünîsî Reqasî,
Ew h'evt sala ma zikê h'ût mesî,
Ancax ew ji wir bû xilasî.

Yarebî, te ew aza kir wî zemetî,
Tu mi ji xilas kî vî agirî,
Niha ji nû zaroê min digrîn.-

Zembîlfiroş ji kelê revî,
Xatûnê pê neh'esîya ewî gillî,
Mabû hê derdê xwe wî dilî.

Her wextekê xatûn pêh'esîya, Zembîlfiroş ji kela revîye. Ewê rabû k'incê xweye xas li xwe kir, çû berbi mala Zembîlfiroş. Wexta Zembîlfiroş jî çû mala xwe, dîna

xwe dayê, jina wî wê hinekê kevirê hûr kirine dîzekê, pê zarê xwe dixapîne, Go: Mêrik, çira usa egle bûyî? Zaro ji birçîya dest hev berda.

Wextê derê dizê vekir, dina xwe danê, çi tema bixwazin dîzêda hene. Zaroê wî t'êr xwarin û xwera razan. Lê xatûnê dizîva cahab da, jina Zembîlfiroş, anî derva û gotê:

—Elê, were ezê van k'incê xwe, zêr-zebelê xwe bidime te, lê tu îşev bihêl, ez herim, tev mêrê te razem.

Timaya dinê li Elê k'ar kir, ewê k'incê xweye p'eritî danê xatûnê, k'incê xatûnê lê standin. Elê çû ç'ira vêsand, milê xatûnê girt, kire nav c'îyê mêrê xwe. Lê xatûnê xirxalê lingê xwe bîr kiribûn, têda hiştibûn. Lê xatûnê xirxalê lingê xwe bîr kiribûn, têda hiştibûn. Wextê lingê Zembîlfiroş li xirxalê xatûnê k'et, ewî dest xweda zanibû, xatûne. Zembîlfiroş bû teyrekî spî, k'ulekêra firî û çû, lê gote xatûnê:

—K'engê te soleke h'esin û gopalek h'esinî qetand, tê paşê min bivînîn.

Xatûn h'evt sala pey Zembîlfiroş gerîya. Wextekê, çû serê ç'îyakî însiz, dîna xwe dayê, Zembîlfiroş û sê horî wê t'ev hev digerin nav kulîk û hal-halê çevkanîyada. Wêderê ewana gilî-gotinê evîntîyê t'erikandin, bûne hevra xûşk û birê heve h'elal. Ji sivê xeberdanh'eta êwarê, paşê wê rojêda, xatûn cem Zembîlfiroş k'et û mir. Hersê horîya û Zembîlfiroş bi destî xwe xatûn heq kirin.

Zembîlfiroş (Şaxa 2)

Zembîlfiroş selka tîne,
Ew delale, selka tîne,
Mâl bi mal digerîne,
K'ûçe-k'ûçe digerîne.
Xatûn-P'erî jor dibîne,
Du carîya pey dişîne,
Eşqa dila pê dihebîne,
Divê: — Ewî lawî mira bîne!

Xatûna tok û benî,
Xweş-xweş wê xeberî k'enî:
"Emê îşev lawik bivine xênî.
Erê, Zembîlfiroş, lawkê e'basî,
Kurmançê, lawkê e'basî,
Tu hinî serqotî, hinî p'exasî,

Were bidime te k'urk, libasî,
Li ber destê min nabî xilasî".
"Erê, xatûnê, ez wanî t'êrim,
Zêr û zîv dinê nadihêrim,
Ez xofa xwedê newêrim".
"Erê, kuro, bes bike lêpa,
Tu were nav orxan-lih'êfa,
Tu şekir bimêje lêva".
"Erê, xatûna gerden tenikê,
Te p'or têye me'rê şimikê,
Keskî ew xeber ne dikire rik'ê".
"Erê, kuro, ezê zer gûza li te bikim,
Ezê lava, dîla serda te kim,
De tu were ser doşeka mîre,
T'ev bide bisk û helîle.
Tu hilde qelûna mîre,
Mîr h'erem be, te h'elal be".
Zembîlfiroş çiqa guneye,
"Xatûna ser zeng bi morê,
Tu nahêlî, mî bişkê xewa hingorê,
Ez bivînîm p'ir ezetê,
Kur hatiye ser h'eyayetê".

Zembîlfiroş serê xwe datîne,
Xewka şîrin hiltîne,
Xatûn - P'erî li ber serê xwe dibîne,
Dibê: —Dûrî min here, dûrî min here,
Ez êzdîme, tu surmanî,
Mera me hev nabire.
"Kuro, bîra hana, çil gaz dirêje,
Ezê te têda bavêjim,
Tu bikî pênc fer nimêj".

Dibê: —Xatûnê, ez wanî t'êrim,
Zêr, zîva dinê nadihêrim,
Ez xofa xwedê newêrim,
Ezî dûrim wê qexbetê,
Ez nayêm ser h'eyayetê,
Agir nare, li dû me tê.
Qereçarşem roja cînara,
Ez bûm girtiyê zîn û zîndana.
"Qere bîne, qere bîne,
Tu beroşa biç'ûk bîne,
Birincekê biqedîne,
K'ok, darçîna pê bireşîne,
Bira aqil bicivîne.
Lawikî birçîye,
Haş aqilê xwe t'inîne".
"Ha h'irmetê, ha h'irmetê,
T'opa xwedê nav qaf k'etê,
Te ez anîme h'elak'etê,
Ezî dûrim wê qexbetê".

Qereçarşem, roja şerîfe,
Ew xatûna gerdên h'ebîbe,
Eglê kirîye lawkê let'îfe.
Carek binoş, carek binoş,
Car ji carê şerbet xiroş,
Dil k'ete benda Zembîlfiroş,
"Ezî dûrim wê qexbetê,
Ez naçim ser h'eyayetê,
Agir p'ête, li dû me tê,
H'eya roja qîyametê".
Xatûnek hebû, li jor k'ar dîkir,
Zêr li enîyê bar dîkir,

Kalê sed sal xwe h'ar dikir.
Ewî lawê avek dixast,
Çil carî sêkinîn ber dest,
Xatûnê misîn kir qest.
Mezel h'eta mezelê,
Zembîlfiroş rê girt, çû banê kelê,
Hevraz nihêrî, k'ewgirî,
Berjêr nihêrî, k'ewgirî,
K'elek hatê, lezkê girî,
Go: —Xudê, tu hadirî, tu qadirî,
Tu min xilas kî vî agirî.
Emîn Cibrahîl teyrê p'erbeleke,
Tu here, wî bendeyî peya ke,
Yek dereme neke şike,
Datîne erdê nermike.

Zembîlfiroş çûbû malê,
Jinê danî ceng û qale,
"K'anê şîva wan t'ifala?
Selik birî, hatî vala?"
Go: —Keç'ê, **xatûnek hebû li jor.**
Şandîbû pêsiya min xelqê cil sor,
Ewê selik standin mi zor,
Mi spartîye heqê bi jor.

Zembîlfiroş çû mala xwe, jinê pêra kire şer, go:
—Te selik birin çûn, hatî vala? Zarê min t'ev
birçîne, axirkê çira te tişte jêra neanî?

Go: —Evda xwedê, zaro birçîne rabe tendûrê dade,
rabe herçar dîzê me bide ser, belkî risqekê bik'evêda.

Jina wî rabû tendûr dada, çar dîzê wan hebû, avê
kire, danîn ser. Jinê go:

—Evdê xwedê, ava germin, wê bik'elin, wê çî bixwin?

Go: —xwedê risqekê wê bighîne.

Xwedê ew herçar dîz t'iye naz-nemet kir, go:

—Evda xwedê, rabe, xwedê risqek gîhandiye.

Xatûna te rabû k'arê xwe kir, rabû sola xwe zêr girê da, sîngê xwe zêr kir, t'emam pêda zêr kir, rabû pey Zembîlfiroş k'et, usa gerîya, usa gerîya, her xwedâ bizanbe, çerxa dinê t'emam dayêda. Usa bû, ew zêrê wê t'emam maşîyan, hat cîkî xweş rûnişt, girîya.

Rabû serê xwe lezekê danî, lê nihêrî, kanîke serê wêda bû, du qîz hatine ser, Herd qîza go:

—Serê birayê xwe Zembîlfiroş, çêr ezê t'iye kim.

Ewê go: —Ezê t'iye kim.

Ewana xûşkê Zembîlfiroş bûn. Xatûnê rabû serê xwe xewê hilda, go:

—Hûnê bidine xatirê xwedê, hûnê cîyê Zembîlfiroş
mira bêjin.

Go: —Rîya hana, ku rex avêra dikşe, diçe, ser selikê birê mida dik'şe, mala wî vêderêye.

Go: —Dûre, nêzîke?

Xûşka wî gotêda:

—H'eta pezê êvarê tê herî, bighîjîda.

Rabû lêda çû. Gavana, şivana pirsî go:

—Hûnê bidine xatirê xwedê, bêjin, holka Zembîlfiroş
k'îjane?

Şivana gotêda, gavana gotêda, got:

—T'u bende nikare here wêderê .

Lêda çû her dêrî, lênihêrî, jina wî wa ber dêrî rûniştiye, digrî go:

—Êvara te xêr!

Ewê jî go:

—Bextewar, çi êvara min xêr?

Go: —Çima usanî?

Go: —Lê, mêrê min selika bir, jina mîr hate pêşîyê, lê stendi.

Xatûnê k'incê xwe êxist, dayêda, go:

—Lêde here şeher, zarê xwera xwerinê bîne were.

Jinik lêda çû. Xatûn hate malê, Zembîlfiroş jî nexweş bû, nav cîyê xweda bû, hat k'ete nav cîyhe Zembîlfiroş. Qîza wî Qerebînê rabû serê hilda, go:

—Bavo, yek hat, k'ete cîyê te, dîya me nîbû?— Lê deng neçû Zembîlfiroş. Zembîlfiroş jî t'irê ew jina wîye berêye. Lingê Zembîlfiroş lingê wêye xirxa ket, rabû revî. Xatûnê dest avîte k'incê wî, go:

—Neçe tu birê min, ez xûşka te.

Go: —Naxwezim, tu şiletî, ez naxwezim!

Rabû revî. Revî, agir p'êket, xatûnê jî da pey. Agir wê jî k'et, herd bûne du kewotka, firîn, herd jî şewitîn.

Zembîlfiroş diçe cinetê. Dergewanê cinetê xortek bûye, navê wî Ah'med bûye, divê:

—Kekê Zembîlfiroş, tu li van dera?

Dibe cîyê Zembîlfiroş nîşan didêda. Lê dinhêre, xatûn jî hatêda, divê:

—Eva k'îye?

Divê:

—Eva surmane, mi kir-nekir, lê xilas nebûm, îjar jî hatiye vira.

Îjar erd dipîvin, sê gava lê dûr dixin.

Ûsibê Nebîya

Ûsibê Nebîya kurê Aqû-p'êxember bû. H'eft kurê Aqû-p'êxember hebûn:

—Ûsib, Binyamêr ji jinekê bûn, ew pênc h'evê din jî jinekê bûn. Dîya Ûsib, Binyamêr miribû. Ûsib, k'erema xwedê pêra hebû. Bavê wî zef jê h'iz dikir, qe nedihîşt, vira derê malê here. Ewan birê wîya ç'evreşî lê dikirin go:

—Bavê me qe guhdarî me nake, hema guhdarîya wî ser Ûsibe

Gotne dîya xwe, dîya wan rojkê çû bal Aqû-pêxember Aqu-go t kurê min piş guhê xwe avîtime. go, divêy, hema Ûsibra te girtiye.

— Jinik, — go, — Ûsib — dîya wî t'uneye, k'erema xwedê pêra heye, go, h'emû jî kurê minin, lê, go, Ûsib — k'erema xwedê pêra heye, Ûsib kurkî başe, kêrî we h'emîya jî tê.

Dîya wî qebûl hekir, go :

—Ez qebûl nakim!

Ewan birayê wî zanî çi kirin ? Şewra xwe kirîn, gotin:

—Em Ûsib bivin, undakin, belkî belakê jêra peyda
—kin, undakin.

Rojkê rabûn çûne ba Usib, go :

—Ûsib, îro em dixazin, tu mera werî, em herin
nêç'îre.

Ûsib sonda xâriye k'îlamê,

Go : —Ez nigê xwe nakime rik'êbê,

H'eta extîyarîya mi nede bavê kalê,

Kur rabûne çûne ba Aqû-p'êxemberê :

Îzna Ûsib bide, em herine nêç'îrê,

Go : —Kuro, Usib nebin, dûr nexine,

Ûsib mira bigihînine.

Go: —Bavo, Ûsib birê meyî şîretk'are,

Ew raw nêzîke, ne dûre,

Raw nêzîke, berware,

Emê Ûsib bivin, zû bînin,

Emê tera bigihînin.

Îzna Ûsib dan, Ûsib sîyar bû, t'ev wan lêda çû.

Bira çûbûne di rêda,

Dêna xwe dane, bîrek dev rêda,

Mîle Ûsib girtin, kirne bîrêda.

Ûsib girtin, kirne bîrêda, çibrahîl zûzûka gihîştê
k'ursîk jêra çê kir, Ûsib danî ser, k'işik çê kir danî, seh'et
danî ber Ûsib. Ew k'işik, seh'et, wextê Ûsib çê kirin. Danî
ber Ûsib ma binê bîrêda.

Bira zivirîn, hatibûne di male,

Aqû- p'êxember go:
K'a Ûsibê minî delale?
Go: —Bavo, em çûbûne di rêda,
Gur hatibûne di rêda,
Em revîn, hil bibûn,
Gura Ûsib girtibû xaribûn.

Go: —Gur hatne pêşîya me, em revîn. Ûsib serede
nebû, go, Ûsib girtin, xarin.

Aqû-p'êxember nihêrek rahiştiye,
Berev kirîye gurê ber û pişte,
Go: —We Ûsibê minî nazik çewa gestiye?
Gura sond xar, go: Devê meyî bestî be,
Didanê meyî şkestî be,
Herke me Ûsibê nazik gestî be.

Gura sond xar, go: Me nexariye.
Gurkî go: —Ez dizanim, ezê bêjim, cîyê Ûsib
k'îderêye? Kurê wî şûrek lêda, sere wî firand.

Gura sond xaribû t'imame,
Suclî, quran, k'ilame,
Em li vira nabin, herne Şame,

Gura sond xar, go: —Em vira namînin, K'ilh'anêda,
namînin, go, emê herne Şamê. Cîyê Ûsib K'ilh'anêda bû,
şehere K'ilh'anêda. Gur lêdan çûne Şamê. Ûsib ma binê
bîrêda, h'etaki wextekî. Wextekî bazirganek hat, ser devê
bîrê danî. Ava bazirgên bîrê derdixistin. Yêk av hilkişand,
ç'evê wî kor bû, av kişand, ha kişand, Ûsib k'ete elba
wîda rûnişt. K'işand, dîna xwe dayê, elb girane, ç'evê wî,

dîna xwe dayê, he, ronayî ber dik'eve.

Go: —Xwedê xêr bike ev care,
Ronayî hatiye ber ç'eve.

Ûsib derxiste ser devê bîrê, ç'evê wî jî vebû. Cihab da bazirganbaşî, bazirganbaşî hat. Ç'ev Ûsib k'et; kurekî delal, kurekî t'emîz. Erê, ç'evê elbçî jî vebûye. Ûsib derxistine ser devê bîrê, bazirgan bar kirin, Ûsib danîn ser barê devekê, çûne şeherê Misrê. Birin çûne şeherê Misrê.

Çaxê Eşqer-p'êxember çû Zelxê xast anî h'at, Zelxe Ûsib xewna xweda dîtibû, dêna xwe da, xortekî t'emîz pêra bûye heval. Eşqer-p'êxember jî kal bû, wextkê mira bû, mezin bû¹, û Zelxê nedîtye. Hat, Zelxe Xast, bavê wê girt dayêde. Bavê wê girt dayêda, t'ey bîra wê dîtin, birin çûn.

Rojkê-duda çûn cîkî danîn, çadira xwe lêda, Eşqer-p'êxember çû here çadira Zelxê, Zelxe dîna xwe dayê: Yekî katî, extîyar. Zelxê rabû, go:

—Ezê herim, ez nasekinim.

—Zelxê, -go, - mi bêhurmet neke, qîrarê xwedê be, ça dilê te bixaze, ezê usa jî bînim pêşîya te.

Erê... Zelxê hilda anî hate şeherê misrê. Zelxe ma şeherê Misrêda. Ewî bazirganî jî bar kir çû şeherê Misrê. Çû şeherê Misrê danî, milê Ûsib girtin, go:

—Em bivin herine bazarê bifroşin, bidne dewletîkî,

Go: —Ez bivim herme çawa bikim?

Ûsib bir çûna nava bazarê. Lê berev bûn. Cimet lê berev bû, dêna xwa danê bedewîya Ûsib, k'emala Ûsib, lê berev bûn.

Ûsib birine bazarê,

Xocekî h'ilşîyane bazarê,
Binya² tavîya baranê.
Pîrek li Misrê hebû,
H'eft gilok derzîyê wê hebû,
Ew jî Ûsibê Nebîya tima bû.

Pîrek, h'eft gilok derzîyê wê hebû, ewê dixast Ûsib
bistîne, Zelxe gote çarîya xwe, go:

—Carî, carkê here bazarê, cimet ser hevra diçe, k'a
çiye?—

Carî çû dîna xwe dayê xortekî bedew.

—Zelxe-xanim, -go,- xortek anîne bazarê difroşin.

Zelxe go: —Aha, xortê min xewna xweda dîtiye
ewe.

Zelxe carî hilda, xişrê xwe hilda, çû bazarê. Gote
bazirganbaşî, go:

—Çi berenberî wî bik'şînim, bidim?

H'eft bar xişrê wê hebû, danî têda, Ûsib ranebû.

Ûsib gotê, go:

—Zelxe, bende çi t'êr dibe?

Go: —Xalîyê.

Go: —K'ulme xalî!

K'ulme xalî avîte ser, Ûsib rabû. ûsib rabû, milê Ûsib
girt bir çû. Bazirganbaşî dênâ xwe dayê, sura Ûsib t'eze
dît, çû. Bazirganbaşî dêna xwe dayê, sura Ûsib t'eze dît,
lê poşman bû, go:

—H'eyran, go ez nafroşum.

Zelxe pêra da xewera, go:

—Qurimsax, go, mi k'işandîye, p'erê te daye te, îdî?!

Milê Ûsib girt bir çû. Milê Ûsib girt bir çû, bir çû xay
kir. Hey gazî Ûsip dike, Hey dibe, ûsib balda naçe.

—Ûsib, - go, mi tu anî h'atî seva xwe!

Ha balda neçû. Rojkê, gazî kirê anî hat, Ûsib revî.
Revî, dest havête stîyê wî, kirasê Ûsib qelaşt h'eta virada
qaşıya wî anî. Çû, revî derk'et. Eşqer-pêxember go:

—Zelxe, çima? Ew zare hê!

Ew zarekî bêhûdeye,
Ç'ev li doşeka teye,
Stîyê wî biqetîne namilêye.

Zelxê gote Eşqer-p'êxember:

—Lexê, serê wî bifirîne.

Eşqer-pêxember go:

—Zelxe, go, ew zarê hanê guneye.

Bir çû girt, go: —Ez nakujim!

Bir çû, girt kire h'absê. Yekî file jî h'absêdane, yekî
îslam jî h'absêdane, hersê h'absêdanin. Zef têda man,
wextekî ewê file jî xewna xwe dît, dêna xwe dayê, selek
nan ser serê wîye. Yê îslam jî şevê xewna xwe dît, dêna
xwe dayê, selek goşt ser serê wîye. Sibê rabûn Ûsibra
gotin, go:

—Ûsib!

Go: —Çiye?

Go: —Me xewna xwe ha dîtye.

Ûsib wêderê meyr kir, go:

—Wêkî hûn xewna xwe hev biguhêrin, go, ezê
xewna we şiro bikim.

—Erê, -go, - em xewna xwe rizayê xwe diguhêrin.

Gote yê file, go:

—Wê sibê serê te lêxin, gazî te kin, serê te lêxin—

Gote yê bisurman, go:

—Wê sibê gazî te kin, te berdîn.

Go, lê mi bîr nekî, tu mi bîr nekî, go, mi wêderê meyra te kirîye, gere yê file berdana, mi tu kirî şûna yê fileda.

Sivê gazî kîrnê, yê file serê wî lêdan, yê bisirman jî berdan.

Wextkî, Eşqer-p'êxember dîna xwe dayê, xewnêda h'eft gayê jar hatne dinê, heft jî gayê xurt hatne, ew h'eftê jar gihîştine ew h'eftê xurt, dabelandne xurta, xarin. Cime-ta xwera êvarê gotê, go:

—Cimet, go, mi xewnke ha dîtîye, k'ê we dikare şiro ke?

Ewê bisurman gotêda, go:

—Eşqer-p'êxember, girtîkî te heye h'epsê, ew xewna şiro dike, te ewî dît, go, ewê bêjê.

Go: —Ûsibe wêderêda, herin, bînin!

Çûn Ûsib derxistin, anîn hatin.

—Ûsib, -go, -mi xewna xwê ha dîtîye.

Go: —Eşqer-p'êxember, ew h'eftê jar: Xelaye, wê bibe xelayî. Ew heftê xurt jî: Erzanîye, go, wê bibê xelayî, nan berev kin.

Ûsib anî kire serk'arê arê mala xwe. Kire serk'arê mala xwe, Ûsib nan berev kir, imbar t'ijî kirin, go:

Ûsev k'êzka kulbê bibare.

Ûsib gotê aşvên, go:

—Sê kiloç'a mira bipêje, mira bîne, yekê xalîyê têxe duda na, bipêje, bîne were.

Aşvên sê kiloç' jêra çê kirin, anî hat da Ûsib. Ew Eşqer-p'êxember. Ot'axkê razan: Sev bu hewar, hewara Eşqer-p'êxember Ûsib go:

—Çi bîye?

—Ûsib, -go, -yeman, ez birçîna mirim, nên mira bîne.

Go: —Ez nên k'u bînim? Mala te xirav nebe, derê

imbara dadayî, derê k'îlera dadayî, t'imam çûne, herkes çûye mala xwe, welle, ez k'u bînim?

Ûsib go: —Kiloç'ek bal mi heye.

Go: —Bide min! Ew kiloç dayê, xar. Kire gazî, go:

—Ez birçîme.

Ya dinê jî dayê, xar. Ma ya xalî. Go:

—Ûsib, go, ez mirim, nê nê bide min!

Ûsib ya dinê jî dayê, xar mir. Sibê rabûn birin çûn ç"el kirin.

Zelîxê gazî kirê: Ûsib!

Go: —Çiyê?

Gazî Ûsib kir, kir-nekir Ûsib balda naçe Gazî jinê poştî kirin; jinê mezin kirin, go:

—Werin, h'al-medê min vî mêrkî wê çawa be? Go, ba mida qe nayê.

Go: —Çi xatûnê stu lûle,

Çi xatûnê gerdan kêle.

Go: —Ûsib bişîne nava bêx, bê, here bêx vede! Bira bex vede, ewê biweste, ber sîya darê wê razê. Here serra bisene, belkî muh'uba te bik'eve dilê wîda.

Gote Ûsib, go:

—Here nava bêx, bax vede!

Ûsib çû bax veda, veda, ewê dêna xwe dayê, Ûsib raza. Çû serra sekinî, deyn Ûsib kir, Ûsib rabû, Ûsib revî balda neçû. Berda, Ûsib k'ete ser mala Eşqer-p'êxemberda. Berda Zelx, Zelxe derxist. Zelxe lêda çû, belengaz bû, nava k'ûçê digere, nê nê berev dike xura. Çû gote jinika, go:

—H'al-h'ewalê min, Ûsib haye.

Go: —Ûsib diçe nêç'îrê, here pêşiyê, go, here

pêşîyê, belku te hilde.

Ûsib rojkê çû nêçîrê, Zelxe çû pêşîyê, xwe havête p'êsfira hespê wîni. Wekî xwe avîte pêsîra hespê wîni, Ûsib lêda kirasê wê qelaşt h'eta anî ber piştâ wênê. Cib-rahîl pêra gihîşt, kilç'ûkê muh'ubetê kişande dilê herda. Ûsib gotê, go:

"Zelxe, qesas ber devê qesas,
Kiras ber devê libas,
Te lêda kirasê min qelaşt,
Mi jî lêda kirasê te qelaşt".

Zelxe stand, ma wêderê, ma ser malê. Bû xelay. Ew xelayî wexta hate dinê, şêherê K'ilh'anê nan t'unebû, bû bahayî. Aqû-p'êxember gote kurê xwe, go:

—Deve yêx kin her çar qulba, k'anê deve k'î ji gulbê vek'ayî, wê qulbê arzanîye, herine wê qulbê.

Deve yêx kirin. Deve alfyê Misrêda vek'ayî.

Go: —Alfyê Misrê!

Go: —Herine şêherê Misrê arzanîye, herine wêderê.

Her yekê devek hilda lêdan çûne şêherê misrê. Çûn derk'etne şêherê Misrê, çûn derk'etne ba Ûsib. Ew Ûsib nas nakin, Ûsib ew nas kirin, birê xwe. Birê xwe nas kirin,

—Qurban, -go, - hûn çi dixazin?

Go: —Em nê dixazin, nê me lazime.

Gote xebatçiyê xweye ser embarê, go:

—Bive here embarê, barê wan dagre!

Birê xweyî Binyamêrra, koda wî zêr bû, go:

—Wê kodê têxe nav barê wîda, derî bidrûn.

Kod kire nav barê Binyamêrda, derî dirû, ledan hatin.

—Qurban, -go, - we nanê xwe dagirt?

Go: —Erê! De, go, heqê te çiyê, em bidne te?

Go: —Na, ez heq naxazim. Wekî ba we bûye bihayî, ez tişt we naxazim, herin.

Bar kirin birin çûn. Ûsib çû pêşiyê.

—Kuro, -go,- koda min k'a? We çima koda min anîye hatîye?

—H'eyran,-go,- kod me neanîye. Koda te kî anîye?

Barê wan danîn, derê bara vekirin, nav barê bin-yamêrda kod dîtin Homa birê wî gotêda, go:

—Qurba, axa, go, birakî wî jî hebû, bîna wî bû, me bir çû undakir.

Ûsib go: —Binyamêrê xirabe,
Ne birayê dê û bave?!

Go: —Ew ne ji dêye, lema xirabe.

Go: —Ez ewî bigrim ba xwe, ewî koda mi birîye.

Ew girte ba xwe, kiraskê xwe şiqitand, kire nav p'alanê devada, go: Delêxin herin!

Lêdan çûn. Aqû-p'êxember, çaxê Ûsib çû, usa girîya, herd ç'evê wî kor bûn. Herd ç'eva Aqû-p'êxember kor bû, cahab hat, gotin:

—Kurê te va hatine, nên anîn hatin.

—Kuro, -go,- bêna Ûsib tê! Kuro, go, we nên ku anîye?

Go: —Misrê.

Go: —Bîna Ûsib tê!

Çûn nav p'alanê deva nihêrîn, kirasek anîn. Ser çevê xwe da, ser çevê wî vebû, go: Ûsib wêderêye!

Aqû-p'êxember rabû. lêda çû derkete ba Ûsib. Wêderê ew çûn mirazê xwe şa bûn, em jî mirazê xwe şa bin.

Stî û Ferxî

Car ji caran.

Remel li dê bavê hazir û guhdaran.

Hebû Mistefe-beg û Silêman-beg, herdu bira bûn, dewletî bûn. Şertê h'ecîtiyê li wan k'et, ku herin h'ecê. Herdu bira rabûn çûn h'ecîtiyê. H'ecîtiya xwe ko t'emam kirin, birayê mezin Mistefe-beg bû, go:

—Birao, Silêman-beg, wextê em ji malê hatin, jinê me herduan jî bi zar bûn, ko xwedê da, yekî bû qîz, yekî me bû kur emê bidin nev, ku xwedê da herdu jî kur bûn, hemîn kurin, ku qîz jî bûn, ew jî danê xwedêye, em çî bikin.

Di h'ecîtiyêda herdu ha soz dane hev, rabûn hatin mala xwe. Mehekî şunda ma, hazira xoş bin, Mistefe-beg mir. Pey wîda jina Silêman-begê qîzek anî, navê wî danîn

Stîyê. Pey wîda ma mehekî, jina Mistefe-begê jî kete êşê,
ko zar bîne. Pîrik-mîrik jê civîyan, xwedê jêra da kurekî.

Gava ko ji dîya xwe cihê bû, zar rabû k'ilamek go, go:

"Neh roj, neh mehê min t'emam bûne,
Li min çê bûn dest û rûne,
Ez aşiqê Stîyê Silêman-begê bûme".

We pîrik-mîrik, ko lê civîya bûn, gotin:

—Ev ne isane, ev cine.

Rabûn berdan û revîyan, k'etin gund li gunda bela kirin, ko kurikê Mistefe-begêra bûye, ne îsane, cine. Gava deng ha bela bû nav gund, rabûn çend bûk-mûk gotin:

—Em herin ca t'eselî bikin.

Hatin ber derî, newêrin bik'evin hundur. Eva zar li hundur nihêrî, ko hatine berdêrî û nayên wî hil nadin, go:

—Wele, k'ilamek nevêjim ser vana, evana nayên min hil nadin, go:

Gelî zerîyan,

"Xwe medin ber derîyan,

Bidin xatirê xwedê û p'êxemberan,

Bên vî zarokê hildin".

Gava ewî isa go, evana jî berdan û revîyan. Gava vana jî revîyan, çend qîz-mîz xwe civandin, gotin:

—Em herin t'eselî bikin, k'a raste, çewane?

Ew jî hatin ber derî, newêrin bikevin hundur.

Go: —Welle, ez k'ilamek ko nevêjim ser vana, evana nayên mi hil nadin. Go:

Gelî zerîyan,

"Xwe medin ber derîyan,

Bidin xatirê xwedê û p'êxemberan,
Hûnê bèn hilînin va sebîyan".

Ew jî berdan û revîyan. Hatî gelekî cî, qîzek jî wan
go:

—Welle, ezê herim wî hilînim, heger ruh'ê mi jî
bistîne.

Qîz vegeerîya hat derî vekir, k'ete hundur, nihêrî, ku
dîya wî bê h'işe. Rabû kur hilanî şûşt, p'êça nava desma-
la, danî ber dîya xwe berda çû. Xeber gihîşte jine
Silêman-begê, go:

—Ew, ko zarê t'eze bûye, evî k'ilamî ser xîza min
gotîye, ko mezin bû, wê qîza min bibe. Ew bavê wî mirîye,
sêwî maye, bêxayê maye ez çewan qîz bidime wî? Başê,
ko ez îro wî inda bikim, mezin nebe.

Jina Silêman-begê rabû ji qerewaşê xwera go, go:

—Rabe here jina Mistefe-begêra kurek bûye, ji dîya
wî bidize, bibe dayne nav herçar lingê hespê bavê wî.
Bavê wî du mehe mirîye, hespê wî ji derda derwa der-
nanîne, wê wî bip'eç'ixê nav lingê xwe. Sibê radibî diçî
zihil- mibilê hespê wî t'emiz dikî, ew jî pêra paqij dikî, t'evî
zibilê dikî sebetê û dibî ji gund dût, cîkî davêjî.

Qerewaş hat kur hilanî, bir danî nav herçar lingê
hespê. Gava ko danî, kur go:

—Welle, ez ko k'ilamek nevêjim vî hespî, ewê min
hûr bike nav lingê xwe. Go:

Hê bozê, bozê şêwo,
"Di a'yê xwedê û p'êxemberan lêo,
Tu devê xwe bavêjî vî t'ifalî, hilînî ji erdêo".

Bi e'mrê xwedê hesp fem kir, devê xwe avête kur,

hilanî danî li afirîn.

Sibê zû qerewaş rabû hat nihêrî, ko tişt t'une nava lingê hespê. Nihêrî, kur vaye saxe li nav afirê. Vegerîya çû xeber da jina Silêman-begêra, go:

—Xatûn, min kurik biribû danîbû nav herçar lingê hespê, naka çûm min dî ew va afirêda saxe.

Jina Silêman-begê lê xeyîdê, go:

—Kezîya te kur bikim, te gede birîye danîye, nav afirê, naka jî hatî ji mira xeber didî? Rabe, zû here wî hilîn, dayne nav sebetê, zibil-mibil k'om bike, t'iye bike li ser, rind bi lingan bik'ute û bibe ji gund dûr, cîkî bavêje.

Qerewaş hat kur hilanî danî nav sebetê, zibil ser t'iye kir, bi ling dipeç'ixand û hilda çû ji gund dûr, cîkî avêt û hat.

Em xeber bidin ji gavanê gund. Ew ji sibêda dewarê xwe ajot çû wan deran, çû nêzîkî wî bû. Kur go:

—Welle, ez ko k'ilamekî nevêjim li gavan, ewî nayê min hilnade ji zibilî. Go:

"Heyî gavan, hatî li wêda,
Gopalê h'eft rit'ilal li destêda,
Tu bidî xatirê xwedê û p'êxemberan, bêy,
vê zarukê hilînî ji k'omê zibilêda".

Gavan nihêrî, ko dengê hat, lê tiştêk xuyan nake.

Go: —Hebe-t'unebe, heç'e hebe, nav vî zibilîdane.

Rabû çû zibil vekir, nihêrî, va kurek têdane. Rabû kur hilda. Jina gavan jî çend roje, ko kurek anîye, kurê wî nebaşe, reşe û ha nep'ake,

Go: —Welle, ezê bivim eva kurî zef başe, emê wî xay bikin, kurê xwe bibin bavêjin.

Gavan kur bi xwera gerand hey êvarê, êvarê anî li

malê,

Go: —Jinê, binhêr, min kurek dîye, binhêr, çiye başe, tu evî xay bike emê yê xwe bivin bavêjin.

Jin go: —Çira yê xwe bavêjim? Emê evî jî xay bikin yê xwe jî xay bikin. Xwedê risqê herduan jî dide.

Go: —Baş.

Bila gavan van herdu zaruka xay bike, em xeber bidin Silêman-begê. Silêman-beg ji êlê vegeŕiya hat li mal, jêra mizgîn dan, ko ji birayê tera kurek bûye. Ew p'ir şa bû, rabû qerewaşekî şand, go:

—Here, jina birayê mira bêje, bê, Silêman-beg hatîye, min şandîye, gotîye, mi se kirîye, ko jêra kurek bûye, bêje, çi kêmasîya wê heye, bêje, ko jêra bişînim.

Qerewaş çû gilîyê Silêman-begê jinikêra go. Jinik go:

—Ne kurê min heye, ne kêmasîya min heye, ne xayê min heye.

Rabû qerewaş vegeŕiya hat Silêman-begêra go:

—Min çû, gilîyê te jina birê tera go, ewê go, ne kurê min heye, ne kêmasîya min heye, ne xayê min heye.

Rabû Silêman-beg bi xwe çû. Çû nihêrî, ko jinik rûniştîyê, ne kure, ne tişte. Go:

—Ne mi bihîstîye, ji tera kurek bûye, lê ka kurê te? Jinik go:

—Raste, kurek min bûye, heya kur bû, ez êşê xwe bûm, ji wê şûnda ez bê h'iş bûm, gava li h'işê xwe hatim, kur t'ine. Îdî çi bûye, nizanîm.

Rabû Silêman-beg vegeŕiya hate mal. Gazî gundîya kir, t'emama anî kire xanîkî mezin, go:

—Gelî gundîyan, kurê birayê min undabûye, yan hûnê bibêjin, çi bûye, yan ko nebêjin, ezê we t'emama li vî xênîda bişewtînim.

Merîkî aqil hebû li wanda, go:

—Beg, tuyî şax bî, ko naka t'emama bişewtînî, em nizanin kurê birê te çi bûye. Ji mera mewled bide çend rojan, her yekî ji alîyê xweda pirs bikin: Ji jinan, zaran, ji gundîyan, ko me dî - dî, me ne dî - em li vir, tu li vir, dişewtînî, dihêlî, îdî tu zanî.

Silêman-beg mewled da deh roj. Rabû gundî bedan. Her yek ji alîyê xweda pirs dike ji jinan, ji zaran. Rokê jî, ç'êleka yekê nehatibû mal, rabû çû mala gavan, ko pirs bike, ç'êleka wî çi bûye. Nihêrî, ko li ser destê jina gavan du kur hene, yekî wa haya başe, sipîye, yekî jî reşe. Ew bala xwe da, go:

—Evê reş ez zanim, ev kurê gavane, lê evê sipî, hebe-t'unebe, kurê Mistefe-begêye. Evê te vegeŕiya hate cem Silêman-beg, go:

—Silêman-beg, ez îro çûme mala gavan, mi dî, du kur hebûn ser destê jina gavan, yekî reş bû, mîna gavan, yek jî sipî û baş bû. Hebe-t'unebe, kurê birayê teye.

Silêman-beg rabu yekî şande pey gavan, gazî gavan kire, anî malê, go:

—Mi se kirîye, ko du kur hene ser destê jina te. Go, ew herdu kur yek yê teye, yê dinê yê k'êye?

Gavan go:

—Silêman-beg sax be, jina min du kur anîye.

Silêman-beg go:

—Na, bi gotîna, jina te yek kur anîye, ew kur te dîye. Go, here wî kurî bine, ez beremberî wê zêr dik'şînim, didime te, tu raziŕiyê xwe neynî, ezê serê te jêkim, kur jî bînim.

Gavan rabû çû kur hilanî, anî da Silêman-begê. Silêman-beg kur danî alîkî mêzinê, beremberî wî zêr k'işande, dâ gavan. Rabû kur hilda, bir da dayikê.

Jinik kur xay kir, çiqqa êvara kurê xwe dergûşêda dip'êç'a, sibê radibû, ko kur t'une di derguşeda. Jina Silêman-beg çiqqa siba radibû dinêrî, ko kur wa dergûşa qîza wêdane. Vê xeberê Silêman-beg jî dih'ese, jina xwera t'embe dike, divê:

—Tiştêkî bi vî kurî bive, ezê serê te jêkim.

Îdî jin jî newêre deng bike.

Ew dibin, heya ji dergûşê radibin, sê salî dibin, jin Mistefe-beg jî, -hazir xaş, - ew jî dimire. Kur dimîne mala apê xwe mala Silêman-begê. Silêman radibe mewlud dike, navê kur datîne Ferxik. Silêman-beg -kurê wî t'une, sê qîzê, wî hene. Navê qîza mezin Naze, qîza ort'ê Nazdare, qîza biçûk Stîyêye. Eve çara xwera dilîzin, digerin, heya mezin dibin, Stî û Ferxik dibin çardeh salî.

Rojekê jî, diçine nava baxan, têne ser kanîyê, dibên:

—Emê xwe bişon.

K'incê xwe dertînin, ko xwe bişon, Naz dibê:

—Ferxik, tu heya îro zar bûyî, îdî tu bûyî mêr, şerme, xwe tezî bikî bi mera xwe bişoyî. Tu here ji me dûr, em qîzin, xwe bişon û derk'evin. Em ji vir herin, tu were, xwe bişo, paşê emê bi hevra herin mal.

Ferxik radibe diçe. Evana xwe tezî dikin xwe davên avê. Ferxik sebra wî nayê, divê:

—Çewa, ewana xwe bişon, ez Stîyê nebînim?

Ew radibe serê darekî bilind derdik'eve, gava Stî xwe tezî dike, xwe davê avê, Ferxik dibîne serê darê, bêh'iş dibe û dik'eve binê darê.

Hersê xûşk xwe dişon, derdik'evin, dinhêrin Ferxik t'une. Rabûn çûn gerîyan, dîtî, ko va Ferxik bêhiş k'etiye bine darê. Rabun av anîn, lêkirin, h'işê wî hate serê wî, gotin:

—De rabe here, xwe bişo, em herin.

Ferxik go:

—Ez îro xwe naşom, em ha herin.

Rabûn k'etine rê, ko bên malê. Hersê qîz bi hev şer kirin, k'î wê pey Ferxikê here. Naz dibê:

—Ezê pey wîda bik'evim!

• Nazdar dibê:

—Na, îro dora mine, ezê pey bik'evim!

Stî divê: Na, ezê pey Ferxik bik'evim!

Ferxik dibê: —Na, heryek bira k'ilamekê bêje, k'ilama k'ê ser min xaş bû, ewê pey min bik'eve.

Naz dibê: —Nazim, Nazim,
Kewokekî gerden bi gazim,
H'ezar xazî bi wî merivî, ko balê razêm.

Nazdar dibê: —Nazim û Nazdarim,
Kewokekî guh bi guharim,
Hezar xazî bi wî kesî, lo jêra dibim yarim.

Stî dibê: —Stîme, Stîme,
Kewokekî p'er spîme,
Çi bikim, ewê min dixaze, dê û bavê wî
mirîne?

Ferxik dibê: —K'ilama Stîyê li min xaş hat, bira Stîyê li pey min bê.

Naz jî dikeve pey Stîyê, Nazdar wî pey Nazê, têne malê.

Ew bila ji vira bimîne, em xeber bidin ji şivanê Silêman-begê. Şivanê Silêman-begê du birane, navê birayê mezin Çîne, navê birayê biçûk Çigane, ew deh sale, ko mala Silêman-begê şivantîyê dikin, ji roja, ko bira

hatine mala Silêman-begê, bûne şivanê wî, rûyê wan hatîye ser pezê Silêman-begê, yeke wî h'ezar dibe.

Rojekê merîkî ji gund diçe li çolê, rastî şivana tê. Şivana tînin şîr jêra didoşin. Ewî şîrê xwe dixwe, dibêje ji wanra:

—Eva deh sale hûn şivantîyê Silêman-begra dikin, Silêman-beg p'ir xêr ji we dîtîye, rabin herin, yekî ji we bêjin Silêman-begêra, bila Stîyê bide ji we yekêra.

Birayê mezin dibê:

—Axir em şivanin, Stîyê qîza begane, aşiqîyê Ferxi-ke, çewa herin Stîyê bixazin?

Çîgan dibê:

—Ev merî rast dibêje, rabe here, Stîyê ji mira bixaze.

Birayê mezin dike-nake, ç'are pê nabe, gopalê xwe dik'şîne, divê: —Tê herî-here! Nacî ezê te bikujim!

Birayê mezin radîbe tê, tê diçe-li odê. O de tîjî meri rûniştîne, tê silavê dide, disekine.

Silêman-bes divê:

—Çi hatî? Xêre? Çi kêmasîyê te heye?

Dibê:

—Silêman-beg sax be, t'u kêmasîyê me tune, hema birayê min ser min danîye, divê, herî, Stîyê ji bona mi bixazî, bona wî hatime.

Silêman-beg gelekî duşurmîş dibe, dibê:

—Stî hê zikê dîya xwe bû, min soz da ji Ferxikêra. Lê ji Naz û Nazdar k'îjanê dixaze, ezê bidim jêra.

Şivan vegeŕiya go, ji Naz û Nazdar k'îjan bidê, ji serê bavê me zêdeye, îdfî çî dixazin?

Rabû şivan çû. Birayê wî go:

—Çi go? Da? Neda?

Go: —Welle, Silêman-beg wa got, go:

—Stîyê min soz daye boy Ferxik, hema ji Naz û Nazdar k'îjan qayîl dibe, ezê bidim ji wîra.

Çîgan dide gopale xwe û tê ser bîre xwe, dibê:

—Ez dibêm, here, min Stîyê bixaze, tu dibêyî - Naz û Nazdar. Naz û Nazdar min çevê te dîye? Here Stîyê dixazî, bexaze, na, - azê naka pez berdim û herim!

Radibe Çîn dîsa vedgere tê diçe li odê. Silêman-beg divê:

—Çi hatî îjar?

Divê:

—Welle, bi Naz û Nazdar razî, nave, divê Stîyê dide, -dide, na, - ezê herim.

Silêman-beg duşurmîş dibe, divê:

—Wê pez berde, here, ezê bêjim,

—Erê-, lê nadim.

Silêman-beg divê:

—Here lao, bêje, bira muqatî pez be, ezê Stîyê bidim jêra.

Radibe şivan vedgere diçe bal birayê xwe, divê:

—Çi got?

Go: —Bila muqatî pez be, ezê Stîyê bidim jêra.

Gava ko ha got, Çîgan kiras û derpê ji xwe deranî, go:

—De rabe bibe here, bira Stîyê bi destê xwe bişo!

Ewî go:

—Mal mîrat, Stîyê qîza begane, ew bi destê xwe k'inc naşo, wê çewanê yê te bişo?

Go: —Na! Bive, nabî, ezê pez berdim, herim!

Çîn rabû kiras û derpê hilanî anî, bavê wê da Stîyê, go:

—Hilde, bive bişo!

Stî rabû bi darekî xist, bir kire nav coyê, deranî, şil

kir, da destê şivan, şivan bir çû.

Wekteki jê ma. Rabûn bêrîvana çûne bêrîyê. Ewana jî - Naz, Nazdar, Stî û Ferxik - gilîyê xwe yek kirin, gotin:

—Îro em jî herin nav bêrîvana.

Evana çûne gihîştine cîyê bêrîyê. Ferxik eva gilî îdî se kirîye, îdî newêre here nêzîkî şivana, cîkî dûr ji xwera rûnişt, li wana t'emaşe dike, çewa pez didoşin. Naz û Nazdar, Stîyê, pez tînin ser bêrîvana, ko wana bidoşin. Stî çû, ko mîkî bigre bîne, mî revîya ji ber Stîyê, Stîyê pey mîyê ket, nikare mî bigre. Ferxik go:

—Welle, ko ez ji virda k'ilamek nevêjim ser vê mîyê, mî nasekine, ko Stîyê bigre bîne, go:

Hê mîo, mîo,

Dî a'yê xwedê û p'êxembare li teo,

Ne te Stîyê Silêman-begê kirî ji destan û p'îo?

Gava vî k'ilamî got, mî sekinî. Stîyê mî girt, anî. Şivan nihêrî, ko Ferxik bi k'ilaman mî dide sekinandin, go:

—Îdî çewan Stîyê Ferxik berde min bistîne? Îroye roja min, ko ez Ferxik bikujim, ko Stîyê min bistîne.

Şivan da gopale û hate Ferxik, Ferxik revîya, hate k'ete gund. Ew jî pey wî hatê û k'ederê Ferxik revîya, ew pey wî k'et. Ferxik revîya, bi nerdiwanva derk'et ser banî, ew jî pey wî derk'et ser banî, ko lêxe. Ferxik ji dest filitî, bi nerdewanê hate jêr, ew jî hate jêr. Ko nerdewanava bê jêr, kirasê wî bi serê nerdewanava k'et hate jêr. Çigan li wêderê jorda kete erdê û mir.

Ferxik rabû û revîya. Îdî newêre bê mal. Fîrar bû ji mal, ko sebebê wî şivan mir. Çû xûşkeke bavê wî heye li gund, çû balê, go:

—Ha bû, şivan bi sebebê min mirîye, îdî ez

newêrime herime mal, apê min wê mi bikuje. Cîkî bibîne, ez herim, xwe xilaz kim.

Ewê go:

—Ez çî bikim lao, bavê te îsal çardeh sale, ko mirîye, hespê wî ji derda bernedane, girêdayî, ko dikarî xwe bavêjî ser hespê wî, ewê te xilazke, wê te bive bavêje Bexdadê, mala xalê te, Xelîfê Bexdadê xalê teye. Bavê te wexta sax bû, gele diçû Bexdaê, mala xelîfe. Ko dikarî herî lê sûwar bî, ew rê zane, wê te bavêje mala bavê te.

Rabû Ferxik çû. Zîn cîkî avîtiye, gem cîkî avîtiye. Rabû anî hesp zîn kir, gem kir, lê sûwar bû, berê xwe dayê alîyê Bexdadê.

Çar roja, çar şevan Ferxik ji pišta hespê ne hate xar, ajot bi şev û roj. Hesp ji birçivan û tîyan westîya, îdî nikare here. Ew rabû ji hespê peya bû, gemê hespê girt û kişand pey xwe. Çû, çû kete bajarê Cizîrê. Ferxik nihêrî, ko hesp îdî bêxêr bûye, go, ezê bifroşim, bi tiştêkî bidim, bixum herim. Çû ber dik'anekî, ko hêjîr difroşin, ji dikandarra go:

—Were, du heb hêjîr bide min, ez vî bozî bidime te.

Dikançî go:

—De here, bikşîn, here ji vir. Ezê du heb hêjîr bidime te evî hespî bistînim, lê çiqas hêjîr heye dik'anê min, ezê bidim, kes tune ko vî hespî bikşîne, ji bajêr derîne.

Rabû hespê xwe k'îşand çû, çû ber dik'ana din, ko hinar difroşin, dik'ançîra go:

—Were, du hinar bide min, ezê vî hespî bidime te.

Dik'ançî go:

—Zû bike, bikşîne, ji vir derîn, ezê du h'eb h'inar bidime te, lê çiqas h'inarê min heye, ezê bidim, kes tune, vî hespî bikşîne, şeher derîne, bavêje.

Ferxik rabû hespê xwe k'îşand, ji bajêr deranî, çû

kete mêrg û çîmanekî. Rabû hespê berda û li xwera raza.

Zef razaye, hindik razaye, -îdî xwedê zane, rokêye dudaye, sisêye, çare, -îdî xwedê zane. Gava Ferxik hişiyar bû, ko here, hespê bigre, bîne, sûwar be, here, çû hesp serî neda, p'eyîna lêda. Ferxik newêre nêzîk be, ko bigre. Go, welle, ko ez k'ilamek nevêjim ser vî, ewî serî nade, ko ez bigrim. Go:

Hêy bozê, bozî pîrê,
Bîra te nayê li bajarê Cizîrê,
Ko te nedidan du heba hêjîrê.

Hesp hey perîkî nerm bû, go:

Hey bozê, bozê kalê,
Bîra te nayê bir dikanê beqalê,
Bi te nedidan du h'ebê h'inarê.

Hesp nerm bû. Ferxik çû hesp girt, sûwar bû û berê xwe da li bajarê Bexdayê. Çû gihîşte çîyayê Şengalê, lêda berf û baranekî, daye mij û moran, şaş kir rê. Go, Welle, ez ko kilamek nevêjim ser vî mijî, ev venabe, ezê rê şeş bikim. Go:

Ezê hatim ç'iyayê Şengalî wêranê,
Ser min da berf û baranê,
Pey wîda girt mij û moranê,
Ser min şaş kir rîya mala xalanê.

Gava ewî vî k'ilamî got, mij vebû, rabû ket ser rê, çû, çû, nêzîkî bajarê Bexdayê bû. Ferxik nihêrî, ko muxtarê bajêr, du melle, xalê wî xelîfe, bi sûwarî ji aliyê bajêr

tên. Ew zane, ko muxtar, herdu melle, xeberê xwe yek kirine, ko xalê wî xelîfe bibine herine H'ecê, bi rêva wî undabikin, bikuwin. Go, welle, kilamek nevêjim, wê xalê min bivin bikujin. Go:

—Hey sûwarê bozê deq-deqînê,
Bazbendê li milan zîvînê,
Veger, here li mal,
Hecê, ko tu diçî, ji tera xêr nîne.

Ewê kilamê ko se kir, xalê wî cîda sekinî. Ewana gotin:

—Te xêre, çira sekinî?

Got:

—Ew merîyê han elûmaye.

Go:

—Tu çi zanî?

Go:

—Ne ko ez dîya xwe bûme, dîya min bazbendekî zîvîn kirîye milê min, heya îro xebera kesekî jê tune, jina min jî pê nizane. Lê ko ne elûma bû, çi zanibû bazbendê zîvîn milê mine?

Melle û muxtar go:

—Em herin. Carekê jî, ko ewî ev xebera got, em naçin. Dibe strana ha heye, ewî se kirîye û go.

Ew hinekî jî kişîyan. Ferxik k'îlama xwe nû kir, go:

Hey sûwarê boze deq-deqînê,
Bazbendê li milê te zîvînê,
Ne ez tera dibêjime, veger here li mal,
Hecê, ko tu diçî ji tera xêr nîne.

Xelife peya bû. Ewana jî peya bûn. Melle go:

—Emê teselî bikin carek jî, go, pišta vî yarî zevîkî pembu heye, bûn li vir bisekinin, ez diçim takî pembu dik'şînim dikim bin ebê xwe û tēm li vir disekinim, heya ewê bê. Ew ko bizanbe, pembu heye bin eba min, dêmek ew elûmaye, emê gura wî bikin, vegerin.

Melle çû, takî pembu çinî, danî bin ebê xwe, hate sekinî cem hevalê xwe, Ferxik jî ji wêda hat, go:

Hey melle, hatî ji wêda,
Takî pembu bin ebêda,
Bîst û çar gûz pêda,
Eger ne wihaye, rû û simbêlê melle
qûna k'erêda.

Ewî ko ha go, melle bi hemdê xwe pembu avîte erdê. Jimartin, rastî jî bîst û çar gûz pêvane. Îdî çewa bikin, vegeyîyan. Ew jî bi wanra k'ete rê, hate bajêr, Ferxik ji xalê xwe nas dike, lê xalê wî jê nas nake. Hatin rêva jev qetîyan. Dîsa melle, muxtar, miftî xeberê, xwe kirin yek, melle gote xelîf:

—Gava em çûne bajêr, ezê bêjim tu mêvanê minî, ezê wî bibim mala xwe. Êvarê ji mala xwe dertînim, tînim mala te, tu cîyê wî çê dikî nava herdu kurê xwe. Bila kurê te milê xwe bidin hev, ko cî xuyan neke, cîyê vala heye. Heger ew hat û zanibe, ko cîyê wî li wir çê kirine, hat û rûnişt cîyê xwe, ewî çî bêje, gotinê wî raste. Yek jî, du nalê hespan dikî bin agirê, hinik jî qaşlê gûzan dikî nav fi-raçekî, datîni ser ocaxê. Ko van hersê tišta deranî, dêmek elûmaye, ko vana nizanbe - ji xwe kilame se kirîye, me rê vegerand, emê serê wî jêkin.

Êvar bû, melle û Ferxik ji mala melle derk'etin hatine

mala xelîfe. Gava k'etin hundurê xênî, Ferxik dî, herdu kurxalê wî cîyê xwe çê kirine, rûniştîne bal hev, go:

Mêvan hat ji derda,
Silav li dîwanê veda,
Melle, tu nizanî, qe ez jî nizamim,
Cîyê min çê kirine nava herdu kurxalê min -
Merz û Merzewanda.

Hema ha go, û çû herdû kurxalê xwe ji hev dûr kir û rûnişt ortêda. Gava ko ha go, kurxalê wî îdî nehiştin, ko nalên hespan û qaşlê gûza derîne. Ew nas kirin, ko Ferxik xarziyê wane. Ferxik rabû ji xalê xwera go:

—Melle, muxtar û miftî gilîyê xwe kiribûn yek, te dibirin, wê undakirana.

Xelîfe ew ko bihîst, rabû serê hersêka jî da jêkirin. Ferxik ma li mala wî. Roj bi roj çîqa ma, Ferxik paşda diçe. Gi jê pirs kirin:

—Derdê te çiye?

Ew tişteke negot. Çûn cem k'axazdara, k'axaz avîtin, çûn cem feldara, fela avîtin, remildara, remil avîtin, keskî derdê wî derneanî.

Pîrek rabû hat ji xelîfera go:

—Hebe-t'inebe aşîqlîye, yara wî heye.

Go: —Lê em çewa bikin, ko lê bizanbin?

Pîrê go: —Tu çil xorta bicivîne, evana jî bi wanra bila herin dî baxçêda. Ewan xorta bila her kes besa yara xwe bike, bêje:

—Yara min qîza filank'esê, pîrî delale, pîrî rinde, weke yara minî li dinîyayê tine.

Bila yekî dinê bêje:

—Na, yara te weke yara min nabe, yara min ji yara

te rindtire.

Yekî dinê jî bila bêje:

—Na, yarê we herda weke yara min nabin.

Bila yekî din jî zêde bike:

—Na, yarê we hersêka weke yara min nabe.

Yek bila ser yekî zêde bike, heya çil jî besa yarê xwe dikin, belkî ew jî, ko yara wî hebe, wê tiştêkî bêje. Hekî, go, go, hekî nego. Wekî usane, derdê wî başqeye.

Em dirêj nekin. Bi vî avayî dikin, ko her çil jî besa yarê xwe dikin. Ferxik divêje:

—Hey xalî ser serê we û yarê we be. Dibê, qey yarê wan jî bû yara min Stîyê Silêman-Begê.

Gava ko ewî ha dibê, îdî dizanin, yara wî k'îye. Têne xelîfêra dibên, ko yara wî heye, qîza Silêman-begêye. Xelîfe gazî Ferxikê dike, dibê:

—Min se kirîye, wekî derdê te qîza Silêman-begêye.

Ew dibê: —Raste.

Radibe xelîfe du hezar sûwar dicibîne, têne mala bavê Stîyê. Stîyê tînin.

Çil rojan, çil şevan dewat dikin, roja paşin Ferxik divê:

—Stîyê, dilê şivanê me heqa teda hebû, gelo, rojkî te ramûsa yan na?

Gava ewî ha go, Stîyê go:

—De bi xatirê te, ez çûm!

Hew ko dî, Stîyê ji ber ç'evê wî undabû. Sibê Ferxik rabû xeber da xalê xwe, ko Stîyê revîye, çûye. Xalê wî go:

—Emê carek jî herin bînin.

Go: —Na! Çûna ko çûye em îdî nikarin bînin. Go, Ez îdî herim.

Rabû xatir ji xalê xwe xast, rê k'et. Xwe şaş kir, aqil ji serê xwe undakir, k'ete gundan û bajaran, gerîya. Eger

salek, dudu, sisîya, pêncă, deha, bîst pênc, ew jî xwedê zane. Panzdeh salî bû wê wextê, heya gihîşte pêncî, şêstî salî, kal bû, rûyê wî spî bûn. Rojekî çû k'ete gundê xwe, lê ew nizane, ko gundê wane. Çû nava k'ûçêda nihêrî, ko çend zara k'apa dilîzin, çû kete nav zaran, k'apê yekê ji dest stand, k'ao avît.

Yekî got:

—Kalo, tu çî hatî k'etî nav zaran, k'apê me ji me distîni? Eger k'apa dixazî, here ber derê mala Silênam-begê, Stîya Silêman-begê mirîye, xêra wê danê, hewqa kap heye ber derê wan, here ji xwera hilde û bilîze.

Gava ha gotin, ronî nema çevê wî, hiş hate serî, destê xwe avît rûyê xwe, ko îdî kal bûye, go:

—Rastê Stîyê Silêman-begê mirîye?

Gotin: Erê, raste, îro xêra wê jî dane.

Go: —De zanin mezela wê jî li k'êderêye?

Hinek go: —Em nizanin.

Yekê ji wana go: —Welle, ez zanim, kalo.

Go: —De ko zanî, destê min bigre, bive ser mezela wê, bira ew jî xêra dê û bavê te be.

Rabû ewî destê Ferxik girt, bir sekinand ser mezela Stîyê, go: —Eva mezele stîyêye.

Go: —Selam elêkim sti.

Stîyê go: —Elêkime selam.

Merzel vebû û Stî ji merzêl derk'et. Ronî bi ç'evê Ferxik hat, herdu hev hemêz kirin, ramûsan, hazira xoş, herdu tev mirin, di yek mezelada ç'el kirin. Ewana li vê dinîyayê ne gihîştin mirazê xwe, li wê dinîyayê bila bighên mirazê xwe.

Sê sêv ketin ji ezmana, yek ji mira, yek ko neqil got, yek jî wîra, ko zef xeberda.

Elo Şêxanî

E'lo Şêxanî emrê wî deh sale, dê û bavê wî tinin. Navê apê E'lo Şêxoye. Sêçaro zaroe apê wî hene, ew jî hevalê Elone. E'lo di nava vê malêda p'ir bi aqûbete û p'ir bi muh'bete, şuxulê mala wan t'ev li hev tîne.

Li ser rûyê elo ev malê wan zef zêde bû, h'eta emrê E'lo bû bîst salî. E'lo hat wextê zewaca wî. Rojekî kalemêrekî go:

—E'lo, lao, bûye wexta zewaca te, tu qe ji apê xwera tişteki navêjî? Hege tu navêjî, ezê bêjim.

Êvarê kalemêr çû oda apê E'lo, E'lo jî ji xwera çû li quncikê odê rûnişt. Evî kalemêrî gote apê E'lo, go:

—Şêxo, ez dikim xeberekê ji tera bêjim.

Go: —Kalemêr, bêje.

Kalemêr go: —Tu ji ya mi bikî, tê jinekê ji E'lorâ binî. E'lo xortekî hiyfe, emekdare, birazîyê teye, malê te t'ev di stuyê wîdaye, ji tera k'are ne xisare.

Şêxo go:

—Kalemêr, ez jinê ji E'lorâ naynim, t'u malê E'lo û bavê E'lo li ba mi t'ine. Mih'îneke bavê E'lo heye, bila E'lo mihîna bavê xwe bibe, ji gund here.

Kalemêr dibê:

—Wey, wey, welle, raste, -xala xarziya rakir, apa biraziya ûndakir.

Dibê kesî hew xeberda.

E'lo ji odê çû nava cîyê xwe, ji xwera fikirî û mitale kir. Ji xwera dibê, ev xênî ji mira hew dibe. Ezê sibê rabim, du nana bi xwera hilînim, bavêjime tûrkê xwe, û ezê ji vî gundî derêm. Çi xudê risqê mi kiribe, şikir ji xwedêra.

E'lo rabû û ji gund derket û çû. Çû di Ewêneda derket, çû ber derê oda mala H'esen-efendî ji xwera rûnişt. Hesen-efendî ji odê derket, go:

—Xortê delal, tu xeribî, tu çi dikî li vêderê?

Go: —Axa welle, ez merivekî feqîrim, ji xwera şuxul digirim.

Go: —Lao, mih'îneke min heye, hema were, êmê wê bidê û mih'es û t'îmarê li pişta wê de û wê av de, nanê xwe bixoy ji xwera rûnî.

Rabû E'lo çû alê gomê, ber serê mihînê sekinî, ji xwera miqatî li mihînê kir û mihîn xay kir. Încâ ne bes mih'in t'enêye, gava pîrek têne nava ç'êleka didoşin, E'lo bi serê golika digre, h'eta ç'elek didoşin, satlê, şîr ji destê wan digre, dibe malê, diçe ber berxika, h'emî şuxulî dike. Gava mêvan têne ode, E'lo diçe nava odê mêvana bi rê

dike.

Qîzeke H'esen-efendî hebû, navê wê Fatimê bû. Jina H'esen-efendî jî hebû, navê wê jî Fatimê bû, lê ne dîye Fatima qîz bû. Kurek û qîzeke wê hebû, hê biçûk bûn. Dîya Fatima qîz miribû.

Fatima jina Hesên-efendî zef ji E'lo hiz dikir. Ko Fatimê jê hiz dikir, încâ alê malê t'ev jê hiz dikirin. E'lo digote Fatima qîzik:

—Xua min—, û Fatimê jêra digo:

—Birayê min,

Fatimæ jin jêra digo:

—Kurê min.

Deh sala E'lo mala H'esen-efendîda ma, zef malê Hesên-efendî çê bû ji rûyê Elo. H'esen-efendî vî malê xwe t'ev t'eslîmî E'lo kir. E'lo zef raste, zef başe. Sî û sê xulamê H'esen-efendî jî ji berêva hene. Evan sî û sê xulamên ji Elo kîn hilanî.

Rojekê her sî û sê li hev civîyan, go:

—H'eyra, di destê E'loda ç'are nabe, em ji a hev bikin, emê hawakî ji E'lora çê kin.

• Hineka ji wan go: —Emê çi bikin ji E'lo?

Go: —Emê bêjin, me dîtîye, E'lo çûye rûyê Fatima qîz.

Teva qîrar lêda, quran danîn û bi hevra sond xarin:

—Emê li odê usa bêjin. Heyra, ko ne usabe, çara me û zaroê me di destê Eloda nabe.

Dibê her sî û sê xulam çûne odê. H'esen-efendî rûniştîye. Xulamê mezin jêra gotîye go: —Di destê E'loda ç'are nabe, namûs gelekî zehmete.

Hesên-efendî go: —Lao, namûsa çi?

Xulam go: —Ji xwe, ku em hatine ji tera bêjin.

Go: —Lao, hûnê çi bêjin?

Go: —Me diye, E'lo Şêxanî çûye rûyê Fatima teye-qîzik.

Go: —Lao, hûn ji bavê xweva derewa dikin.

Her sî û sê xulama go:

—Welle, em derewa nakin.

H'esen-efendî rabû p'îya, gelek qehirî, nizane çewa bike. Quran ji p'acê anî, quran li ber xwe danî, go:

—Yeko-yeko werin bi vê quranê sond buxun, ko me bi çevê xwe diye, E'lo çûye rûyê qîza teye Fatime.

Her sî û sê xulama yeko-yeko jêra bi quranê sond xar. Hesen-efendî bawer kir. Go:

—Tiştê bêxîretî ez qebûl nakim, de du xulam ji we herin sî heb şivê bîya ji mira bînin.

Ev herdu xulamê ha çûne nav bostan, sî heb şivê bîya çinîn, anîn odê, li ber H'esen-efendî danîn. Hesen-efendî gote çar h'eb xulam, go:

—Herin, vêga E'lo ji mira bînin.

Çar xulam çûn, E'lo li h'ewşê dîtin, bi destê wê girtin, go:

—Were, Hesen-efendî te dixaze.

E'lo k'ete p'êşîya wan hate odê. H'esen-efendî t'u pirs jê nekir, gote xulama:

—Wî bavêjine erdê!

Xulama wî avîte erdê, destê wî girêdan, lingê wî girêdan, bêpirs û bêpirsiyal H'esen-efendî rahişte şivê, lêda. E'lo ne digrê û ne xeberdide, di dilê xweda dibêje

—Ez nizanim, ev ji boy çiyê?

Her sî şivê bîya di canê Eloda şkênand. E'lo mir, hema nefes têda ma. Hesen-efendî go:

—Bibin, wî bavêjne binê singdanê, bila di binê singdanêda bimire.

Xulama rahişte E'lo, avîte binê singdanê.

Dengê lêdana E'lo çûye Fatima jina H'esen-efendî. Fatimê hat, kurê xwe û qîza xwe **bi xwera anî**. Hate odê sekinî gazî kir:

—H'esen-efendî, çima te li serê vî feqîrî ha kirîye? Ne E'lo dest û p'îyê mala me bû? Ez vê yekê qet qebûl nakim.

H'esen go: —Mi qenc û xaş kirîye! Tiştê ko E'lo kirîye, kesî nekirîye.

Fatimê go: —E'lo çi kirîye?

Go: —Sî û sê xulama bi quranê sond xarîye, go, me dîye, ko E'lo çûye rûyê qîza teye Fatimê.

Fatimê go: Derewin, bi ç'evê xwe dîye, ko E'lo Fatimêra divêje: Xukê, Fatimê ji E'lorâ dibêje: —Keko. Evan her sî û sê xulama bextreşî kirîye.

Fatimê dibê:— Lo-lo nemaο,
E'lo nemaο, Fatimê rûreşê, rûreşa
ser dinîyayê,

Ji destê sî û sê xulamayê.

Nemaο, E'lo nemaο,

H'esen-efendî, Ewêna xirab bibe

t'ev bêndere,

Rabe, E'lo Şêxanî delalîyê malê, ji binê

singdanê derxe dere.

Hesen-efendî dibê: —Ez E'lo Şêxanî

ji binê singdanê dernaxime dere,

Bira goştê wî bih'ele, rih'ê wî pêra here.

Fatimê dibê: —Nemaο, nemaο,

ax nemaο, lo E'lo,

H'esen-efendî, ez ji tera dibêm, E'lo

Şêxanî ji binê singdanê derxe dere,

Heger tu dernaxî dere, bi wedanîya

xudê, bi rastî, qîz û kurê te ji tera
ezê herime mala bavê xwe, tu bav û birayê minî
ser doşeka xudê û pêxember.

Nemao, nemao, E'lo nemao,
Fatimê rûreşê, rureşa ser dinîyayê,
Ji destê sî û sê xulamayê.

Fatimê încâ kur û qîzê wî li odê dihêle û ji odê dertê
dere berê xwe da mala bavê xwe û çû. Kurik û qîzik li pey
dîya xwe girîyan. Dilê bavê wan vegerîya. Bi pey Fatimê
ket, kire gazî, Fatimê ser milê xwe fitilî, ko H'esen-efendî
lê dike gazî, go:

—Were, ezê vêga E'lo ji binê singdanê derînim.

Divê Fatimê û H'esen-efendî çûne li ser devê sing-
danê sekinîn, destê xwe avitine milê E'lo û E'lo deranîn,
Fatimê çû mal, Hesen-efendî ji ma li odê.

E'lo încâ hat ji xwera hêdî-hêdî meşîya, hate ber
sîya dîwarê oda Fatima qîza H'esen-efendî, ji xwera li ber
sîyê xwe dirêj kir.

Qerwaşa Fatima qîz xênîya xwe paqij kir,
xuliyamilîya nava xênî di p'encerêda rêt. Xulî, t'ep, bi ser
E'lova ket. E'lo serê xwe bilind kir, qerwaşê wî nas kir, go:

—Wî li—min rebenê, ev k'î E'lo ha kirîye?

Qerwaş çû ji Fatima qîzra go, go:

—Were h'afa E'lo, çika di çi h'alîdaye.

Fatimê derket, serê xwe xiste pencerê û li E'lo
dinhêre, dibê:

—Qerwaşê, here, zû wî bîne!

Qerwaşê diçe li ber serê E'lo disekine, dibê:

—E'lo, rabe, Fatima qîzik te dixaze.

E'lo rabû di hêdî-hêdî di meşîya. Hate odê, oda
Fatimê ji xwera rûniştîye. Fatimê go:

—E'lo, ev çî bûye ji te? K'î li te ha kirîye?

Go: —Sî û sê xulamê bavê te bextreşî li min û te kirîye. Bavê te li mi daye, laşê min reş û şîn kirîye, mi avîte binê singdanê û du seh'eta di binê singdanêda hiştîye Jinbava te Fatimê seh' kir û hate me ji binê singdanê derqistîye.

Fatima qîzik dibê: —Nemao, lo E'lo,
Baxçe, û bostanê bavê min bi darê bîye,
Mi wedekê li ber rebbê xwe dayîye,
Hayî, ko li ser min û te bû bextreşîye,
H'eta ez sax bim li dinîyayê, ji te pêva, ez
t'î esî nastînim, ji tera bûme weke mîye.

E'lo dibê: —Lê, lê, lê, lê Fatimê,
Baxçê û bostanê bavê te bi dar kinêre,
Ezê sozekê li ber rebbê xwe bidim, ji
xîna te pêva ez jina naynim, ji tera
bibime berxê nêre.

Rabû Fatimê go: —E'lo, de rabe ser xwe,
mêra,
Ha ji tera ç'enga zêra,
Here berberxanê, xwe berber bike,
Here h'imamê, xwe h'imamîş bike,
Here ser dik'anê, t'âximek cil i xwera
bik'ire û li xwe bike
Û di qawêda bigere û k'êfa xwe bike.

Divê, E'lo û Fatimê rûyê hev û dinê
maçû kirin,
E'lo ji odê derket, berberxanê xwe berber kir,

Çû h'imamê jî, t'êr av li xwe kir,
Çû dikanê, destek cil ji xwera k'irî li xwe kir,
Çû li qawê rûnişt, k'êfa xwe kir,
Haya wî încâ ji bayê felekê t'ine.

Dibê, deh h'eb cendirme k'axazê E'lo bi destê wane digerînin, berê xwe dane gundê apê wî Şêxa û çûn. Çûne li devê derê odê sekinîn û li E'lo pirsîn. Apê E'lo derk'et bi wan, go:

—E'lo îsal deh sale ji ba min çûye.

Cendirme go: Bi kurva çûye?

Go: —Çû Ewêna, bûye xulamê mala Hesên-efendî?

Herdu cendirme hatine Ewêna, li devê derê odê peya bûn, çûne alê odê û rûniştin. Kaxazê E'lo deranîn û navê wî xwendin, go: —K'îye E'lo?

Hesên-efendî go: —Îro pênc roje ji ba min derketîye, lê belê li gunde.

Herdu cendirme ji odê derk'etin, çûne nava gund û gerîyan. Çûne qawê, çevê xwe gerandin, E'lo va li ser k'ursî rûniştîye, go:

—E'lo, eskerîya te hatîye, karê xwe bike, tu eskerî.

E'lo go:

—Ser çeva, ser seran.

Go: —Sibê tê cilê eskerîyê li xwe kî.

K'axazê wî dane destê wî û herdu cendirme ji balê çûn.

Êvarê E'lo hate oda Fatimê go:

—Fatimê încâ ez eskerim, go, ezê cilê xwe daynim û sibê herim.

Fatimê go:

—Here, metirse.

E'lo serê sibê cilê eskerîyê li xwe kir û xatira ji

Fatimê xast. Fatimê sed zêrê zer dayê, E'lo zêrê xwe xiste berîka xwe û meşîye. Dibê çû. Wî birine Dîyarbekir. Du salê E'lo di eskerîyêda qedîya, bû xumandar. Dibê, çar salê E'lo qedîya, E'lo bû serkarê esker, E'lo rê kirine Şamê. Serk'arê Şamê mir, E'lo istine şûna wî. E'lo h'ukum li Şamê t'ev dike.

E'lo xwe û Fatimê ji bîra kir. Deh sala E'lo di Şamêda ma, ewî û başbazirganî bûne destebira. Rojekê E'lo xewn dibîne, Fatimê di xewa dibîne, hingê sozê xwe û Fatimê di bîra xwe tîne. Gazî destebirayê xwe dike, dibê:

—Karwanê te di k'urda diçe Dîyarbekir?

Go: —Karwanê min di Ewênêda diçe.

E'lo dibê:

—Ezê mek't'ûbekê binivînim, bi xwera bive Ewêne.

Here mala Hesên-efendî, bide destê Fatima qîze.

Ewî mektûb nivîsî û da destê başbazirgan. Başbazirgan mek't'ûb bi xwera bir, gihîşte Ewêne. Çû mala Hesên-efendî. Başbazirgan zarokê pirsî:

—Fatima qîza H'esên-efendî li kure?

Kurik k'ete pêşîyê û Fatimê remî wî kir. Başbazirgan mek't'ûb deranî, da destê Fetimê. Fatimê h'ebano ka wîjê stand t'iye t'itûn kir, go: —Grava tu vegeyayî, dîsa were vir.

Başbazirgan go: —Ser c'eva.

Başbazirgan çû.

Fatimê mek't'ûba xwe dixîne, gelekî k'êfa wê hat û mek't'ûbeke din ji E'lo Şêxanîra dinivîse, dibê:

—Ez li ser sozê xweme û e ji tera çevnihêrîme.

Başbazirgan vegeyîya hate ba Fatimê, gote Fatimê,

go:

—Tiştêk heyê?

Fatimê go:

—Erê, mektûbeke mi heye, bivî, bidî destê xundkarê Şamê.

Başbazirgan mektûb ji destê wê girt û meşîya. Bi rêva mek'tûbê dixwîne, dibê:

Xundk'arê me çi dîne,
Bînaya vê qîza ha dih'ebîne.
Be mek't'ûbê digre û diç'irîne,
Agir berdidê, dişewitîne.

Diçe bajarê Şamê, çû ba destebirayê xweyi xundkarê Şamê, go:

—Bira, e çûme Ewêna. Çûme mala H'esen-efendî, Fatima qîza H'esen-efendî mi wê nedî, go, wê dane mêr, kurek û qîzek li milane. Mi usa se kirîye.

E'lo Şêxanî qehirî, derd û kulê wî hê giran bû. E'lo Şêxanî gote başbazirgan, go:

—Ez nexaşim, h'alê min t'ine.

E'lo Şêxanî k'ete nava cîya. Tixtor û alem hat lê civîya, dikin û nakin E'lo xeber nade.

Sê mehê E'lo di wî h'alîda ma. Fatimê dît, ko mek't'ûba wê venegerîya, go:

—Kuro, ez nizanîm, ev xewn bû, çi bû, hate serê min?

Go, ezê rabîm qesta bajarê Şamê bikim, çika E'lo Şêxanî saxe an mirîye.

Rabû cilê xwe da hev û dinê, h'ezar zêrê zer bi xwera hilanî û ji mal derk'et, çû pêşîya karwan, go:

—Karwano, ezê bême Şamê.

Heqê karwan zherek dayê û li kerê sûar bû, meşîya. Dibê, karwan çû bawarê Şamê, çûne benda bajêr,

Fatimê go:

—Ez încâ hew bi wera têm.

Fatimê sekinî benda bûstaneî, bûstan jî t'eman bi bax û darin. Sê h'eb qîz li bin sîya darê rûniştîne. Ew hersê qîzka bi hevra xeber didin, besa E'lo Şexanî milûkê kela samê nava danîne. Fatimê bi wan hisîya, ji xwera, rûnişt û bû gudarçîye. Ev hersê qîzik dibên:

—Emê her yekê kilamekê bavêjine ser milûkê xwe.

Ev hersê qîzik xuê hevin. Qîzka mezin dibê:

—Ewil ezê bêjim—

Bi mermere, bi mermere,
Qesra E'lo Şêxanî, milûkê kela Şamê,
t'ev bi kevirê mermere,
Kewok derk'etine ser serê qesrê, p'er
û baskê wan sor û zere,
Bavê me du vî çaxî ji ser milûkê me hate
malê, mi go: Bavo, milûkê me çewane?
Go: —Lao, pirsâ milûkê xwe ûn ji min
dikin, h'ekîm û tixtor t'ev k'işîyane sere,
H'alê xudê jêra t'ine, bêç'are û bêmeferê.

Xuka navîn go: Încâ dora mine.

Go: —Qesr û qonaxê E'lo Şêxanî, milûkê
kela Şamê, kevirê reşe,

Kewok derketine ser serê qesrê, per û
baskê wan nexş bi nexşe,

Bavê min du vî çaxî ji ber serê E'lo
Şêxanî, milûkê kela Şamê hate malê,

mi go: Bavo, milûkê me çewa bû?

Go: —Lao, ûn pirsâ milûkê xwe ji min
dikin,

h'alê xudê jêra t'ine, p'ir nexaşe.

Fatima qîz li wan gudarî dike. Xua biçûk
go: Încâ dora mine.

Go: —Qesr û qonaxê E'lo Şêxanî, milûkê
kela Şamê li berî latê,

Bavê min du vî çaxî ji ber serê E'lo

Şêxanî, milûkê kela Şamê hate malê,

Mi go: —Bavo, e li bestê te u xudêda, milûkê
me çewa bû?

Go: —Lao, ûn pirsâ

milûkê xwe ji mi dikin, h'ekîm û tixtor
li serê bûn civatê,

Go: —H'alê xudê jêra t'ine, mi bi destê xwe
li devê wî kirîye ava ber sekeratê.

Fatimê rabû serxwe, çû bazarê, çû ser dik'ana
t'erzî, cilê xwe ji xwe kir, t'aximekî cilê mêra k'irî û li
xwe kir, p'orê xwe civand û şewqeke efendîya da
serê xwe, gopalekî da destê xwe, çentê xwe bi destê xwe
girt, çû ber qesra E'lo Şêxanî sekinî. Nobedçîya gotê, go:
—Bi kuda?

Go: —Ez jî tixtorim, mi bihîstîye milûkê we nexaşe,
ez hatime, ko wî bibînim, h'ekîmtîya xwe bicêrbînim.

Nobedçî go: —Derbaz be.

Fatimê derbaz bû, çû da E'lo Şêxanî. Deh h'eb tixtor
û başbazirgan li ber serê wî rûniştîne, gote tixtora:

—Rabin, vêderê derên, ko ez nexaşe we bibînim.

Tixtor kêfa wan hat, derketin. Fatimê çû li ber serê
wî rûnişt, gote başbazirgan go: Tu çiyê wîyî?

Gotê: —Ez destebirayê wîme.

Gote nobedçîya, go: Ûn nehelin destebirayê wî ji

malê derê.

Fatimê go: —Nexaşê we ne nexaşîne, derdê dilayê. Ez vêga karim wî rakim.

Başbazirgan go: Eger tu wî rakî, tu zef qencî dikî.

Fatimê go:

—Lo, lo, lo, lo nema, lo E'lo,

Payîze, xweş payîze,

Şalûr dixwîne, bilbil çîqa dengî zîze,

Hatîye oda te mêvanekî şêrîne, di dilê

teda p'ir ezîze,

Ez du vî çaxî çûme Ewêna mala

H'esen-efendî, ez çûme oda Fatimê,

Fatimê li ser sozê xweye, hê nû qîze.

Dibê, E'lo rabû rûnişt. E'lo rûnişt, ç'evê xwe digerîne, t'i qîza li dora xwe nabîne, Xortekî weke efendîya li ber serê wî rûniştîye. Fatimê gote başbazirgan, go:

—H'ekîmtîya min çewane? Ez vêga karim bikim dîsa nexaş bikeve.

Go: —Nema, nema, nema, lo E'lo,

dilê min liyane,

Ez d vî çaxî çûme Ewêna mala

Hesen-efendî, mi pirsî, mi go, Fatima

qîza Hesen-efendî çewane?

Ji mira gotin, welle, bavê wê wê daye

mêr, qîzek û kurek li milane.

E'lo Şêxanî go, rep, û dîsa li ser cîyê xwe k'et.
Fatimê go:

—Ezê înca bikim, dîsa rabe ser xwe.

Go: —Nemao, nemao, E'lo, nemao, Fatimê.
rûreşê, rûreşa ser dinîyayê,
Ji destê sî û sê xulamayê.

Havîne, xweş havîne,
Şelûl û bilbil çîqa di oda teda xweş dixwîne,
Ez du vî çaxî çûme Ewêna mala
H'esen-efendî, ez çûme oda Fatimê,
Fatimê li ser sozê xweye, hê qîzîne,
De rabe, serê xwe hilde û mi bi ç'evê
xwe bivîne.

Dibê, E'lo Şêxanî rabû rûnişt û li nav çevê vî xortî nihêrt. Fatimê şewqa xwe ji serê xwe dertîne, sîng û berê xwe vedike, xwe remî E'lo Şêxanî kir. E'lo Şêxanî k'êfa wî h'at û wê nas kir.

Fatimê go: —E'lo, bisekne, kilameke mine dinê jî heye.

Fatimê go: —Nemao, nemao, lo E'lo nemao,
li berî latê, li berî latê,
Qesra E'lo Şêxanî, milûkê kela Şamê,
li berî latê,
Bira mala başbazirganê salê here
ber mîratê,
Çewa mi mek't'ûbek nivisand, mi şande
bajarê Şamê, îro serê sê meha qedîya,
ji mira venegerîya k'axazê bedêletê?

Başbazirgan înca rabû, ko bireve, E'lo Şêxanî gazî

nobedçiya kir, wî girêdan, celatçî anîn, serê wî jêkirin, go:
—Ev bû, ko mi kire vî hali.

Înca hingê, ew Fatimê li hev rûniştin, hesabê xwe jî xwera gotin.

Fatimê go: —Em çewa bikin?

E'lo go: —Tu zanî.

Gotê: —Tê t'abûrekesker bidî min, ezê bi ser Ewênêva bigrim, bes tê bi mira bî. Ezê her sî û sê xulama bigrim, serê wan jêkim, h'eyfa derd û kulê xwe û te ji wan hilînim.

Dibê, Fatimê cilê zapita li xwe kir û tabûrek esker rakir û E'lo Şêxanî, milûkê kela Şamê, bi xwera bir, dora Ewêna girt. E'lo çadira xwe danî û di binda rûnişt. Fatimê esker hilanî, bi ser odêva girt, devê t'opa li ser odê hazir kir. Sî û sê xulam û H'esen-efendî di odêda runiştine. Fatimê çû odê û esker diqedimîne, bavê xwe û her sî û se xulama digre û bi xwera tîne, devê derê çadirê wan dise-kinîne. Yeko-yeko îfade dike, her sî û sê xulama dikuje û h'eyfa xwe ji wan hiltîne. Bavê xwe dike xatirê jinbava xwe.

Çîroka me çû nav devîya,
Remel li dê û bavê me h'emîya.

Xelîl-bego (şaxa 1)

E'mer-axa, axayê surmanîyê bûye. Ew ser êla êzdîada digre. Jinek zara xwe pêç'ekêda dihêle direve. Çeta Emer-axa tê, dinhêre, zareke şeş mehî nava pêç'ekêda girêdayîye, dê û bavê wê hîştine revîne.

Sîyarê Emer-axa elemî Emer-axa dikin, wekî kurekî şeş mehî nav pêç'ekêda girêdayîye. Dipirsin:

—Em bikujin yan bêhêlin.

Emer-axa divêje: Neku jin, ezê bivim xwey kim;

Mezin bikim bira bive seyîsê hespê min hespe min xwey ke.

Emer-axa gede dive diçe cend Sala xwey dike mezin dike, dike seyise hespê xwe Wextekê gede mezin dibe.

—Xorto, navê te çiye? Em nizanin, navê te çi daynin—

—Ê, -divê, - ez çi zanim, we min anîye hatîye, ez zarok bûme, ez çi zanim, navê min çiye?

-Ê, - divê, - wekî usane, emê navê te daynin Xelo.

Û ji wê rojê navê wî dimîne Xelo. Usa Xelo bi çend sala xwera dimîne. Qîzeke Emer-axa hebûye, navê wê Perîşan bûye, dilê wî dik'eve qîza Emer-axa.

Xelo ç'evnihêriye, wekî Emer-axa qîza xwe wê bigre bide wî. Usa bi ç'evnihêri Xelo çend sala derbaz dike. Rojekê jî ew duşurmîş dibe:

—Ê, ez eva çend sale ç'evnihêrîme, lê Perîşan-xanimê nadine min, ez çi rêkê bivînim, Wekî p'erisan-xanimê bidinê min.

Gelekî duşurmîş dibe û rojekê diçe nav şivanê hevalê xwe, divê:

—Gelî hevalno, dilê min k'etîye P'erîşan-xanimê, lê Emer-axa jî nade min, hûn çi divêjin? Bi t'exmîna we wê Perîşan-xanimê bidine min yan na?

Hevalê Xelo divêjin:

—Ê, Xelo, tu êzdîyî, ew surman, tu kurekî êtîmî, ewê çewa rabê qîza xwe bide te.

Xelo dibê:

—Welle, raste jî, xeberê weye, ez jî bawar nakim, wekî Emer-axa rabe qîza xwe bide min, dibê, hema pake, ez rabim hespê wî bidime wî, eva çend sale, min jêra qulix kirîye, çika heqê min wê bide min?

Elo diçe cem Emer-axa, dibê:

—Emer-axa, ez îtmazê te dikim, ez îda nikarim cem te bisekinim, îzna min, heqê min bide, ez herim—.

Emer-axa divê:

—Lao, çima?

Xelo divê:

—Çewa çima? Eva bîst sale, ez mala teme, tu navêjî, qet tu kurê k'êyî? K'u hatî? K'uda diçî? Qet tera zewac lazime yan na?

Emer-axa divê:

—Ê lao, tu çima usa dikî, alvêra min destê teye, tu, çima diçî?

Xelo duşurmiş bû:

—Ê, eva qet haj gilîyê min nîne, navêje P'erîşan-xanima min xwera hilde.

Xelo serê xwe hiltîne, ji mala Emer-axa dihêle, diçe. Diçe xwe davêje ber bextê Xelîl-begê. Duşurmiş dibe, ko Xelîl-beg begekî zore, birazîyê Memûd-p'aşaye, xwayê kela Kevirî, axê êla zîlane, wê bê, bi zor P'erîşan-xanimê ji Emer-axa bistîne bona mira.

Xelo diçe digîje Xelîl-begê, dibe xulamê wî Û sîyarê wî. Duşurmiş dibe, wekî wextekê nasîya xwe bide paşê, bêje derheqa P'erîşanê, Xelo çendekî usa derbaz dike.

Wextekê, şev, Xelîl-beg û P'erîşan-xanim têne xewna hevdu, gustîlkê wana şev têne guhastinê.

Xelîl-beg sibetirê radibe, serç'evê xwe dişû, dibîne, va gustîlkek ser qaşa wî nivîsiye:

—P'erîşan-xanim.

P'erîşan-xanim jî sibetirê radibe, serç'evê xwe dişû, dibîne, va ser qaşa wî nivîsiye:

—Xelîl-beg, bira-dişû, dibîne, va ser qaşa wî nivîsiye:

—Xelîl-beg, biraziyê Memûd-p'aşa, axê êla zîla, xwayê kela Kevirî.

Wê rojê k'êfa gerê, k'êfa nêç'îrê tê Xelîl-beg. Ew Xelora dibêje:

—Xelo, rabe hespa gem ke, zîn bike, em herin ç'îyayê Sibh'angolê, belkhi em xwera xezalekê dikuvin, em bi xwera seyramîş bin, vezerin bên.

Wê rojê, wê seh'etê jî k'êfa gerê tê ser Perîşan-xanimê, ew jê, wê sehetê jî k'êfa gerê tê ser Perîşan-xanimê, ew divêje dîya xwe:

—Dayê, ez ît'mazê te dikim, destek qîz-bûkê p'ak tu bidî min, ez herime mêrg û çîmanê Sibhangolê xwera seyramîş bim, bigerim, bêm. Dîya P'erîşan-xanimê qimîş nekir, go:

—P'erîşan-xanim, serê min qurbana serê te be, êla bavê teda tunene qîz yan bûk? Kîjan dilê te dixwaze, rabe hilde, here.

P'erîşanê rabû qîz-bûk hilda, lêda çû mêrg, çîmanê Sibh'angolê û xwera gerîya. Wextekî şûnda dît, ko sîyar rastî wê hatin. P'erîşan-xanim duşurmîş bû, go, eva sîyarê hana, ew sîyarê îşev hatîye xewna mine. Heye-t'une ew Xelîl-bege, biraziyê Me'mûd-p'aşaye. P'erîşan-xanim vedgere ser hevalê xwe, dibê:

—Gelî qîz-bûka, îzna we heye, ez laqirdîkî bikim?

Hevalê wê dibêjin:

—Ê P'erîşan-xanim, serê me qurbana serê te be, em naxwazin, ko xanima mîna te mera şa be? Kerem ke, tu bêje, k'êf bikin.

Perîşan-xanimê go:

Xelîl-bego, Xelîl-bego, Xelîl-bego, Xelîl-bego,
Xelîl-bego, Sibh'angolê ha li bi rêda,

ha li bi rêda,
 Xelîl-begê min k'oloz xwar kirîye, ser t'opek
 t'opê vê rimêda,
 Xwezla ez cote rimê avzêr bîyama, ber
 k'êleka Xelîl-begê xerîb bîyama,
 Xelîl-bego, mêrê mêrano, p'orzê xortano,
 min dît xewna şevano,
 Serê min bi gorî, canê min qurbano.

Çaxê P'erîşan eva kîlama divêje, Xelîl-bego dizvire,
 Xelora divêje:

—Xelo, çi qîz-bûkê başin, bisekine, em guhê xwe bi-
 dine ser, bira mera k'ilama bêjin.

Xelo h'iz nake bisekine, divê:

—Xelîl-beg, tu zanî, ew k'îne? Ew qîzê mirt'ivane,
 bajo, em heri, nêç'îra xwe bikin, çi te wan k'etîye? Malê
 bavê wana şkevtkada dimînin, te dexapînin, qest usa
 divêjin, ko pere ji te bistînin. Ewana zanin, wekî tu Xelîl-
 begî.

P'erîşan-xanîm divê:

Xelîl-bego, Sibh'angolê wê kizine,

Lê diç'êrin berx û mî, kar, bizine,

Xelîl-bego, de tu were, gura Xeloê

bavê êzdî meke,

Bajo, were, ber derê mala bacê min peya be,

Konê mala bavê min, ser konê xelqê,

bîst pênc gava mestire.

Xelîl-bego, mherê mêrano, p'orzê xortano,

Serê min bi gorî, canê min h'eyrano.

Xelîl-bego go:

—Kuro Xelo, lê tu divêjî, ew qîzê mirt'ivane, mala wana şketkadanin. Ew wê salixê mala bavê xwe dide, divê, konê mala bavê min konê xelqê bîst pênc gava mezine—.

Xelo gote Xelîl-bego:

—Ê, Xelîl-bego, mala te ava be, ez bi xwe nas dikim, ew qîzê mirt'ivane, navê pez, dewar, bebe, ber derê wana, bavê wan bilmîş nabe.

Ev yeka P'erîşan-xanimê bihîst, gotê:

Xelîl-bego, Xelîl-bego, Xelîl-bego, Xelîl-bego,
Xelîl-bego, Sibh'angolê wê bi dare,
Xelîl-bego Xelongê bavê êzdîva hatine xare,
Tu were gura Xelongê bavê min peya be,
Ezê dêre k'oz mala bavê xwe vekim,
Jê derdike've şesid berx, çarsid karê belî,
gozel, çal.

Wextê ev yeka Xelîl-bego bihîst, vegerîya ser Xelo û got:

—Kuro Xelo, tu çira derewa dikî? Wê salixê mala bavê xwe dide, divêje, bajo, were, ber derê mala bavê min peya be, ezê derê k'oza berxê mala bavê xwe vekim, jê dertê: Şesid berx, çarsid karê belî, gozel, çal.

Xeloê bavê êzdî gote Xelîl-begê:

—Xelîl-beg, ez wana nas dikim, ew qwexwe qîzê mirt'ivane, çî te wana k'etîye? Ew keç'ik jî k'eçele, navê p'or sêrî t'une, were em herin neç'îra xwe.

Ev yeka P'erîşan-xanim bihîst, go:

Xelîl-bego, Xelîl-bego, Xelîl-bego, Xelîl-bego,
Xelîl-bego, Sibh'angolê birincîyane,
Xelîl-begê min Xeloê bav êzdîva lev civîyane,
Xelîl-beg, tu were gura Xeloê bav êzdî meke,
Tu were k'erem bike, finê tûnis ser
serê min hilîne,
Ji pêra heye - biske, ji para heye -
şêst û şeş gulîne.

Xelîl-bego gote Xelo:

—Kuro Xelo, tu derew a dikî, divêjî, ew k'eçele, lê
wa divêje, were fînoyê t'ûnis ji ser serê min hilîne, ji pêra
biske, ji para şêst û şeş gulîne, tu gura Xeloê bav êzdî
meke.

Paşê Xelo go:

—Xelîl-bego, çi şuxulê te li wan k'etîye, ewana ji
forma te zanin, wekî tu Xelîl-begî, qest usa dikin, ku p'ere
ji te bistînin. Hergê navê es-esasê xwe û teva gotin, usa
zanibe, wekî ew qîza maqûlane.

P'erîşan-xanim ev yeka jî bihîste go:

Xelîl-bego, Xelîl-bego, Xelîl-bego, Xelîl-bego,
Xelîl-bego, Sibh'angolê li van k'aşa,
Hergê pîrsa eslê Xelîl-begê tu ji min dikî,
Xelîl-begê min ji t'orina mala Memûd-paşaye,
Xelîl-bego, mêrê mêrano, min dît
xewna şevano,
P'orzê xortano, serê min bi gorî,
canê min h'eyrano.

Çaxê P'erîşanê usa got, Xelîl-bego, Xelora got:

—Xelo, tu derewa dikî, ew qîza maqûlane, ez jî kurê maqûlame, te dît, çewa yeko-yeko navê es-esasê min got? Hebe-t'unebe, Hişev ese ezê t'oz wê hildim û pey wê herim. Bimire - erdêrane, bimîne- mirane.

P'erîşan-xanimê nihêrî, wekî Xelîl-beg wê ese pey here, zivirî hevalê xwera go:

—Hevalno, îzna we hebe, dîya mine t'enêye, ez herim bigîjime dîya xwe, ev mêvanê hana, wê bên mala me, ez herim, k'arê mala me bikim, heta eva mêvana tên.

Hevala gotin:

—K'erem ke, here, P'erîşan-xanim, emê pey te bên.

Ewê lêda çû, ji hevala xewle bû, duşurmîş bû:

—Binhêr, min cîwarê mala bavê xwê Xelîl-begêra negot, tu were, Xelîl-beg bixalife yan jî Xelong bixapîne, bive cîkî başqe.

P'erîşan-xanim vegerîya çû Xelîl-begêra cî-warê mala bavê xwe jêra got:

Xelîl-begê min sîyarê hespê vê qemerê,
De tu bajo, were ser t'opê Melîqerê,
Ezê îşev hespê Xelîl-begê xwera bînim,
ketê vê kevlotkê, ha bi ser zerê.

P'erîşan-xanimê lêda çû, ewê peya bû, Xelîl-begsîyar bû. P'erîşan-xanimê lezand, ji Xelîl-beg zû gihîşte mala bavê xwe. Dîya wê ber derê kon sekinî bû, nihêrî p'erîşan-xanim lez tê, çû go:

—Lao, yab xêr, te xêre?

Go: —Înê, şikir min xêre, mêvanekî ezîz wê bê mala me mêvanî.

Dê got:

—Lao, hat -hat, ser ç'eva, ser sera, tu wê hatî, gihîştî mala bavê pwe, mal bide hevdu h'eta mêvan tê.

P'erîşan-xanim k'ete mala bavê xwe da hevdu, nivê mala bavê xwe birî, nivê malê kir dîwan, nivê malê kire yalê malê. Xulamê bavê P'erîşanê hebû, ewê gote xulama, go:

—Xulamo, du sîyar naha wê bêne ber derê me, ji wana maqûl k'ivşe, dizgîna hespa wê bigrin, peya kin, têt'evin bin milê wê, bînine, aliyê dîwanê, bidine rûniştandinê. Nebe-nebe hûn yê din peya dikin, nebêjin:

—K'erem ke.

Ji k'u hatîye, bira wira jî here.

Emer-axê bavê P'erîşan-xanimê neyî malda bûye. Wexta mêvan tên, P'erîşan-xanim hîvîya xulama nahêle, ew digihîje dizgîna hespê Xelîl-beg digre, dik'eve bin milê wî, tîne aliyê dîwanê dide rûniştandinê. Cabê didine Emer-axa, dibêjin:

—Emer-axa, Xelîl-beg, birazîyê Memûd-p'aşa, axê êla zîliya, xwayê kela Kevirî, hatîya mala te mêvanî—.

Emer-axa ditirse, divê:

—Xelîl-beg, birazîyê Memûd-paşa, xwayê kela kevirî, hingê ji dê-bavê xwe k'etiye, mi wî nedîtîye Ew bona xêrê nehatîye mala min, ew hatîye yan êlê ser min birke yan t'alanê min bive yan jî zora şûrê xwe P'erîşan-xanima qîza min wê ji min bistîne.

Cimeta êla wî got:

—Emer-axa, tu ji mala xwe narevî, qaçax nabî ber mêvanê xwe, were, tu h'izûra xwe bisekine binhêre çika çî hatîye, çî wê here?

Emer-axa hat, ew ji sawa Xelîl-beg newêribû bihata dîwanê. Ç'evê Xelîl-begê gava Emer-axa k'et, ewî Emer-axa nas kir. Xelîl-beg ber Emer-axa rabû çû, wî anî,

k'êleka xwe da rûniştandinê. Ewana gelek xeberdan paşê Xelîl-beg rabû çû, xwara seyremiş bû. Xeloê bavê êzdî nava diwanêda ma. Emer-axa ji mirîyê êla xwe pirsî, go:

—Gelî dewletîya, Xelîl-beg birazîyê Memud-p'aşa, xwayê, kela Kevirî, axê êla zîlîya, heta naha min navê dengê wî bihîstibû, lê rûç'kê wî nedîtibû. Îro jî ew êla min girtîye, hatiye, ez çi p'êşk'êşî wî kim, wekî ji êla min here, dilê wî ji min nemîne?

Dewletîyê êla wî gotin:

—Emer-axa, tuyî sax bî, Xelîl-beg, birazîyê Memud-p'aşa, xwayê kela Kevirî, axê êla zîlîya, ew ne h'ewcê malê dinêye, ku malê dinê bidî, zêr, zîv barkî t'erkîya wî bive here. Ca hela ji xulamê wî, Xeloê bavê êzdî bipirse, binhêr, hergê nezewiciye, emê P'erîşan-xanim p'êşk'êş kin, hergê, xêr zewiciye, emê bi teherêkî verekîn.

Çaxê Xelo pirsîn, ewî xast derewek bike, bêje, wekî axê wî zewiciye, lê duşurmîş bû, wekî dibe herin ji Xelîl-beg bipirsîn, îcar wê h'alê min çewa be, ezê derewîn derêm, go, ezê hema naha bêjim, axê min azape. Xelo go:

—Welle, bibaşxînin, axê min azape.

—Ê, -go, xwedê zane, wekî axê te azape amê P'erîşan-xanimê p'êşk'êşî wî kin.

Xelîl-beg ji seyranê vejerîya hat. Cimet ber rabû, ew hat cîyê xwe rûnişt. Emer-axa ber rabû got:

—Xelîl-beg, tu ji wia heta vîra ser ç'evê apê xwera hati, min ji tera layîq dîtîye, P'erîşan-xanima qîza min p'êşk'êşî canê te kir. Xelîl-beg rabû çû destê Emer-axa, go:

—Ez zef razîme.

Çendekî Xelîl-beg û Perîşan-xanim bi xwera derbaz kirin û rojekê ba û baran tev hat. Kula Xelo dilê P'erîşan-

xanimê hebû, çimkî Xelo gele gevezîya P'erîşanê bal Xelîl-beg kiribû.

Roja roj, çaxê ba û baran t'ev hat, P'erîşan-xanim hate gote Xelîl-begê, go:

—Xelîl-beg, ba û baran t'ev hat, dikarî xulamê xwera bêjî, bê, li aliyê min bike, em bi t'evayî kon vekîşînin, wekî ba û baran kon ji ser me nevéje.

Xelîl-bego gote Xeloê bavê êzdîra, go:

—Xelo, k'erem ke here yalîyê P'erîşan-xanimê kon vek'îşîne.

P'erîşan-xanim rabû mêkut da ser milê xwe, Xeloê bavê êzdî da pey P'erîşan-xanimê, ku herin kon vek'îşînin. P'erîşan-xanim bi k'ilam gote Xeloê bavê êzdîra:

Xelîl-bego, Xelîl-bego, Xelîl-bego, Xelîl-bego,
Xelîl-bego, ewr ezmana reqe-reqe,
Ser konê Emer-axa, bavê mida, bariye
teví barana, çiqasî heqe,
Ez dikim mêrk'utekî nav ç'e'vê Xeloê
bavê êzdî xînim, Xelîl-begê minî wê
bixeyîde, wê bêje: —P'erîşan-xanim,
Xelongê bavê êzdî neheqe.

Go: —Xelo, tu çewanî, ez mêrk'utekî nav ç'e'vê te lêxim, de' sa singekî nav e'rdêda bik'utim? Te ber sekinî, gevestîya min ber Xelîl-begê fikir, te digot, P'erîşan-xanim qîza mirt'ivane, malê bavê wana şikevtkadane, te digot, navê pez, dewer, be'be ber derê wan t'une. Xêncî wê yekê jî, te digot, ew keç'ika k'ilam divêje, ez nâs dikim, bi xwe k'eçele, navê adî p'or serê wêda t'unene. Çewane, ez te qurbana bisk û gulîyê xwe kim, k'oza berxa kim, hoza mîya kim, te qurbana çît û p'erdê hirmîşî kim, konê

reşî e'rebî kim? Here, tu qurbana Xelîl-begê kiribî, ku bin konda rûniştîye, wê bixeyîde.

Wêderê Xalo h'alekî rezîla ji destê P'erîşan-xanimê revî, çû k'ete bin kon.

Çendek derbaz bû, Xelîl-beg Xelolê bav êzdîva nava dîwanê derk'etîn, çûn herin xwera seyremîş, bin, bigerin. Xelo wêderê dîsa gevestî kir, gote Xelîl-begê:

—Xelîl-beg, îro çende, em ji mala xwe derk'etine, binhêre, hergê E'mer-axa bi dilê xwe qîza xwe daye te, rabe jina xwe hilde, em herin, hergê nede te, em h'ewcîyê rianê wî, hurmeta wî nînin. Dîwana te pê bîne. Îzna ji E'mer-axa bixaze, em herin.

Xelîl-beg go:

—P'ak, Xelo, em herin îzna xwe bixazin.

Xelo Xelîl-begva t'evayî veşerîyan hatine dîwanê, nav cim'etê. Xelîl,beg rabu gote E'mer, go:

Xalo, k'erem ke, îzna te hebe, ez terâ gilîkî bêjim.

E'mer-axa go:

—Xelêl-bego, k'erem ke, bêje. Go:

—Xalê E'mer, îzna te hebe, k'ara min bikî, ez herim bigîjim dîwana xwe, dîwana me yole bive.

E'mer-axa got:

—Xelîl-beg, tu çî divejî? H'eta naha min tu nas nedi-kir, naha jî bûyî ze'vê min, çendekî mala mida bimîne, çika binhêrim tu çewa merîyî. Go:

—Na, E'mer-axa, ez destê te radimûsim. Îzna te hebe, îzna mjn bidî, em herin.

E'mer-axa nihêrî ç'are Xelîl-beg nave, wê hee, got sîyarê êla xwe:

—Rabin k'arê xwe bikin, hêrin, Xelîl-beg û P'erîşan-xanimê derbaz bikin.

Sîyarê êla E'mer-axa sîyar bûn, rex Xelîl-begê,

P'erîşan-xanimê, Xeloé bavê êzdfî k'etin, lêdan çûn. Ajotin, lêdan çûn ort'a sînorê Xelîl-begê, E'mer-axa, Xelo vegeŕiya gote Xelîl-begê:

—Mala te ava be. tu çî dikî? Êla te wê ser te bik'ene.

Xelîl-beg go:

—Çima?

Go:

—Êla te wê bik'ene, wê bêje, Xelîl-beg nav meda zar bû, çû nava êla Êmer-axa, ewî jî girt P'erîşan-xanimê p'êşk'êş kirê. Wê bêjin, Xelîl-beg ditirsîya, nîkaribû t'enê bihata, rabû bire sîyarê E'mer-axa da ser xwe, peşê Xelîl-beg P'erîşan-xanimva hatin.

Xelîl gote Xelo:

—Raste, xeberê teye, tu rast divêjî Xelo!

Dilê Xelîl-beg sax bû, Xelo çî digote Xelîl-begê, ewî jî bawar dikir. Go:

—Bira be Xelo, ez vê seh'etê van sîyara bidim vege-randinê.

Xelîl-beg vegeŕiya ser sîyarada, go:

—Gelî sîyara, ez ît'mazekê we bikim, hûn gerekê ji vira vegeŕin, ze metê nebînin.

Sîyara got:

—Na, Xelîl-beg, nave.

Xelîl-beg gote sîyara, go:

—Çî nabe? Go:

—E'mer-axa me t'emiyê te û P'erîşan-xanimê daye me, wekî em te û wê sax û silamet bivin, derbaz bikin h'eta k'oçsera te. Go:

—Na, na, ez ît'mazî dikim, gerekê hûn vegeŕin, ez gelekî we razîme.

Sîyara nihêrî, ç'ara Xelîl-begê, vegeŕiyin. Xelîl-beg

go:

—Gelî sîyara, k'erem kin ez wera gilîkî bêjim.

Sîyar sekinîn. Xelîl-beg go:

—Gelî sîyara, k'erem kin ez wera gilîkî bêjim.

Sîyar sekinîn. Xelîl-begê dost bire cêba xwe, girte her sîyarekî mecîtek dayêda, go:

—Bibaşxînin, evê ji xwera bivin, hespê xwe pê sol-bizmal bikin.

Ew sîyar vegeşîyan çûn. Em naha vegeşîyan ser p'erîşan-xanim, Xelîl-beg û Xeloê bavê êzdîva.

Ewana hespê xwe ajotin, lêdan çûn himberî mêrgçîmanê Sibh'angolê. Xeloê bavê êzdî ser milê vegeşîya, ser mêrg-çîmanê Sibh'angolê nihêrî, go:

—Xelîl-beg, p'e, p'e, p'e, çi çîyaki xweşe, mêrg-çîmanê rindin.

Xelîl-beg got:

—Xeloê bavê êzdî, ê, em çewa bikin, wekî çîyaki p'ake, mêrg-çîmanê rindin.

Xeloê bavê êzdî kir, dîsa Xelîl-begê bixapîne, go:

—Tu zanî Xelîl-beg, çewane? Maqûlê, axê nola te, xatûna nola P'erîşan-xanimê derdik'evin mêrg û çîmanê Sibh'angolê, serê kanîya çadir-xêybetê xwe lêdixin, îcar xwera derbaz dîkin, goştê kewa, werdeka, payîzê dadgerîne, diçîne k'oçk-serayê xwe.

Ewî usa gote Xelîl-begê, k'êfa Xelîl-begê jî hat, bi dilê xweyî sax bawar kir, go:

—Xelo, k'erem ke, bajo, em herine çîyayê Sibh'angolê.

Ewana hesbê xwe ajotin, çûn ser mêrg û çîmanê Sibh'angolê, ser avê kanîya peya bûn. Xelîl-begê girt çadir-xêybetê xwe P'erîşan-xanimê başqe lêxist, çadirek jî Xelora başqe vegirt. Çendekî usa xwera derbaz kirin,

ç~une raw-nêç'îra, xwera şa bûn. Xelo duşurmîş bû, go:

—Canim, min çî serê xwe kir, ez hatim gihîştîme Xelîl-begê, ku Xelîl-beg P'erîşan-xanimê mira bîne, îcar mira neanî, çu rastî wê hat û Xelîl-beg bi xwera anî. Ê, tişte nîkarîm bikim, sibê ezê xwe nexwaş bavêjim, belk'î neçime raw-nêç'îra, malda dimînim, çika P'erîşan-xanimê çî wê mira bêje.

Wê şevê Xelo xwe qest nexwaşî avît, go:

—Ez nexwaşim.

Bû qara-qara, bare-bara Xelo, go:

—Wey, ez nexwaşim, wey, ez mirim.

Lê keskî serê xwe lê hilneda. Îcar sibe lê ron bû, Xelîl-begê gazî Xelo kir, go:

—Xelo, Xelo, rabe, hespa zîn bike, gem bike, em herine raw-nêç'îra.

Xelo got:

—Welle, beg, ez îro nexwaşim, nîkarim tera bêm raw-nêç'îra.

Xelîl-begê got:

—Xelo, wekî tu nexwaşî, tişte nave, mira neyê.

Xelo gotê Xelîl-begê:

—Diçî jî -tu zanî, naçî jî- tu zanî, ez nexaşim. Serê te, ez nîkarîm bêm, dixazî here, dixazî neçe.

Xelo vira dîsa Xelîl-begê xepand. Xelîl-beg rabû t'enê çû raw-nêç'îrê xwe. Xelîl-beg rabû çû t'emîya Xelo da P'erîşan-xanimê, go:

—P'erîşan-xanim, Xelo xortekî h'eyfe, guhê te ser Xelo hebe, yekê jî bêje, hergê p'ak dibe, bira sîyar be pey min bê.

Xelo nihêrî Xelîl-beg çû, rabû kincê xwe kir, şûrê xwe avîte p'îyê xwe, qirma xwe k'êleka xwe girê da, berbi p'erîşan-xanimê çû. P'erîşan-xanimê nihêrî, Xelo derda

hat, got:

—Xelo, yab xêr têy, t p'ak bûyî?

Xelo go:

—Enrê, P'erîşan-xanim, xwedê xêrê bide te jî, mirazê te jî.

P'erîşan gotê:

—Xelo, Xelîl-beg gotê, hergê Xelo p'ak dibe, bira sîyar be, pey min bê.

Xelo got:

—Ez çira herim? Welle, serê bavê teda bûm, dilê min k'ete te, bavê te tu nedayî min, îcar min dît, boşe, mi hat xwe avîte bin qolt'ixê Xelîl-begê, wekî ew bi zora şûrê xwe tu mira banîayî. Îro jî tu mira neanî, îcar xwera anî. Zanibe, ez îro seba te mame.

P'erîşan-xanim gotê Xelo, go:

—Raste, Xelo, wekî usane, tu k'erem bike, destê min ne valaye.

Xelo çû hinek sebir kir. P'erîşan-xanim rabû çû sik'a hespa Xelîl-begê derxist, anî hat kire bin şalikê, paşê gazî Xelo kir, go:

—Xelo, Xelo, were!

Xelo lêda çû berbi P'erîşan-xanimê, destê xwe stuyê P'erîşan-xanimêra bir, wekî P'erîşan-xanimê paç'ke, P'erîşan-xanim berva vek'işîye, sik'ek nav ç'e'vê Xeloda lêda, Xelo îsal ne nexwaşe, îsal h'evt salê wîye nexwaşe. Xelo p'ir k'et, hindikî k'et, wextekê ser h'işê xweda hat, go:

—Ha, hay, min eva çî kir? Xelîl-beg wexta raw-nêç'îrê bê, min bivîne vî h'alî, wê min çîtî-çîtî bike, p'irtîyê mezin, wê guhê min bihêle.

Xelo nihêrî, boşe rabû cil-milê xwe berev kir, serê xwe pêç'îya, berbi Me'mûd-p'aşa çu.

Me'mûd-p'aşa bin dîwrê k'oçk-serê xweda rûniştibû,

ç'e'v-nihêriya Xelîl-begê, Xelo bû. Me'mûd-p'aşa nihêrî,
Xelo hat, lê Xelîl-beg nehat, rabû berbi Xelo çû, go:

—Xelo, yap xêr, k'a hevalê te?

Xelo gôtê Me'mûd-p'aşa, go:

—Bara te xêrê be, xulamê teke, e destê te radimûsim, em çûn rastî êla E'mer-axa hatin, qîzeke E'mer-axa rind P'erîşan-xanim tera p'êşk'êş şand. Xelîl-beg çû mêrg-çîmanê Sibh'angolê ew P'erîşan-xanimva çadir-xêybetê xwe ser mêrg û çîmanê Sibh'angolê xist. Xelîl-beg P'erîşan-xanimê tera ne anî, lê dilê min t'emûl nekir, ez rabûm lêdam hatim.

Me'mûd-p'aşa gote Xelo:

—Kuro, tiştê usa nabe, çewa E'mer-axa P'erîşan-xanimê mira bişîne, îcar Xelîl-beg wan giliya bike? Go:

—Me'mûd-p'aşa, serê te kim, ez te naxapînim.

Me'mûd-p'aşa bawar kir got:

—De wekî usane were, em herin delk'ekî serê wî çê kin, red bikin, ewî çewa mera bêbextî kir?

Xelo got:

—Lê em çewa bikin, wekî wî red bikin?

Me'mûd-p'aşa got:

—Emê herin, k'işk bilfizin, k'işik hene şamê dilxastî-ne. Me ji hev bir, k'ê me k'ê bir, me çi xast gerekê biqedîne. Îcar wekî me jê bir, emê şirîtê wî bip'êçin, stûnêva girêdin û pê birekê qalp'axê serê wî bibirin û bavêjin, îcar mûmê mejûyê serê wîda binikînin.

Wêderê ewana şêwra xwe kirin, rabûn sîyar bûn, lêdan çûn.

Me'mûd-p'aşa ji Xelîl-beg xeyîdibû, neçû ber çadira Xelîl-begê peya, nebû, çû ber çadira Xelo peya bû. Xwera rûniştin, şêwra xwe kirin. Xelo gote Me'mûd-p'aşa, go:

—Tu k'erem ke xwera rûnî, we'dê Xelîl-begêye, wê ji raw-nêçîra be. Ez herim teherekî bixapînim, virda bînim, bira neçe cem P'erîşan-xanimê, P'erîşan-xanim wê wî serwext bike, xwe nade destê me.

Xelo rabû çû, nihêrî, Xelîl-beg hat. Xelîl-beg ç'e'v Xelo k'et gelekî k'êf da, "Ha, -go, -Xeloê min p'ake, şikir tu p'ak bûyî,,

Xelo gote Xelîl-begê go:

—Erê, bara te xêrê be, ez xulamê teme. De, go, mizgînya min! Go:

—Mizgîniya te xêrê be, çi bûye? Go:

—Me'mûd-p'aşa, apê te, hatîye mêvanê te.

Xelîl-beg go:

—Hatîye ser ç'e'va, ser sera.

Xelîl-beg xast herê k'incê xweyî raw-nêçîrê bêxe, k'incê xweyî t'emiz xwe ke, paşê bê apê xwe bivîne. Xelo disa gevesti kir, gote Xelîl-begê:

—Xelîl-beg, tu çi dikî? Apê te wê te bixeyide, wê bêje, jina xwe ji min çêtir h'iz fikir, berê çû jina xwe dît, paşê hat ez dîtîm.

Xelîl-begê got:

—Xelo rastî jî xeberê teye.

Xelîl-beg apê xweva hatine dest-rûyê hevdu, xwera xweş-bêş dane hevdu, pirs-pirsîyar kir, Xelîl-beg ji apê xwera go:

—Lê apo, tu sibeda hatî, te nanekî, avekî, tişteki xwerîye- Go:

—Na, lao, ez t'eze hatime, bûk zar girtî, dev girtî, mira bûktî dike, mira xeber nade. Le'zekî rûnî, em k'îşik bilîzin, h'eta bûk êmekê me hazir dike.

Xelîl-begê gote apê xwe:

—K'îşik heye şamê dilxastine.

Me'mûd-p'aşa gotê:

—Lao, ez apê teme, tu jî birazîyê minî, dilxastinê me wê çi be? Were rûnî em bilîzin.

Rûniştin, lîstin. Me'mûd-p'aşa sê cara ji Xelîl-begê bir. Xelîl-beg rabû ber apê xwe sekinî, go:

—Apo, bixaze dilxastina xwe.

Me'mûd-p'aşa got:

—Lao, dilxastina min çîye, salixê te, mêraniya te didin, tu mêrekî xurtî, rabe, ha himberî stûnê bisekine, bira Xelo şîrîtê lingê te bip'êçîne h'eta qefesa te.

Xelîl-beg gote apê xwe, go:

—Apo, wekî şîrît bip'êçîne ji lingê min h'eta ber qefesa min, îda qewata minê k'u be?

Me'mûd-p'aşa gote:

—De dilxastina min jî eve. Tu birazîyê minî, ez jî apê teme.

Xelîl-beg rabû stûnê sekinî, Xelo şîrît ji xurcê derxist, çokê Xelîl-begê p'êçîya h'eta ber qefesê wî. Xelîl-begê gote apê xwe:

—Apo, eva bêisafa kurê bêisafa, usa dişidîne, p'arxanê min tên cegera mira derbaz dibin, îdî mêrxasî min wê k'u bimîne?

Me'mûd-p'aşa gotê:

—Xelîl-beg, ca p'erwazekî bide xwe, çika qewata te bicêrbînin, çika qewata te çiqase?

Xelîl-beg p'erwazek na, deh p'erwaza dane xwe, niheêrî, qewat îdî hatîye zeftê.

Me'mûd-p'aşa rabû birek ji xurcê derxist, da qalp'axê serê Xelîl-begê birî. Rabû mûm ji cêba xwe derxist, mejûyê Xelîl-begêda nikand, dewsa ç'irê da şuxulandinê.

Cahab dane P'erîşan-xanimê. Ewê hat, nihêrî ev

e'cêb serê Xelîl-begê kirine, k'ilam avîte ser Xelîl-begê.

Xelîl-bego, Xelîl-bego, Xelîl-bego, Xelîl-bego,
Xelîl-bego, Sibh'angolê ha li ser p'irê,
Cixara destê Xelîl-begê mida bi şêlaza
gire-girê,
Me'mûd-p'aşa, mala te xirav be, kurê te
kuştîye, te çewa kirîye, te çewa bejna
Xelîl-begê min xwera kirîye darê p'êç'irê?
Xelîl-bego, mêrê mêrano,
De wê p'orzî xortano,
De min wê serê min bi gorî, canê min
qurbano,
Xelîl-bego, Xelîl-bego.

Apê Xelîl-begê got:

—P'erîşan-xanim, tu çira digrî? Xelîl-beg mêrekî
virêk bû, bavê te tu mexsûs bona canê min şandibû, tu
niha divêjî, Xelîl-beg baş bû. Qe ber xwe mek'êve, tu
bona min şandibû, hêsira ser sûretê sore nebarîne, tu
bona min şandibû, hêsira ser sûretê sore nebarîne, sênca
dilê xwe dameyne.

Me'mûd-p'aşa go:

—Xelo, zû bike, nesequine, e'rdê bik'ole Xelîl-begê
ç'e'l bikin, P'erîşan-xanim ber xwe dik'êve. Exturma bîne,
em bar bikin.

Xeloê bavê êzdî exturma anîn, bar kirin. Ewana
hespê xwe gem, zîn kirin, rabûn sîyar bûn. Me'mûd-p'aşa
dest avîte milê P'erîşan-xanimê, ku wê bavêje t'erkîya
xwe, P'erîşan-xanimê go:

—Bêîsafê bêîsaf, îsafa te çewa îsafe, te xortekî
nolanî Xelîl-begê, te ev e'cêb sêrî kir? Tu divêyî, were

mala te ava be, h'evêkî bisekine, bira sênca dilê min dayne, hêsirê ç'e'vê min kêmbivin, ez jinim, tu mêrî, ez çi ji te bikim-

Me'mûd-p'aşa ku nihêrî, P'erîşan-xanim xwe lê dayne, ew gazî du k'ulfeta kir, go:

—K'ulfetno, P'erîşan-xanimê bivin filan ot'axê.

Me'mûd-p'aşa sê roja P'erîşan-xanimê sebir kir, paşê rabû çû herêma P'erîşan-xanimê bivîne. Ewî çaxê dêrî vekir, ku P'erîşan-xanimê bivinê, P'erîşan-xanimê dît, wekî Me'mûd-p'aşa derda hat, go:

—Wey, tu çi merîkî bêdînî, bêîsafî, bêyolî, bêark'anî, ca tu jî le'zekî sebrê bide min, ez derêm, bîna min derk'eve, merîyê şeherê te bivînim, paşê ez tera, tu jî mira.

Me'mûd-p'aşa wexta dît, P'erîşan-xanim gele ber xwe dik'eve, gote herdu k'ulfeta:

—Gelî k'ulfeta, bik'evîne bin milê P'erîşan-xanimê, qesekê derxin ser balkonê, bira hinekî bigere, bîna wê derk'eve.

P'erîşan-xanim derk'et ser balkonê, got:

—Vira bîna min dernak'eve, hewa min naxe, min derxin k'oçk-serayê bilind, bira bîna min derk'eve.

Me'mûd-p'aşa gazî Xeloê bavê êzdî kir, go:

—Xelo, hindik maye, mirazê min P'erîşanê hev be. Ew qulixa destê Xelîl-begê, ezê bidime destê te, çewa ku te mirazê me gîhande hevdu.

Me'mûd-p'aşa bin dîwarê îstol danî, ser rûnişt, jêla bejn-bala P'erîşan-xanimê, sûtê wê sor mêze kir. P'erîşan-xanimê wêderê girîya û k'ilamek got:

Xelîl-bego, Xelîl-bego, Xelîl-bego, Xelîl-bego,
Xelîl-bego, ez nizamim, çi bejim, çi nevêjim,

Ezê e'yna ber pišta xwe bişkênim, ezê
kikilç'îkê ç'e'vê reş-belek birêjim,
Me'mûd-p'aşa, de tu min mêze ke,
ezê bircê k'oçk-sera bilind xwe bavêjim.
Xelîl-bego, Xelîl-bego, mêrê mêrano,
P'orzê xortano,
Min dît xewna şevano,
Serê min bi gorî, canê min h'eyrano.

Çaxê P'erîşan-xanimê usa got, Me'mûd-p'aşa ji jêrê gazî kir:

—P'erîşan-xanimê bigrin!

Ewî h'eta gazî kir, P'erîşan-xanim ser banê k'oçk-sera bilind xwe avît û ser e'rdê can da.

Me'mûd-p'aşa duşurmîş bhu go:

—Yarebî, min çi serê xwe kir? Min wêderê xûnaxelqê kire stuyê xwe, birazîyê xweyî êlekî min destê xwe kir. Ca gazî Xeloê bavê êzdî kin, bira bê.

Xelo jî şaye, wekî dîwana destê Xelîl-begêda wê bi-dine wî. Me'mûd-p'aşa gazî Xelo kir, go:

—Xelo, Xelo, ca were!

Çaxê Xelo ber Me'mûd-p'aşa şûrê xwe k'işand, dawşandekê Xelo dera han kire leme-lem.

Usa jî ewana bi mirazê xwe şa nebûn.

Xelîl-bego (şaxa 2)

Xelîl-bego, Sibh'angolê rêda, ha bi rêda,
Xelîl-begê min k'oloz xar kirîye
ser t'opa rimêda,
Xwezil, ezê bibyama t'asek ava sar,
cemedê, bik'etama destê Mîr-begêda.
Ax lawko, lo-lo, lawko, lo-lo,
Xelîl-bego, sewdelî tuyî, masoq ezim.

Xelîl-bego, Sibh'angolê wê kezine,
Lê diç'êre berx û mîye, kar, bizine,
Herke pirsra rastî min dikî, konê mala
bavê min bîst çar gava wê mezine,
Rima donzde movikê -ew nişana konê
mala bavê mine.

Ax lawko, lo-lo, lawko, lo-lo,
Xelîl-bego, sewdelî tuyî, maşoq ezim.

Xeloê xulam digo: —Xelîl-bego,
Sibh'angolê hanî-manî,
Xelîl-begê çewa Gozel-xanima qîza mîrê
e'reba ser navê Sert Me'mûd-p'aşa
ji xwera anî?

Ax lawko, lo-lo, lawko, lo-lo,
Xelîl-bego, sewdelî tuyî, maşoq ezim.

Xelîl-bego, Sibh'angolê gol-golîne,
Bira Sert Me'mûd-p'aşa xêrê nefsa
canê xwe nevîne,
Çewa ç'irê ser serê Xelîl-begê min datîne?
Ax lawko, lo-lo, lawko, lo-lo,
Xelîl-bego, sewdalî tuyî, maşoq ezim.

Cawê bidine Gozel-xanimê, vê xatûnê,
Bira bîne t'eştê avê, qalibê vê sabûnê,
K'incê Xelîl-begê t'emiz bike niqitkê
xûnê, vê duyînê.

Ax lawko, lo-lo, lawko, lo-lo,
Xelîl-bego, sewdelî tuyî, maşoq ezim.

Xelîl-bego (şaxa 3)

Xelîl-bego, qurba, Sibh'angolê rêda,
ha bi rêda,

Xelîl-begê min k'olos xar kirîye ser
t'opa rimêda,

Xelîl-bego, qurba, tu were,
xebera Xelongê qomsî neke,
ser kanîya K'umbetê peya nebe,
ezê t'asa ava sar bidim destê mîr begêda,

De lawik, lawik, lawko dîno.

Lawko dîno, sewdelfo,

De aşiq tuyî, maşoqa te ez bîyom.

Xelîl-bego, qurba, Sibh'anê, mi vî dilî,
Reş-boz bin Xelîl-begê mida deşta
E'rebistanê dimil-milî,

Xelîl-bego, qurba, de tu were xebera
Xelongê qomsî neke, ser kanîya
K'umbetê peya nebe, namila min

bijmêre çil û çar gulî.

Lawko, dîno, sewdelîo,
Aşiq tuyî, maşoqa te ez bîyom.

Xelîl-beego, qurba, Sibh'anê wê bi dare,
De mi go, vesbê cote sîyarê silîva
dešta E'rebistanê hatine xare,
Ld-lo lawko, de tu were, xebera
Xelongê qomsî neke, were derê
konê mala bavê min peya be, derê
k'ozê veke, h'efsid berxe h'efsid kare,
h'efsid karê gozel, çale,
De lawko dîno, sewdelîo,
Aşiq tuyî, maşoqa te ez bîyom.

Xelîl-bego, qurba, Sibh'anê -dare, darê bîyê,
De tu were, xebera Xelongê qomsî neke,
derê konê mala bavê min peya be,
konekî reşî, lo, e'rebîye,
Sêsid şêst û şeş te'tîye,
Zerstûnê wan zêrin, t'emam zêrê me'mûdîye,
Lawko dîno, sewdelîo,
Aşiq tuyî, maşoqa te ez bîyom.

Xelîl-bego, qurba, Sibh'anê -wê bi dare,
darê dirî,
Min go, eva serê sê roj, sê şevane,
bavê min dešta E'rebistanê pezê

nêr dibirî,
Xelongê qomsî, ji min, te, eva cime'ta
hanê devê bavê derewînada birî,
Lawko dîno, sewdelîo,
Aşiq tuyî, maşoqa te ez bîyom.

Xelîl-bego, qurba, Sibh'anê - hanî-manî,
Xelîl-begê min k'olos girêdaye bi romanî,
De mi go, were Gozel-xanim ser navê
Sert Me'mûd-p'aşa xwera anî,
Lawko dîno, sewdelîo,
Aşiq tuyî, sebab ezim.

Xelîl, qurba, Sibh'anê - semtê p'irê,
Cixara destê Xelîl-begê min şeraze,
lo, girê-girê,
Qe kesî dewr û zemana dîtiye, meriv
giriya têke darê vê p'êç'irê?
Dane dîwanxana, dengbêj rûnê, lê bistirê,
Lawko dîno, sewdelîo,
Aşiq tuyî, sebab ezim.

E'd^ûla Mistefe-begê

Lê, lê, lê, lê-hayê, dilo, hayê,
Dilo, dilê min li bêye,
Şerîf-begê mîrê, mewalîya serê sibê
radibe ji xewêye,

Dertê ser banê qesrêye,
Bala xwe da binê beriyêye.
Bala xwe dayê kerîyekî pazê neserî,

nebinî mexel hatîye ser devê bîra hêlêye.
Şerîf-begê mîrê mewalîya gazî dike

seyîsê Bozêye,

Dibê: —Lo, lo, lo, lo, lo, lo, lo

seyîso lao, dilê min li bêye,

Tu rabe bazde alê tewlêye,

Tu qeyd û merbeta veke ji lingê Bozêye,

Bozê derîne nivê h'ewşêye,

Tu li ser pişta Bozê bide k'ef û mih'es

û t'îmarêye,

Tu zhinekî Erzerûmî bi h'evt tenga

bişidîne li serêye,

Şûrê minî birqî bieliqîne li k'êleka Bozêye,

Ezê xwe berdime xêmê binê berîyê,

berîya Wêranşarêye.

Ezê bikim nêç'îra kara xezalêye.

Seyîsê Bozê bazdide alê tewlêye,

Qeyd û merbeta vedike ji lingê Bozêye,

Bozê derîne nivê h'ewşêye,

Ser pişta Bozê dide k'ef û mih'es

û t'îmarêye,

Zînekî Erzerûmî bi h'eft tenga dişidîne

li serêye,

Şûrê birqî dieliqîne li k'êleka Bozêye.

Şerîf-begê mîrê mewalîya peya dibe ji odêye,

Lingê xwe dike rik'êba Bozêye,

Diqulibe ser piştêye,

Dertê ji malêye,

Xwe berdide xêmê binê berîyêye,

Diçe ser bîraa hêlêye,

Disekine li ba şivanê çolêye,
 Dibê: —Lo-lo, lo-lo, lo şivano,
 Qe tu nizanî, ku mi h'ezar zêrê zer
     daye ser k'olana vê bîrêye?
 Çima pezê te tê ser devê bîra hêlêye?
 Heger h'ezar mîr ji pişta bavê te hebin,
 H'emî bi şûr bin, bi şûrê birqî bin,
 H'emî bi rim bin, rimê wan gulgazî bin,
 H'emî bi sûarê kih'êla bin,
     kih'êlê wan e'slî bin,
 Ezê şûrekî li stuyê te dim,
 Bikim, laşê te bimîne vê derêye.
 Şivan divê: -Lo-lo, lo-lo, lo-lo,
 Şerîf-begê mîrê mewalîya, begê mino,
 Dilê min li bêye,
 Ev pazê ha pazê Mistefe-begêye,
 K'esî ne dîtîye ji roja, dinîya ava bûye
 H'eta vî zemanê hanêye,
 Ko xulam û xizmetk'ara şkêrandîye
     xebera axêye,
 Berê Bozê bide ser devê bîrêye,
 Waye, E'da Mistefa-begê sekinîye li
     ser devê bîrêye,
 Ji siba xudêda avê ji pazê xwera
     dik'şîne bi dewlêye,
 Here, jê bike pirs û sûwalêye.

Şerîf-begê mîrê mewalîya berê Bozê
     dide ser bîrêye,
 Bala xwe da E'dê, h'iş û aqil ne ma li balêye,
 Qefil li devê wî k'et, nikare jê bike
     pirs û sûwalêye,

Nezera ç'e'vê wî k'ete k'êrsim û
dîndar û bejna E'dêye,
K'êrsim û dHindara E'dê, bîna stêra
sibê, dertê ji alê qurxêye,
Şewqa xwe dide çar t'erefê dinêye,
E'nîya wêna ji k'okebê hîvêye,
Ç'e'v û birûyê wêna -h'ubra ser k'axetêye,
Pozê wêna nukulê kewêye,
Dev û lêvê wêna -p'elekî ji p'elê quranêye,
Hinarê rûyê wê bîna sêvê Melet'îyêye,
Sor û sipî dike, bîna p'ela berfa li
qunt'ara ç'îyêye,
Diranê wêna bîna birincê Qerecdaxêye,
Bejna wêna ji dara h'ewrêye,
Çil û çar kezî li nava milê wêne,
Serê biska dik'eve ser pe'nîya qonderêye.
Fistan nexşandiye ji p'elê gulêye,
Çar buhust û çar t'ilîya fistan dik'eve e'rdêye
Meşa wêna bîna meşa werdekêye,
Dertê ji golê ser mêrgêye,
Çiqa ji xwera diçe û têye,
Herdu baskê xwe li hev dide, p'erê
xwe dadiwaşîne ji xunavê, ji avêye,
E'yn bînaye kevokeke serê qesrêye,
Dilê Şerîf-begê mîrê mewalîya bi h'ezar
dîlî dik'evêye.
Şerîf-begê divê: —Lê, lê, lê-hayê,
Bejnbilinda min lê-hayê,
Ç'e'vbeleka min lê-layê,
Xûnşêrîna min lê-hayê,
Ez nizamim, dew vexarin, kodik veşartin
li k'uê derêye,

Tu bide min ramûsanekê ji wê bejnê,
 ji wê balêye.
 Bila t'im û dayîm pazê bavê te bê ser
 bîra hêlêye.
 Eger tu nedî mi ramûsanê ji wê bejnê,
 ji wê balêye,
 Ezê têk'evime pey pazê bavê te t'evî
 şivanê çolêye,
 Bavêjime çarçîya Wêranşarêye,
 Daynime ber bazarê, t'emam bikim
 malê mirîyêye.
 E'dûlê dibê: —Lo-lo, lo-lo, lo-lo,
 şerîf-bego, de nabî,
 Destê min li ç'e'vê te k'eto, de nabî,
 Ronaya ç'e'vê te di lepê mi k'eto, de nabî,
 Konê bavê min mezine, t'ucar ji ber
 û mêvana xalî nabî,
 Sifra bavê min girane, zilam radihêjine
 ç'embila, dikin û nakin, ji e'rdê ranabî,
 Nanê bavê min h'elale, li çol û p'asara
 h'eram nabî,
 Tu goştê mi bidî ber şûra bî,
 Tu pozê mi jêkî bi dûzan bî,
 Tu sî û sê diranê mi hilkî bi k'elbetan bî,
 Tu goştê mi bavêjî ber gura bî,
 Ev tiştê, tu divêjî, di canê mida îcre nabî.
 Lo-lo Şerîf-bego, dilê mi li bêye,
 Rojekê ji rojê xudêye,
 Tu here bin konê bavê min Mistefe-begêye,
 Tu rûnî li ser doşekê, ê ji tera bînin
 nêrgelêye,
 Ê bînin ji tera fîncana qawêye,

Tu bavê min têkevîne mijûlayî û gale-galê
dinêye,

Ê bavê min ji tera bêje; Şerîf-begê
mîrê mewalîya,

Tu hatî çiyê?

Bê:— Ez hatime destûra Edêye.

Eger bavê min bêje: Herêye.

Çawa tu mi divêyî, tu xortekî delalî,
usa mi jî dikêye,

Xelqê ê bêje: Bi h'elalîya xudêye.

Şerîf-begê mîrê mewalîya go: Lê, lê, lê-hayê,

Eda min, lê-hayê,

Bejnbilinda mi, lê-hayê,

Eferim lji te û sozê tera,

Bila dinîya li min û te nû wergere,

Ezê berê xwe bidime malê, oxir be ji te

û şivanê tera.

Şerîf-begê mîrê mewalîya têye malêye,

Meheke wî diqede li malêye,

Rojekê ji rojê xudêye,

Eda Mistefa-begê tê bîrêye,

Boza dêl bi h'ine dertîne ji tewlêye,

Qeyd û merbeta vedike ji lingê Bozêye,

Bozê dertîne nivê h'ewşêye,

Zînekî Erzîrûnî h'evt tenga dişidîne li serêye,

Şûr dieliqîne li k'êleka Bozêye,

Lingê xwe dike rik'êbê, diqulibe ser piştêye,

Dertê li malêye,

Berê xwe dide konê Mistefe-begêye,

Peya dibe li devê derê odêye,

Xulam dertêne pêşîye,

Bozê girê didin li ser mêrgêye.
Şerîf-begê diçe alê odêye,
Rûdinê li ser doşekêye,
Jêra tînin qawêye,
Li ber datînin nêrgeiêye,
Ew Mistefe-begê dik'evine mijûlayî û
gale-galê dinêye.

Mistefe-begê dibê: —Şerîf-begê mîrê
mewalîya, tu hatî çiyê?

Dibê: —Ez hatime destûra Edêye.

Mistefe-begê dibê: Şerîf-begê, lao,
herêkirina Edê barekê girane,

Bîst û pênc lokê devane,
Bîst û pênc çapilîyê t'ivingê li milane,
Bîst û pênc ebayê besrayî ê milê şêxane,
Bîst û pênc demaçe ç'eka xal û birane,
Eger tu bêjî —Herêye— ev destûra Edêye,
H'ezar zêrê zer qelenê edêye,
P'aşî, ezê h'evt birayê Edê bînim, ji
wan bikim sûwalêye,

Eger heft bira jî bêjin: Herêye,
Ezê hêja bidime te Edêye.

Şerîf-begê medê xwe kir,
Simbêlê wî melûl bûn,
Ç'evê wî k'ûr bûn,
Serê simbêla dagerîya ser lêvêye,
Xeyîd rabû ji p'êye.

Şerîf-begê go Mistefe-begêye:
—Tiştê tu dibêjî, qewata tu kesî nagihêyê.
Derket ji odê, sûar bû li Bozêye,
Vegerîya ser malêye.

Bi rêva k'ete mitalêye,
Wedekê da li ber rebbê alemêye.
Dibê: —Şevêkê ji şevê xudêye,
Ezê bême dora konê Mistefe-begêye,
Ezê bi darê zorê Edê derînim ji bin
çîtê, ji ber p'erdêye.

Û gihîşte malêye,
K'ete xem û xîyalhe dinêye,
Li ser bejn û bala Edêye,

Mehekê çû li wê navêye,
Ç'evê Şerîf-begê mîrê mewalîya li xewêye,
Di xewa xweda dît Edêye,
Ji nişkêva radibe ji p'êye,
Bozê dertîne ji tewlêye,
Şûr û mertalhe xwe girêdide, diqulibe ser
piştêye.

Şev nivê şevêye,
Dertê ji malêye,
Berê xwe dide ser konê Mistefe-begêye,
Lê tê fîke-fîka bayê sibêye,
Pêra tê kulîyê berfêye.
Tarîye, zulumete, nabîne erdêye,
Li dora kon diçe û têye,
Hat sekinî li ber çîta Edêye,
Hêdî peya bû ji Bozêye,
Serê xwe danî ser çîtêye,
Guhê xwe da alê odêye,
Ko ç'evê t'emama li xewêye,
Şûr k'işand, avîte çîtêye,
Çît vekir, çû oda Edêye,
Sekinî li ber serê Edêye,

Destê xwe danî ser p'orê wêye,
Go: —Lê, lê, lê, lê, lê, lê-hayê,
K'anê sozê min û tel ser devê bîra
hêlê bi hevra dayê.

Edê ,ji xew şîyar bû,
Lê dinhêre, Şerîf-begê mîrê mewalîya
li ber ç'evê wê xuya bû.

Go: —Lo, lo, lo, lo, lo Şerîf-bego,
Dilê min dilekî dîne,
Ez qîzikim, darê şkestîme,
Heqê te bav û birayê min heye.
Heqê te li min t'inîne.
Şerîf-begê mîrê mewalîya go:
—Lê, lê, lê, lê, lê-hayê,
Bewnbilinda min lê-hayê,
ç'ewreşa min, lê-hayê,
Li min tê fîke-fîka bayê sibêye,
Pêra tê kulîyê berfêye,
Berfê daye navtenga Bozêye,
H'emî ji bona xatirê wê bejnê, wê balêye,
Boza dêl bi h'ine hêjaye, h'ezar zêrê
zer, û biqulife li devê derê çîtêye.

De rabe ji p'êyê,
Ez û te - emê hev birevînin, bavêjine
xêmê binê berîyêye,

T'or û bextê H'emû û K'iniêye.
Edê dibê: —De nabî, nabî, nabî,
Şerîf-begê mîrê mewalîya, e li bextê te
û xudêda, ew yek nabî,

Oda bavê min mezine, ji mêvana xalî nabî,
Sî û pênc mêvan vêga têda raza bî,
H'evt birayê min hene, pozê wan

sifirk'ele, bîna gîsnê h'edada, ko têxî
nava agir, li ber neyara sar nabî,
Ê bi te bih'esin, ê laşê te bidine ber şûra bî,
Tu bivî teyrê bez jî, tu ji ber wan xilas nabî.
Şerîf-begê mîrê mewalîya go:
—Lê, lê, lê, lê, lê-hayê,
Dilêşîy min, lê-hayê,
Dilê min dilekî dîne,
Tu vê şiva xêzeran bi ç'evê xwe bibîne,
Ezê bi kezîyê te bigrim, ji bin çîta te
bik'şînim, ezê laşê te bi vê şivê bikim
reş û şînê,

Ezê te bi darê zorê ji kûç'kê bavê te
û h'evt birayê te bistînim, bila mêr
bêne kuştin, bibe qet'il-xwîne.
Edê dibê: De nabî, nabî, nabî,
Şerîf-bego, de nabî,
Destê min ç'evê te k'et'o, de nabî,
Tenîya bi dono, de nabî,
Qîra H'elebêo, de nabî,
Tu bûyî benîşt bi kirasê miva zeliqîyî,
tu qet venabî,

Ezê vêga qîrîn kim li bav û li bira bî,
Welle, tu bikî-nekî, tu îşev xilas nabî.
Şerîf-bego dibê:

—Lê, lê, lê, lê, lê-hayê,
Eda minê, li min avîtiye stêra sibê
stêra zere,
Şewqa xwe daye çar t'erefê dinîyayê,
t'irba Elî û Emere,
Rabe, ez bi ç'epilê te bigrim, birevînim,
bavêjime quba Meh'emed-p'êxembere.

Edê rabû ji p'êye,
Destê xwe vîte destê Şerîf-begêye,
Çûn sekinîn li ber Bozêye,
Şerîf-begê go:
—Lê, lê, lê, lê, lê-hayê,
Bejinbilinda min; lê-hayê,
K'erem bike, sûar be li Bozêye.
Şerîf-begê mîrê mewalîya lingê xwe dike
rik'êbê, diqulibe li ser piştêye,
Edê direvîne nivê şevêye,
Berê wê dîde xêmê binê berîyêye,
Xwe davêjine t'or û bextê H'emê û Kini'êye,
Nav û dengê wan belaye li dinêye.

Bozanê lawê pîrê

Bozanê lawê pîrê bûye,
T'evî xulam û xizmetk'aran,
Xwe berdane xêmê binê beriyê,
Hatine rastê gundê P'aşê,
Dewatek heye li gundê p'aşê
Qîzekê waye serê govendê,
mala bavê wê qîzê bişewite li dinê,
Mînayê hîvê li çarde şevê,
Ku şewqê dida li çar aliyê dinê,
Na, welle, mînayê gula baharê,
Ku hêşîn dike li erdê,
Sebir û h'ewasê şivan û gavanê gundîyan
pê tê,
Na welle, mînayê baqekî gul û rihan
li devê dengizê,
Ku ba lêdixe, li hev dinê dihere û tê.
Ç'evê Bozanê lawê pîrê dik'eve vê qîzê,
Bozanê lawê pîrê bêh'îş dibe û dik'eve
li erdê,

Sê ro û sê şevan bêh'iş dimîne li wêderê.
Gava li h'işê xwe tê, ne dewate, û ne
govende, û qîz t'ine li wêderê.

Dibê: —Gelî xulam û xizmetkaran.

K'a qîzê serhe govendê?

Welle, dilê min k'etîye qîzê serê govendê.

Xulam û xizmetk'aran divên:

Dewat feriqîye,

Herkes çûye li malê,

Em çi zanin qîza serê govendê?

Radibe, sîyar dibe Bozanê, lewê pîrê,

Diçe peya dibe ser kanîyê gundê P'aşê.

Bozan lawê pîrê dinhêre,

Ku qîzekî çardesalî, cotek cêr li milê,

Hate ser kanîyê gundê P'aşê.

Bozanê lawê pîrê rabû çû pêşîya vê qîzê,

Go: Herê qîzê, minê bi te, tuyî bi xwedê.

Vê qîzê divê:

—Herê kuro, kurê xelkê,

Mala bavê te şewitî li dinê,

Eger te mêr kuştîye, ezê bidim xuynê,

Eger tuyî eskerî, h'eft birakê min hene,

bila yek here li şûnê,

Eger te jin revandîye, ezê herime bedêlê,

Nizanim, h'al û h'ewalê te çîye,

Ku min davêjî dawa xwedê.

Bozanê lawê pîrê dibê:

Herê qîzê,

Min mêr ne kuştîye, ku ti bidî xuynê,

Ez ne eskerîme, ku birakê te here şûnê,

Min jin ne revandîye, ku tu herî bedêlê,

Tu ji minra bejî, qîza serê govendê.

Navê bavê wî qîzê.
Vê qîzê divê: Herê kuro, kurê xelkê,
Mala bavê te şewitî li dinê,
Gundê mi h'ezar male,
Ç'evê xortê û k'eleşê gundîyan t'emam
li wê qîzê,

Ezê çawa bidim salix wê qîzî?
Wê bibe mêrkuştin, xuyna hilîne leşê,
Ezê nikarim bidim salixa wê qîzê.
Eva qîzê diçe ji kanîya gundê P'aşê.

Bozanê lawê pîrê dinhêrê,
Ku pîreke sedsalî, cêrekî li milê,
gopalekî li destê,

Hate ser kanîyê gundê P'aşê,
Bozanê lawê pîrê xo avîte dest û p'iyê
vê pîrê,

Go: —Pîrê, minî bi te, tuyî bi xwedê.

Pîrê divê: —Herê kuro, kurê xelkê,

Malê bavê te şewitî li dinê,

Nizanim, h'al û h'ewalê te çiye,

Min davêjî dawa xwedê.

Eger te mêr kuştîye, ezê bidim xuynê,
Eger eskerî, kurekî min heye, bila here

şûna te,

Eger te jin revandîye, ew k'arê mine,

Ez çê dikim dawê wî.

Bozanê lawê pîrê dibê: Lê pîrê,

Min mêr ne kuştîye, ku ti bidî xuynê,

Ez ne eskerîme, ku kurhe te here şûnê,

Min jin ne revandîye, ku çê kî dawê.

Tu ji minra bêjî, qîza serê gvendê,

Navê wê qîzê, navê bavê wê qîzê.
 Pîrê divê: —Herê kuro, kurê xelkê,
 Mala bavê te şewitî li dinê,
 Gundê me h'ezar male,
 Ç'eve xort û keleşê gundiyan li wê qîzê,
 Ezê çawa ji tera bikim salixa wê qîzê.
 Welle, sedema xatirê te, ku tu
 Merîki xerîbi,
 Ezê ji tera bikim salixa gîzê.
 Navê wê qîzê Eyšane,
 Navê bavê wê îbrahîme,
 Jêra dibêjin eyşana îbê,
 Mînaye karê xezala li dibê,
 Konê donzdestûnî - konê bavê wê qîzê.

Rabû Bozanê lawê pîrê sûwar bû
 T'evî xulam û xizmetk'ara,
 Sûwar bûn, çûn peya bûn ber derê konê
 mala bavê Eyšanê,

Çûn rûniştin li odê.
 Dîya Eyšanê divê: Eyšanê, lao,
 Mêvanê bavê te hatine, rûniştine li odê,
 Rabe, hazirmalîkî bibe, dayne pêşîyê,
 Heya dibe çaxê teşê.

Eyšanê rabû, bi guhê sifrê girt.
 K'işande pêşîyê Bozanê lawê pîrê.
 Bozanê lawê pîrê destê xwe avîte t'ilî
 û pêç'iyê,
 Gustîlkî zêrîn k'işand, avîte pêşîya Eyšanê,
 Go: Eyšanê, hilîn, sedema xatrê
 hazirmalê berê sibê,

Eyšanê bi lingan lêda, gustîlk avîte,
 Hate pêşîyê Bozanê lawê pîrê,
 Bozanê lawê pîrê bi guhê sifrê girt,
 Sifre qulibte li erdê,
 Go: —Qede bik'eve li hazirmalîyê berê sibê.
 Rabû sûwar bû t'evî xulam hu xizmetkara,
 Berê xwe da. çû li malê.
 Go: —Birano, rabin, emê herine bixazin
 Eyšanê.
 Dîya Bozanê go: Bozano, lao, tu sûwar
 mebe, megere li dorê dewranê dinê,
 Tuyî t'orinî, ç'evê te dik'evin keç 'û
 qîzê xelkê.
 Rabûn her şeş birayê Bozanê lawê pîrê,
 T'evî Bozanê h'eft biranê,
 Her yek k'ih'êlekî k'işandin ji tewlê,
 Girê dan ç'ek û sîlehê,
 Heryek xurcînek zêr avîte li t'erkê,
 Berê xwe dane xêma binê berîyê,
 Çûn gundê P'aşê,
 Çûn peya bûn ber derê konê mala
 bave Eyšanê,
 K'ih'êla xwe girêdan li singê,
 Xurcîna zêra avîtin li odê.
 Ç'ek û sîleh'ê xwe jî avîtime odê,
 Birayê mezin çû rûnişte ser k'ursîyê
 xazgînîyê,
 Gazî îbrahîm kirin, hate li odê,
 Go: —Îbrahîm, tu were bide soza Eyšanê,
 Em h'eft birane, her yekî me k'ih'êlekî
 girêdaye ber derê konê,
 Her yekî me xurcînek zêr avîtiye li odê,

T'evî ç'ek û sîleh'ê h'eft birane,
Ew t'emamî nîşanîya Eyšanê,
Heya dibe çaxê qelen birînê,
Ew îdî bi k'êfa xwe, çiqas dixazî, bixaz.

Dikin û nakin, ç'ara bi îbrahîm nabe,
H'eft şeva û h'eft roja rûniştine li wêderê,
Îbrahîm ne anîne li k'arê.

Se kirin, ku gelekî h'ecî û muxsî hatine,
Di herine H'ecû û Qursê, li h'ecîtîyê û li
muxsîtîyê.

Rabûn çûne pêşîya h'ecîyan û muxsîyan,
Gotin: —Gelî h'ecîyan û muxsîyan!
H'ecîtîya we û muxsîtîya we hatîye nivê rê,
Warin, vê şuxulê serî binin.

H'ecîtîya we û muxsîtîya we qebûl dibe—
Rabûn h'ecî û muxsî, ew jî hatin, rûniştin
malê,

Îbrahîm bi çî zimanî bêjî, jêra xeberdan,
Çi şîreta bêjî, lê kirin,
Kirin—nekirin, ne hate li k'arê.

Go: —Nikarim bidim sozê Eyšanê.

Ji vir h'eyanî deşta Sirûcê
Wê bivê kuştinê mêran,
Bibe deng, bik'eva li dinê,
Seba qîzekê, bêjin, haqa mêr hatine kuştin.
Rabû h'ecî û muxsî berdan, çûn rîya xweva,
Bozanê lawê pîrê rabû sîyar bû
t'evî şeş bira,

Hatne mala pîra dîya xwe.

Bozanhe lawê pîrê dîn bû, k'ete li dinê,
K'ilama go ser Eyšanê h'eyanî mirinê.

Institut kurde de Paris

PROF.Dr. CELÎLÉ CELÎL
(Celîlê Casîmê Celîl-Celîlov-)

Prof, doktorê ulmê dîrokê, nivîsk'ar.

Sala 1936 a 26 ê Teşrîmê li bajarê Yêrêvanê ji dayka xwe bûye. Xwandina dibistanê ya dehsala (1944-1954) li Yêrêvanê bi zimanê Ermenî qedandye. Sala 1954-1959 a li Ûnîversîteta Yêrêvanêda fakûlteta dîrokê xwendye. Sala 1959 a bona nivîsandina t'êza doktoryê çûye bajarê Lenîng-radê li Înstîtuta Rohlatzaniyê û t'êza xwe li ser "Şer'karya K'urda ya azadaryê li salên 1850-1880" nivîsiye û li sala 1963 a li Moskvaê navê doktorê dîrokî standiye.

Celîlê Celîl zêdeyî 25 p'irtûka çapkirine, ("Serhîldana K'urda ya sala 1880 a", "K'urdên Împêratorya Osmanîyê nîveka pêşîn ya sedsalya XIX", "Jîyana rewşenbîryê u şasiya ya K'urda li sedsaya XIX û destpêka XX da", "Zargotina K'urda" u yê mayîn).

Celîlê Celîl andamê Akademîa Îrçeyê Zanyaryêye, andamê PEN-Klube, andamê Yeketya Nivîsarvanên Ermenîyê.

PROF.DR. ORDÎXANÊ CELÎL
(Ordîxanê Casîmê Celîl-Celîlov-)

Doktorê zanistîye fîlologîye, rojnamevan, nivîsk'ar.

Sala 1932'a 24 ê Tebaxê li bajarê Yêrêvanê ji dayka xwe bûye. Xwendina dibistanê ya dehsala li Yêrêvanê bi zimanê Ermenî qedandye. Sala 1952-1957 di Ûnîversîtet Yêrêvanêda, fakûlteta edebiyatzaniyê (filologiyê) xwendye. Sala 1957'a bona nivîsandina t'êza doktoryê çûye bajarê Lenîng-radê li Înstîtuta Rohlatzaniyê û t'êza xwe li ser destana "Kela Dimdime" nivîsiye.

Ordîxanê Celîl zêdeyî 30 p'irtûka çap kirine, ("Kela Dimdim", "Poêziya Çegerxûnê ya bajarvaniye", "Dilorê Cimeta Kurda", "Zargotina K'urda" u p'irtukên dinê).

Ordîxanê Celîl andamê Akademîya Îraqêye Zanyaryêye, andamê PEN-Klûbe, andamê Rojnamegîrên Rusyayêye, andamê Yeketya Nivîsarvanên Rûsyayêye.